

„A mese olyan történet, amelyben mindenért meg kell dolgozni, semmi sem magától szép és jó, semmi sem magától működik rendben. A hős épp azért jár be egy utat, hogy széppé, jóvá, működővé tegye maga körül mindazt, ami rút, rossz vagy működésképtelen.”

Boldizsár Ildikó

Csuda madár

Csuda madár Mesék bátor gyerekeknek

Mesék bátor gyerekeknek

Csuda, madár
Mesekönyv
BÁTOR gyerekeknek

Csuda madár

Mesekönyv
BÁTOR gyerekeknek

**TRANSZPLANTÁCIÓS ALAPÍTVÁNY
A MEGÚJÍTOTT ÉLETEKÉRT**

Válogatta és szerkesztette
Boldizsár Ildikó

Illusztrálta: Tóth József

© Transzplantációs Alapítvány
a Megújított Életekért, 2015
Boldizsár Ildikó

A könyv megjelenését
az EGT/ NORVÉG CIVIL TÁMOGATÁSI ALAP támogatta

ISBN 978-963-12-2573-0

Tördelés: TypoNex Bt.

Nyomda: Érdi Rózsa Nyomda Kft.
Felelős vezető: Juhász László

2015.

TARTALOM

Lotilko szárnyai (<i>tunguz népmese</i>)	7
A kicsi dió (<i>magyar népmese</i>)	9
Csudamadár (<i>magyar népmese</i>)	12
Az okosság forrása (<i>magyar népmese</i>)	15
Az aranypálca (<i>magyar népmese</i>)	17
Tulipán királyfi (<i>magyar népmese</i>)	21
Az égig érő fa (<i>magyar népmese</i>)	26
Az aranyfogú királyfiak (<i>magyar népmese</i>)	34
A szarvaskirályfi (<i>dán népmese</i>)	38
Az elrabolt királykisasszony (<i>magyar népmese</i>)	43
Hamugörcs (<i>magyar népmese</i>)	48
Tündér Erzsébet (<i>magyar népmese</i>)	52
Szegfűhajú János (<i>magyar népmese</i>)	62
Bruncik királyfi (<i>magyar népmese</i>)	73
Az aranytollú madár (<i>magyar népmese</i>)	90
Fiatal Kutyák Tánca (<i>észak-amerikai indián népmese</i>)	99

GYEREKEK ÍRTÁK.....103

<i>Daróczy Emília</i> : A róka kalandjai	105
<i>Jacsmenik Hajnalka</i> : Életem története	106
<i>Domján Zsófia Emma</i> : Egyszervolt mese	107
<i>Ambarus Fanni</i> : Az én történetem	109
<i>Ambarus Fanni</i> : Az angyali kézfogás	109
<i>Rózsa Viktor</i> : My Story	110

GYEREKEK RAJZOLTÁK113

LOTILKO SZÁRNYAI

Élt egyszer egy repülő ember, úgy hívták, hogy Lotilko. Két szárnya volt, amelyekkel gyakran magasán az erdő fölött repült, felszállt egészen a fellegekig, sokszor még magasabbra is, és nemegyszer megtörtént, hogy túl messzire repült otthonától.

Történt egyszer, hogy megint csak messzire szállt, és közben ráesteledett.

– Itt kell töltenem az éjszakát valahol. Majd csak reggel szállok haza – gondolta, és egy ismeretlen településen szállt le.

De legalább jó embereknél kopogtatott volna éjjeli szállásért! Szerencsétlenségére éppen Teventejre talált.

Először szívesen fogadta Lotilkót, még meg is vendégelte. De amikor látta, hogy Lotilko leveszi válláról a szárnyait, és az ágya mellé helyezi, dühbe gurult.

– Minek neki a szárny? – gondolta. – Van lába, tehát tud járni, van keze, tehát tud dolgozni. Minek neki akkor a szárny?

Amikor aztán Lotilko álomba merült, magához vette és elrejtette a szárnyait.

Felébredt reggel Lotilko, kereste a szárnyait.

– Teventej, hol van a szárnyam? – kérdezte.

– Megmondom, csak előbb elmegyek vadászni.

El is ment Teventej a vadászatra, messzi földre. Nem maradt otthon más, csak a felesége, meg a gyerekei.

– Áru! el, hová rejtette férjed a szárnyamat? – kérte Lotilko Teventej feleségét.

– Igazán nem tudom – felelte az asszony. – De ha tudnám, sem mondanám meg! Nagyon félt az asszony az urától.

Kiment Lotilko az udvarra és látta, hogy madarak szálldosnak vígan a levegőben.

– Madárkák, hej, madárkák, nem tudjátok, hová lett a szárnyam?

– Nem mondhatjuk meg, Teventej megölne bennünket!

– Áru!játok el, és én egy kövér rénszarvast hozok nektek érte! Egész seregetek jóllakik belőle!

Mire a madarak:

– Hozzad a rénszarvast, aztán megmondjuk!

Egy kövér rénszarvast ejtett zsákmányul Lotilko, és nagy lakomát rendezett belőle a madaraknak. Úgy megszállták azok a szarvast, mint a sűrű felleg, rövidesen csak a csontjai fehérlettek.

– Most aztán mondjátok meg végre, hol van a szárnyam! – kérte ismét Lotilko.

Mire a csókák így feleltek:

– Keresd először a folyó egyik partján, aztán meg a másikon!

No, erre már nagyon megharagudott Lotilko.

– Hogy görbüljön meg a csőrötök örökre! – kiáltott fel haragjában.

Az átok azonnal megfogant. Ezeknek a madaraknak meg egész nemzetségüknek egyből meggörbült a csőrük, és úgy is maradt mind a mai napig.

Azóta hívják őket görbecsőrű csókáknak.

Megérkezett Teventej a vadászatról, kérlelni kezdte őt Lotilko:

– Most már mondd meg, hol a szárnyam, hogy hazatérhessek!

De Teventej csak nevetett gonoszul:

– Add nekem a csizmádat, aztán visszaadom a szárnyad!

Gondolkodóba esik Lotilko, nézte a jó meleg bőrcsizmáját. Hogy lesz meg nélküle? De hiszen visszakapja a szárnyát, akkor aztán meglesz csizma nélkül is!

Lehúzta lábáról a csizmát, és odaadta Teventejnek. Az meg elrejtette a csizmát is, aztán megint nagy vadászatra indult.

– Add vissza a szárnyam! – kiáltott utána Lotilko. De Teventej most is csak nevetett rajta.

Segítségért ment akkor az emberekhez Lotilko:

– Adjatok nekem egy pár jó csizmát. Láthatjátok, lábbeli nélkül maradtam!

De az emberek csak a fejüket rázták:

– Egyetlen fölösleges pár csizmánk sem maradt!

Nem adtak neki, mert ők is félték Teventejtől.

Látta Lotilko, hogy senkitől sem várhat segítséget, és hogy csak saját maga segíthet magán. Elindult hát az erdőbe, madártollat gyűjteni. Sok-sok madártollra volt szüksége, hogy új szárnyat készíthessen magának.

De azért elkészítette.

Éppen felcsatolta a szárnyat a vállára, amikor Teventej megérkezett a vadászatról.

Felszállt Lotilko a magasba, Teventej meg kiabált utána:

– Lotilkooo, Lotilkooo! Hová mész?

– Megyek haza, a szülőföldemre! – hangzott fentről a boldog válasz.

Teventej csak nézte, hogyan lengeti Lotilko a szárnyát a magasban a széles pusztaság fölött, akár egy hatalmas madár... Repül, száll, és egyre kisebbnek látszik. Aztán végleg eltűnt a szeme elől.

Egyszeriben ő is leküzdhetetlen vágyat érzett, hogy a magasba emelkedjék, mint Lotilko.

Szaladt a rejtekhelyhez, ahová Lotilko szárnyát rejtette. Felcsatolta a vállára, meglengette, próbált repülni, de bizony nem ment. Nem és nem tudott elszakadni a földtől!

Próbálta a felesége, mindhiába. Ő se tudott felemelkedni a levegőbe

– Nem ér ez a szárny egy fabatkát sem – mondta a férjének. – Vesd a tűzbe, el kell égetni.

Teventej fogta Lotilko szárnyát, tűzre vetette. El is égette. Nem is tanult meg a mai napig sem repülni.

A KICSI DIÓ

Élt egyszer egy szegény ember, s annak annyi volt a gyermeke, mint a hangyaboly. A gyermekek sokszor harmadnapig sem kaptak egy falat kenyeret, olyan nagy szükség volt a háznál. A szegény ember azért elindult, hogy valami kevés ennivalót keressen a gyermekei számára. Amint megy egy erdős helyen, eleibe áll az ördög ember képében, s azt kérdi tőle:

– Hova mész, te szegény ember?

– Én megyek, hogy egy kis ételmet szerezzek a gyermekeimnek, ha valamihez nem fogok, mind meghalnak étlen – feleli a szegény ember.

Arra azt mondja az ördög:

– Azért egy tapodtat se menj tovább, majd én adok neked egy olyan portékát, amit ha okosan használsz, gazdag leszel, s nem lesz soha szükség a házadnál. Nesze ez a kicsi dió, ennek az a tulajdonsága, hogy akármit parancsolsz neki, mindjárt meglesz egyszeribe.

– De hát én azért neked mit adjak? – azt kérdi a szegény ember.

– Én nem kérek sokat – feleli az ördög –, csak azt add nekem, amit te nem tudsz a házadnál.

A szegény ember gondolkodik, hogy mi volna az, amit ő nem tud. De semmi eszébe nem jutott, s minthogy erősen meg volt szorulva, odaigérte. Akkor az ördög átadta a diót a szegény embernek, s elváltak egymástól.

Hazaérkezik a szegény ember a dióval, s kérdi a felesége:

– Hát hoztál-e valami ennivalót? Mert szinte halunk éhen, úgy oda vagyunk!

– Én, hallod-e, semmi ételfélét nem hoztam – azt mondja a szegény ember –, hanem hoztam egy ritka diót. Ezt pedig adta nekem egy ember, s az azt mondotta, hogy ennek a diónak akármit parancsoljak, minden éppen úgy lesz.

– S ezt miért adta neked, mert tudom, hogy ingyen csak nem adta – kérdi a felesége.

Azt mondja rá a szegény ember:

– Nekem egyebet nem mondott, csak annyit, hogy amit én a házamnál nem tudok, azt adjam neki a dióért. Én gondolkodtam, de semmit se tudtam olyat, oda is ígértem.

Arra fellobban a felesége, s azt mondja:

– No, te pogány, mit tettél, látod-e, én most várok gyermeket, s te azt nem tudtad eddig, s eladtad előre a gyermekünket.

– Már, feleség arról én nem tehetek, ennek most már úgy kell lenni – azt mondja az ember, s parancsol a diónak: – No, te kicsi dió, az én házam népének velem együtt étel, ital, ruházat s minden bőven legyen!

S arra meglett minden, amit az ember mondott, s a háznép olyan jóllakott a legfinomabb ételekkel, ahogy többször sohasem. A gazda mármost még nagyobbra akart terjeszkedni, s parancsolta a diónak, hogy neki a kicsi háza helyett legyen egy szép kőháza, körülötte szép kertek, a mezőn, közel a faluhoz, az ő számára szép kaszálók s szántóföldek, azonkívül mindenféle marhák, majorságok. Meg is lett minden, éppen az ő kívánsága szerint.

Gazdag ember lett a szegény emberből, s közben a feleségének is megszületett a gyermeke. Mikor a legderekasabban folytatnák a gazdaságot, egyszer egy estefélé hozzá megy két öreg ember, s szállást kérnek tőle éjszakára. Ő adott is szállást örömmel s jó vacsorát.

Este, ahogy vacsorálnak, azt mondja a két öreg a beszéd között a gazdának:

– Tudjuk mi, hogy az ördög eljön az éjjel, hogy ha lehet, elvigye a te legkisebb gyermekedet, akit te nem tudva, szorultságból odaígértél neki. Mi azért jöttünk,

hogy az ártatlant megmentjük, hogy ne essék az ördög kezébe. Fogadd meg a mi szónkat: mikor lefekszünk, tegyél az asztalra az ablak mellé egy egész kenyeret, hadd legyen az ott az éjjel.

A gazda az asztalra teszi a kenyeret, s azzal lefeküsznek, s elalusznak mind, ahányan voltak.

Mikor legmélyebben aludnának, egyszer tova éjfél felé kinn az ablak alatt megszólal az ördög, s azt mondja:

– Hallod-e, házigazda, tudod, mit ígértél nekem, mikor az erdőben találkoztunk? Add ki most, én azért jöttem.

E szavakat a háziak közül senki sem hallotta, mivel mind aludtak, de a kenyér megszólalt az asztalon, s azt mondta:

– Csak ülj veszteg odakint, várakozzál egy keveset, tűrj te is, mert én is eleget tűrtem s várakoztam. Engem még az elmúlt esztendőben ősszel elvetettek a földbe, egész télen ott ültem s várakoztam, várakozzál te is. Mikor kitavasult az idő, akkor nőni kezdtem lassanként, s vártam, hogy nagyra nőjek, várj te is. Mikor az aratás eljött, valami horgas vassal nekem estek, levagdaltak, csomóba kötöttek, de tűrnöm kellett, tűrj te is. Azután szekérre raktak, egy rúddal lenyomtattak, a faluba vittek, s várakoztam, várakozzál te is. Ott asztagba raktak, rám tapodtak, hogy ro-pogtam bele, s tűrnöm kellett, tűrj te is. Onnan behánytak a csűrbe, valami össze-bogozott két darab fával agyba-főbe s két oldalba is jól megverték, de tűrnöm kellett, tűrj te is. Onnan zsákba gyúrtak, malomba vittek, két keringő kő közé öntöttek, hogy egészen összeromlottam. De el kellett tűrnöm, tűrj te is. Onnan hazavittek, tekenőbe tettek, rám töltöttek valami sós vizet, s az öklükkel két óra hosszat dömöcköltek, gyúrtak, kínoztak engem. S akkor, ami legnagyobb kín a világon, egy behevített égő tüzes kemencébe behánytak egy nagy falapáttal, de tűrnöm kellett, tűrj te is. Ott jól megsütöttek, még meg is égettek, onnét kivettek, ide behoztak, egy nagy vaskéssel darabokra hasogattak. No, látod már, hogy én mennyit tűrtem, szenvedtem s várakoztam, tűrj s szenvedj, s várakozzál te is.

Az ördög erősen bízott, hogy mihelyt a beszédnek vége lesz, övé lesz a gyermek, de abban bizony megcsalatkozott, mert éppen a beszéd végével megszólalt a kakas, s azontúl nem lehet neki hatalma az emberek között. Azért hát elfutott a maga országába. Így maradt meg a gazdának a kicsiny gyermeke.

Jókor reggel a gazda jó reggelit adott a két öreg embernek, s megköszönte a feleségével együtt, hogy a facskájukat megmentették az ördög kezétől. A két öreg avval továbbutazott, s a szegény ember meg a felesége ma is gazdagon él, hacsak a kicsi diót el nem vették azóta.

CSUDAMADÁR

Hol volt, hol nem volt, ott, ahol a kurta farkú kismalac túr, volt egyszer egy szegény ember. Olyan igen szegény volt, hogy mindennapi betevő falatját is csak úgy tudta előteremteni, hogy mindent összegyűjtött, mit erdőn, mezőn talált.

Egyszer, amikor éppen madarászott, fogott egy igen szép varjút. Fekete volt a madár, mint az éjszaka, s mégis úgy ragyogott a tolla, mint a csillagok. Hazavitte hát, s a gyerekek igen megörültek neki. Kalitkába tették, úgy nevelték.

A varjú meg csak nőtt, növekedett, s később már annyira megszeliődött, hogy kézből evett, s ott ugrándozott a szobában.

Egyszer odatévedt egy vándor. Nézegette a madarat, kezébe vette, s véletlenül a szárnya alá nézett. Hát a bal szárnya alá az volt írva, hogy aki a májából eszik, abból római király lesz. A másik szárnya alá meg az volt írva, hogy aki a szívéből eszik, annak a párnája alatt minden reggel három arany lesz.

No, ki nem akarna római király lenni? A vándor is elhatározta, hogy ő addig nem nyugszik, míg nem eszik a madár májából.

Látta ezt az írást a szegény ember is. Nem tudott olvasni, s megkérdezte a vándort, mi van oda írva?

– Nem valami jó! – mondta az. – Két nap múlva megdöglök ez a madár. Legjobb, ha levágod. Én amúgy is nagyon szeretem a varjút, ha megsütted, adok érte ezer forintot.

A vándor ki is rakta a pénzt az asztalra. A szegény ember sajnálta nagyon a madarat, de a pénzre is nagy szüksége volt. Nem sokat gondolkodott, fogta, levágta és megsütötte.

Amint sütögeti, egy pillanatra kiment a konyhából. A gyerekei ott lebzseltek, éhesek voltak, kilopták a serpenyőből a szívet meg a májat, s megették.

Mikor odatették a vándor elé a húst, hiába kereste, bizony nem találta.

Majd fölvetette a mérget!

– Hé, te szegény ember! Hol a szíve meg a mája?

Ugyan kereshették! No, hogy nem találta, a vándor már látta, hogy belőle is aligha lesz római király. Fölugrott, nem evett egy falatot se, otthagytott csapot-papot.

Szomorkodott nagyon a szegény ember! Sajnálta, hogy elveszett a tenger sok pénz. Meghagyta hát a fiainak, hogy addig ne kerüljenek szemé elé, míg vissza nem szerzik.

Búslakodott a két fiú, de mit tehettek? Útnak indultak megszerezni az ezer aranyat.

Mentek, mendegéltek hát nagy szomorúan, míg estére eljutottak egy nagy erdőbe. Ott éjszakáztak. Mikor reggel felébredtek, odatévedt egy katona. Az útba-

igazította őket, hogy juthatnak el a városba. Odamentek hát egyenest. Éppen akkor halt meg a király. Ahogy nagy fáradtan beérkeztek, látnak egy szép aranypadot, az öregebbik leült a padra, a kisebbik meg lefeküdt a pad alá.

Arra ébredtek, hogy nagy tömeg állja őket körül, és nagyban éljeneznek. Bevittek őket a palotába, és azt, aki megette a varjú máját, menten királlyá választották. A rómaiaknak ugyanis az volt a szokásuk, hogy azt választották királlyá, aki nem tudta, hogy meghalt az öreg király, és ráfeküdt az aranypadra. Eddig már hét királyuk volt, valamennyit így választották.

No, így lett a nagyobbik fiúból király. Nem is volt gondjuk azután, mert a nagyobbik királykodott, a kisebbik meg minden reggel előszedte a párnája alól a három aranyat.

Az apjuk közben nagyon megbánta, hogy elkergette a fiait. Útnak indult, hogy fölkeresse őket. Amikor elért Róma városába, már olyan szegény volt, hogy kéregetett. Bement a palotába is. A király rögtön megismerte, s szaladt az öccséhez. Az is nagyon megörült, aztán mind a ketten a nyakába ugrottak. Dehogy haragudtak rá! Azt azért szégyellték, hogy olyan ágrólszakadt. Elvitték hát suszterhez, szabóhoz, szép ruhát, csizmát csináltattak neki, aztán ott tartották maguknál.

Azóta is boldogan élnek, ha meg nem haltak.

AZ OKOSSÁG FORRÁSA

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl volt, volt egyszer egy szegény öregasszony. Ennek az öregasszonynak volt egy igen csúnya fia. Olyan csúnya volt ez a legény, hogy egy leány sem akart hozzámenni feleségül. Nagyon búsult e miatt a legény, de az anyja csak vigasztalta.

– Ne félj, fiam! Leszel te még kapós legény!

Telt-múlt az idő, de bizony a legény még mindig legény volt. Meghalt az anyja is, nem vigasztalta már senki, maga maradt a legény. Nagyon elbúsulta magát egyszer és felkerekedett, hogy elmegy világot próbálni.

Amint ment, mendegélt, egy nagy erdőbe ért. Az erdőben volt egy patak. A legény sehogyan sem tudott átmenni a patakon. Gondolta, hogy elmegy mellette hosszában, talán meg tudja kerülni. Ment, mendegélt, de csak nem akart véget érni a patak. Egyszer aztán elért egy hegyes vidékre és az egyik hegy tetején egy gyönyörű szép leányt látott. Csak úgy fénylett, tündökölt, amikor ránézett, olyan vakító volt a szépsége. Igen sokáig nézte a legény, már majdnem leragadta lába. Addig-addig nézte, hogy beleszeretett, pedig még nem is beszélt vele.

Nagy félnéken megszólította a szép leányt, megbátorodott a csúnya legény és megkérdezte, hogy nem lenne-e a felesége, szívesen elvinné magával. A leány azt mondta, hogy ő nem mehet el innen, mert ő tündér és az élete csak egy évig tart. Jóformán csak tegnap született és egy év múlva eltűnik a habokban, de lesz helyette egy másik. Hanem azért azt mondta a legénynek, hogy csak fűrödjék meg a patakban, mert nem látja kárát.

A legény megfürdött hamarosan és olyan szép lett, hogy nem ismert magára. A tündér tükröt tartott eléje, hogy nézze meg magát, de még akkor sem akarta elhinni, hogy ő áll a tükör előtt. Amikor végre elhitte, hogy ilyen szép legény lett belőle, akkor még jobban könyörgött a tündérnek, hogy menjen vele, legyen a felesége, de bizony a tündér nem mehetett. Hanem azt mondta a legénynek, hogyha megfürdik az okosság forrásában, akkor hozzámehet, mert akkor nem kell neki egy év múlva meghalnia.

Így hát a legény újra a nyakába vette a világot. Feltette magában, hogy akárhogy is, de felkeresi az okosság forrását, mert egy a tündérleány lesz a felesége, senki más! Ment, mendegélt, hát egyszercsak megint egy patakhoz ért. Elindult a patak mellett, aztán csak ment felfelé. Sokáig ment, míg végre egy öregasszonyt látott, aki a patak forrásánál aludt. A legény felkeltette az öregasszonyt.

– Hé, öreganyám! Nem ez az okosság forrása? – kérdezte tőle.

– Hogyan járhatsz te itt, mikor itt még a madár sem jár? – kérdezte a leánytól az öregasszony, amikor feltápázkodott. – Jól van, fiam, jól van. Tudom már, mi

járatban vagy. Ez bizony nem az okosság forrása, hanem a gazdagság forrása. Ha nem mondod el senkinek, megengedem, hogy fürödj egyet benne!

A legény megígérte, hogy ő bizony nem szól róla senkinek, aztán megfürdött a patakban. Hát, amihez hozzányúlt, minden arannyá változott! A legény megköszönte volna az öregasszonynak a jóságát, de akkor már úgy aludt az asszony, hogy még azt sem merte megkérdezni, hogy merre lehet az okosság forrása. Nem merte felkelteni, mert félt, hogy megharagszik reá a háborgatásért, aztán vége mindennek. Inkább hagyta, aztán elindult, hogy megkeresse az okosság forrását.

Amint ment, mendegélt, egy szép szarvassal találkozott. Gondolta magában, hogy megkeríti ezt a szép állatot, jó falat lesz belőle! Amikor a szarvas meglátta a legényt, elkezdett szaladni, a legény meg utána. Igen sokáig kergette, már egészen elfáradt, de bizony a szarvast nem tudta megfogni. Egyszer aztán el is tűnt egészen a szarvas.

Nagyon szomorkodott a legény, hogy a szép állatot nem tudta elejteni, de azért csak ment tovább. Egyszer csak megint egy patakhoz ért. A pataknál egy öregember volt. A legény odament hozzá.

– Öregapám! Nem ez az okosság forrása? – kérdezte tőle.

– De bizony ez az! – mondta az öreg. – Tudom már, mi járatban vagy. Eredj csak, fürödj meg benne!

A legény megfürdött. Érezte, hogy olyan okos lett, hogy...!

A fürdésért akart adni az öregnek egy marék aranyat, de az nem fogadta el. Így hát sietve megindult visszafelé.

Az okosság forrásából vitt egy cseppet a tündérnek is. Így hát egybekeltek és olyan boldogok lettek, hogy keresni sem lehetett olyan boldog embereket, mint ők voltak. Használt nekik az okosság vize.

Eddig volt, mese volt. Ha nem hiszitek el, járjatok utána!

AZ ARANYPÁLGA

Volt egyszer egy öreg király, s annak három fia. A fiúk megegyeztek, hogy elmennek országot, világot látni, de hárman háromfelé. A legidősebb azt mondta, hogy ő megy napnyugatnak, mert ott aranyfák vannak, s azokról ő aranyleveleket szed. A középső azt mondta, hogy északnak megy, s onnét drágaköveket hoz. A legkisebb azt mondta, hogy őneki nem kell semmiféle kincs, megy a tengerre, hogy ott lásson, halljon s tanuljon.

Hát csakugyan elindult a három fiú háromfelé. A legkisebb tengeren utazott, egy nagy hajón. De már mentek egy esztendeje, még mindig nem értek szárazföldre, az élelmük mind elfogyott, s kis híja volt, hogy éhen haljanak.

Egyszer mégis elértek a tenger túlsó partjára, s egy sziklás helyen kikötöttek. Ott a királyfi kiszállt a hajóból, ment, maga sem tudta merre, s addig ment, mendegélt, míg a szörnyű éhségtől s fáradtságtól leroskadt a sziklára, s elaludt.

Aludt a királyfi egy napot, kettőt, talán többet is, s egyszer csak érezte, hogy valami szép gyöngén simogatja az arcát. Fölnyitotta a szemét, s hát egy olyan szép tündérleány állt előtte, hogy a napra lehetett nézni, de arra nem. Kérdezte a leány:

– Hát te, hogy kerültél ide?

Elmondta a királyfi úgy, amint történt.

– No – mondta a tündérleány –, gyere az édesanyámhoz, az talán ad enni neked s az embereidnek is.

Hazamennek, s a tündérkirályné – mert az volt a leány anyja – kivett a ládából egy rózsás keszkenőt, s mondta:

– Tündérkendő, parancsolom, étel, ital rajtad álljon!

Egyszeriben tele volt a kendő étellel, itallal. Aztán adtak mindenféle enni- és innivalót a királyfinak, hadd vigyen az embereinek is.

Megköszönte szépen a tündérkirályné jóságát, elbúcsúzott tőlük, el különösen a leánytól, s mondta neki lelkes szóval:

– Visszakerülök én még ide, tündér-királykisasszony, velem jössz te akkor.

– Gyere, gyere – válaszolta a tündér-királykisasszony – veled megyek akkor.

S hogy a királyfi el ne felejtse, neki ajándékozta a tündérkendőt. Tovább ment a hajón a királyfi, s addig mentek, míg egy szigethez nem értek. Kiment a szigetre, ott a tündérkendőt leterítette, s mondta:

– Tündérkendő, parancsolom, étel, ital rajtad álljon!

Volt mindjárt étel, ital bőven, s elkezdett falatozni. Amint ott falatozott, odajött egy öregasszony, s kérte könyörögve, hogy adjon neki egy falást Isten nevében. Mondta a királyfi:

– Csak üljön le, nénemasszony, egyék, igyék, van itt minden hál' Istennek.

Leült az öregasszony, eszik a sok mindenféle jóból, s egyszerre csak felállt, s hát nem öregasszony többet, hanem egy szépséges szép tündér. Mondta a királyfnak:

– Köszönd, hogy ennem adtál, királyfi, mert most ez a kendő nem volna a tied. Nesze, olyan jó voltál hozzám, adok neked egy tarka köpönyeget. Ha ezt a köpönyeget megrázintod, ott, ahol a zöld darabja esik le, egy gyönyörű szép kert lesz, ahová a kék darab esik, ott egy nagy tó lesz. Ahová pedig egy fehér darab esik le, ott egy nagy palota lesz. De ha összecsapod a kezedet, s azt mondod:

– „Kert, tó, palota, tűnjetek el, legyetek megint köpönyeg” – a kert is eltűnik, a tó is, a palota is.

Megköszönt a királyfi a szép ajándékot, visszament a hajóra, s mentek tovább. Aztán elértek egy másik szigethez. Arra is kiment a királyfi, ott is leterítette a tündérkendőt, s elkezd falatozni. Amint falatozék, odajött egy öregember, s kérte könyörögve, hogy adjon valamit Isten nevében. Annak is adott a királyfi jó szívvel, ettek, ittak, s vígan voltak.

– No, te királyfi – mondta az öregember –, jó tett helyébe jót várj! Nesze, adok neked egy aranypalcát. Látod-e, a végén van egy ezüstgomb. Ha ezt lecsavarintod, csak parancsolni kell, s annyi huszár sétál ki belőle, s a huszárok után annyi baka, hogy egy országot is elborítanak. Ha meg nincsen szükséged rájuk, csak parancsolnod kell nekik: – „Vissza!” – szépen a pálcába visszamasíroznak.

De már tovább nem is ment a királyfi, innét visszafordult hazafelé. Csak annál a szigetnél állt meg, ahol a tündér-királykisasszony lakott. A tündér-királykisasszonyt a hajóra vette, s úgy vitte haza az édesapja országába.

Haza, csakhogy az ország nem volt többé az apjéé. Mikor éppen a tenger partjához ért a hajó, akkor szaladt arra az öreg király, s odakiáltott messziről a fiának:

– Vissza, fiam, vissza, csak menjünk arra, amerre jöttél, elvette az ellenség az országomat!

– De bizony nem megyek én vissza – mondta a királyfi, s kiszaladt a hajóból a szárazföldre.

Azzal lecsavarintotta az aranypalcáról az ezüstgombot, s hát csak úgy omlott ki a rettentő sok huszár, s utána annyi baka, hogy még a föld is rengett alattuk. Hiszen ezek úgy elpusztították az ellenséget, hogy még hírmondónak sem maradt abból. Akkor aztán a királyfi kiválasztott magának egy szép tágas helyet, ott megrázintotta a tarka köpönyeget. Annak a zöld darabjából egy gyönyörű szép zöld kert lett, a kék darabjából egy szép kerek tó, még hattyúk is úszkáltak benne, a fehér darabjából pedig lett egy gyémántpalota, de olyan, hogy messze földről csudájára jártak. Hej, Istenem, örült az öreg király!

– Lám, lám – mondta az öreg király –, mégis te hoztad a legdrágább kincset, édes fiam. A legidősebb fiam hozott aranyfalevelet, de az ellenség el is vitte, a középső fiam hozott mindenféle drágakövet egy egész hajóval, azt is elvitte az ellenség.

Te csak egy pálcikát hoztál, édes fiam, s lám ezzel megmentetted az országomat, áldjon meg a jó Isten!

Hanem egy kicsit mégis megrökönyödött az öreg király. Mit csinálnak azzal a rengeteg sok katonával, miből tartják el? Mondta is a fiának:

- Az ország megvolna, fiam, de mindenből kipusztítja ez a sok katona.
- Egyet se búsuljon, édesapám – felelte a királyfi –, nem kell azokat eltartani. S csak kiáltott a katonáknak:

– Vissza! – s nagy trombita – s dobszóval mind visszamasíroztak a pálcába.

No, most már igazán nem volt az öreg királynak semmi búja-baja. Hívták a papot, hadd adja össze a királyfit a tündér-királykisasszonnyal. Aztán jöttek a cigányok, húzták, ahogy tudták, hét nap s hét éjjel állt a lakodalom.

Még ma is élnek, ha meg nem haltak.

TULIPÁN KIRÁLYFI

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, még az Óperenciás-tengeren is túl, volt egyszer egy király, annak egy fia. Mikor ez a királyfi nagy legénnyé serdült, azt mondta az apjának:

– Édesapám, én elmegyek, s addig vissza nem térek, míg a világon a legszebb leányt meg nem találom, az lesz az én feleségem.

– Jól van, fiam – mondotta a király –, csak eredj Isten hírével, szerencse kísérsen utadban.

Elindult a királyfi, ment, mendegélt hegyeken, völgyeken által, egyszer csak beért egy rengeteg erdőbe, s rengeteg erdő között amint mendegélne, látja, hogy egy ökörnyomban kínlódik, vergődik egy kicsi halacska. Megszólal a halacska, mondja a királyfinak:

– Szabadíts meg innét, te jó legény, vigyél a folyóba, mert itt meghalok.

A királyfi kivette a halacsát az ökörnyomból, s vitte, míg egy folyóhoz nem ért. Ott azt mondta a halacska:

– Végy le egy pikkelyt rólam, tedd el, s ha valahol valami bajod léssen, ezt a pikkelyt csak vedd a folyóvízbe, én mindjárt ott leszek, és segítsek rajtad.

A királyfi levesz egy pikkelyt a halacsjáról, azzal a halacsát beledobja a vízbe, s továbbmegy. Amint menne, mendegélne, látja, hogy egy fekete holló egy fának ága-boga közé szorult, vergődik a szárnyával, rángatja a lábát, de nem tud kiszabadulni. Leszólott a királyfinak nagy búsán:

– Szabadíts meg, te jó legény, bizony nem bánod meg.

Felmászik a királyfi a fára, kiszabadítja a hollót, az meg a csőrével kihúzza a szárnyából egy tollat, odaadja a királyfinak, s mondja neki:

– Jótétel helyébe jót várj, te legény. Ha nagy bajba kerülsz, csak rázintsd meg ezt a tollat, én mindjárt ott leszek.

Elbúcsúzik a királyfi a hollótól, továbbmegy, mendegél. Egyszerre csak látja, hogy egy ősz öregember ott áll a forrás mellett, szeretne lehajolni, hogy igyék, de nem tudott lehajolni.

Megszólítja a királyfit:

– Te jó legény, segíts rajtam, majd elepedek a szomjúságtól, s nem tudok lehajolni.

A királyfi lekapja a sisakját, telemeríti vízzel, megitatja az öregembert.

– No, te legény – mondotta az öregember –, nagy jót tettél velem. Nesze, adok neked két hajszálat, s ha valahol bajba kerülsz, csak ereszd szélnek. Majd rám talál ez a két hajszál, s én a világ végéről is eljövök, hogy segítsek rajtad.

A királyfi eltette a két hajszálat, elbúcsúzott az öregembertől. Aztán továbbment, nemsokára kiért az erdőből, s túl az erdőn elért egy nagy városba.

Szeme-szája elállott a csodálkozástól: gyászfeketébe volt vonva az egész város.

Találkozik az utcán egy kicsi emberkével, akinek földig ért a szakálla, kérdi tőle:

– Ugyan bizony, bácsikám, kit s mit gyászol ez a város, hogy így gyászfeketébe borult?

– Hej, öcsém – mondja a kicsi ember –, nagy oka van annak. Van a királynak egy leánya, akihez hasonlatos szép nincs kerek e világon. S ez a lány a fejébe vette, hogy csak ahhoz megy feleségül, aki úgy el tud bújni előle, hogy ő meg ne találja. Háromszor lehet próbát tenni. Ha kétszer megtalálja, az még nem baj, de ha harmadszor is megtalálja, karóba kerül annak a feje, aki szerencsét próbál. Eddig kilencvenkilencen próbáltak szerencsét, karóba is került a feje mind a kilencvenkilencnek. Próbálj te is, öcsém, hadd legyen a te fejed a századik.

Mondja a királyfi:

– Már vagy lesz századik, vagy nem lesz, ha csakugyan olyan szép az a leány, szerencsét próbálok.

Éppen abban a pillanatban jött arra hatlovas hintón egy szépséges szép leány, amelyet még a királyfi sohasem látott. De olyan szép volt, hogy a szeme is káprázott, amikor ránézett.

Kérdi a királyfi a törpe embert:

– Ki ez a leány, bácsikám?

– Ez a királykisasszony – mondotta a törpe ember.

Hiszen több sem kellett a királyfinak, ment egyenest a király palotájába, a király színe elé.

Mondotta a királynak:

– Felsőges királyom, hallottam, hogy kilencvenkilenc legény próbált szerencsét. Egy életem, egy halálom, a szerencsét én is megpróbálok.

– No, fiam – mondotta a király –, szívemből sajnállak, mert jóképű, derék szál legénynek látszol. De hiába, a leányomnak kedvében kell járnom. Nincs több gyermekem. Hát csak próbálj szerencsét, bújj el, ha tudsz, de úgy, hogy meg ne találjon.

Eközben hazajött a királykisasszony, és bejött a szobába, s mondta a királyfinak:

– Jobb lesz, ha nem is próbálsz szerencsét, királyfi, eredj haza, mert a te fejed is odakerül, ahova a többié.

– Nem bánom én – mondta a királyfi –, hadd kerüljön. Nálad nélkül úgyis pipadohányt sem ér az életem.

Azzal kiment a királyfi nagy búsan, s végigsétált a városon, aztán ki a mezőre, mezőről az erdőbe, egész úton azon tűnődött, hová tudjon elbújni, hogy a királykisasszony meg ne találja. Egyszerre csak eszébe jutott a halacska, hátha az tudna rajta segíteni. Megy a folyó partjára, ott előveszi a pikkelyt, s hát csakugyan jön a halacska, s kérdi:

– Mi bajod, királyfi?

Mondja a királyfi, hogy mi baja van.

– Ó, azért egyet se búsulj – mondotta a halacska –, mindjárt ideszólitom a legnagyobb halat, azzal elnyeletlek, ott ugyan meg nem talál a királykisasszony, míg a világ s még két nap.

Csak térült-fordult a halacska, s mindjárt jött utána egy rettentő nagy hal, kitátotta a száját, s abba beléugrott a királyfi. Szépen leballagott a halnak a hasába, s ott úgy sétált fel s alá, akár egy palotában.

Eközben elindult a királykisasszony, utána az udvarbeliek. Kereste a királykisasszony mindenfelé a királyfit, s mikor egy fél napig járt-kelt volna mindenfelé, egyszerre csak a folyóvíz partjára ért, s megparancsolta, hogy fogják ki a vízből a legnagyobb halat, mert annak a hasában van a királyfi. Egyszeribe odarendelik az udvari halászokat, kifogják a nagy halat, felhasítják a hasát, s hát csakugyan kifordul belőle a királyfi.

Na, az első próbával szerencsétlen volt a királyfi, próbált másodszor is. Továbbment nagy búsan, s amint mendegélne az erdőben, eszébe jut a holló, megrázzintja a tollát, s hát repül is az egyszeribe, s kérdezi:

– Mi baj, édes gazdám?

Mondja a királyfi, hogy mi nagy baja van. A holló erre elkezdett károgni, s ím, egyszeribe repültek a hollók mindenfelől, fekete lett tőlük az erdő, s kérdezték mind egyszerre:

– Mi baj, mi baj?

– Tudtok-e valami jó búvóhelyet? – kérdezte a királyfi hollója.

– Hogyne tudnánk, hogyne tudnánk – károgott a többi holló.

Azzal felszállott valamennyi, repültek az erdőn keresztül. A királyfi mindenütt utánuk, s felvezették egy olyan magas hegyre, hogy a teteje az eget verte.

Annak a hegynek a tetején volt egy mély gödör, abba beléállították a királyfit. De hiába állították, a királykisasszony ott is megtalálta.

Búsult a szegény királyfi, majd felvetette a búbanat. Na, bizonyosan karóba kerül az ő feje is! De gondolta magában, egy élete, egy halála, már csak harmadszor is szerencsét próbál. Elővette azt a két hajszálat, amit az öregember adott, s szélnek eresztette. Hát alighogy eleresztette a hajszálat, jön az öregember, s kérdi:

– Mi bajod van, édes fiam?

– Jaj, ne is kérdezze, bátyámuram, el kellene bújnom olyan helyre, ahol senki meg nem talál, máskülönben karóba kerül a fejem.

– Hiszen ha csak ez a baj, azon én könnyen segíthetek. Ki elől akarsz elbújni?

– A királykisasszony elől, bátyámuram.

– Nohát, majd én megmutatom – mondotta az öregember –, hogy a szeme elé viszlek, s mégsem lát téged. – Azzal megfogta a királyfi nyakát, csavarintott rajta,

s abban a pillanatban aranytulipán lett a királyfiból. Aztán felfűzte a tulipánt a kalapjára, s bement a király városába.

Éppen jött vele szemben a királykisasszony, akkor indult volt el, hogy megkeresse a királyfit, meglátja a ragyogó fényes tulipánt, s mondja az öregembernek szépen, nyájasan:

– Jaj de szép tulipán! Adja nekem.

– Nem adom én! – mondotta az öregember.

– Annyi aranyat adok érte, hogy úrrá lesz maga is s minden nemzetsége.

– Dehogyan adom – mondotta az öregember –, a világ minden sűrű kincséért sem adom.

Hiába kérte a királykisasszony, az öregember nem adta oda a tulipánt. Mit volt, mit nem tenni, továbbment nagy búsán a királykisasszony, s kereste a királyfit. De azt ugyan nem találta meg. Kereste másodnap, kereste harmadnap, akkor sem találta meg. Harmadnap letelt a keresés ideje, s akkor a király kihirdette, hogy előállhat a királyfi bátran, most már övé a királykisasszony.

Meghallotta ezt az öregember, egyet csavarintott a tulipánon, királyfi lett ismét. Azzal a királyfi felment a palotába. Mindjárt nagy lakodalmat csaptak, lakodalom után felkerekedtek, a királyfi hazájába mentek. Ott volt csak igazi hejehuja, dínomdánom.

Még tán ma is táncolnak, ha meg nem haltak.

AZ ÉGIG ÉRŐ FA

Volt, ahol volt, nem tudom, merre volt, de valahol mégis volt, volt egyszer egy öreg király, s annak egy igen-igen szép leánya. Bezzeg volt is kérője a királykisasszonynak, de mennyi! A világ minden tájékáról jöttek az öreg király udvarába dali királyfiak, mindenféle hecke-ficki hercegek, de a királykisasszonynak egy sem tetszett. Azt mondta valamennyinek, hogy ő, míg a világ világ lesz, férjhez nem megy, el nem hagyja az ő édes apjaurát. Az öreg király örült is, búsult is ezen a beszéden. Örült, mert erősen szerette egyetlen leányát, búsult, mert elgondolta, hogy ha meghal, árván marad ez a gyenge virágszál, s az a sok haragos királyfi még elveszi tőle az országot. Mondta is sokszor a leányának:

– Gondold meg jól a dolgot, édes leányom! Mi lesz veled, ha én meghalok?

A királykisasszony nem szólt ilyenkor semmit, csak kiment a virágoskertbe, amilyen szépséges kert nem volt a világon. Ott sírdogált, kesergett magában: „Istenem, Istenem, hogy hagyjam itt ezeket a szép virágokat!”

De nemcsak a virágokat sajnálta a királykisasszony. Volt a kert kellős közepén egy fa – hiszitek, nem hiszitek –, éppen az égig ért. Ő bizony nem megy férjhez, mert szentül tudja, hogy ilyen kert s ilyen fa kerek e világon nincs!

– Ne félj, ne félj, kis kertecském, ne félj, ne félj, égig érő fám, nem hagylak el soha ez életben! – mondotta a királykisasszony.

Haj, kerekedett nagy, erős fergeteg, ahogy ezt monda, felkapta, megforgatta, s úgy fölrepítette a magas levegőégbe, hogy híre-pora sem maradt a kertben. Nem búcsúzhatott el szegény feje sem az apjától, sem a virágoskertjétől. Egy szempillantás múlva elpusztult a fergeteg, süttött a nap nagy hevesen, s amennyi virág volt a kertben, mind lekókadtt, elhervadott, mintha forró-meleg vízzel leöntötték volna. Lemegy az öreg király a kertbe, látja a rettentő nagy pusztulást, kiabálja a leányát:

– Hol vagy, leányom, hol vagy?! – de kiabálhatott, a királykisasszony nem felelt.

Összeszaladtak az udvarbéliék, keresték, tűvé tették a kertnek, az udvarnak, a palotának minden zegét-zugát, de sehol nem találták.

– Bizonyosan elrabolták – mondta egyik-másik.

– Talán a föld nyelte el! – találgatták az emberek.

Sírt az öreg király, mint egy kicsi gyermek, majd megszakadt szíve a nagy, erős báratától. Kerestette az egész országban, még azon is túl, egyetlen leányát s fele királyságát ígérte annak, aki visszahozza. De azt ugyan kereshették, meg nem találták.

Na, telt-múlt az idő. Egyszer a király azt látja álmában, hogy leányát, mikor az a nagy fergeteg volt, a forgószelel felkapta, felvitte az égig érő fára, ottan is a kilencefejű sárkány várába. Ha meg nem szabadítják, a sárkány még feleségül veszi.

Még csak ez volt az igazi búbánat. Mert az égig érő fának – csak tudjátok meg – akkora levelei voltak, hogy mindeniken elfért egy ország. Hát aztán ki tudná azt megmondani, hogy melyik levélen van a kilencfejű sárkány vára!

Mindegy, na. Megint kihirdették, hogy a királykisasszonyt az égig érő fára vitte a forgósél, ott van a kilencfejű sárkány várában, s aki onnét lehozza, annak adja a király a lányát s fele királyságát, holta után az egészet!

Hiszen csak ki kellett ezt hirdetni, jöttek a királyfiak, hercegek, grófok, bárók s minden nemzetségbéli vitézek, csak úgy nyüzsögtek az udvarban. Jöttek bizony, de lefittyent orral el is mentek, mert a fának még a közepéig sem tudtak felmászni: nagy szégyenkezéssel visszafordultak. Volt az udvarban egy kis kondásfiú, aki sokszor látta föl- s lemászni a cifra gúnyás vitézeket.

– Istenem – sóhajtott a fiú –, ha megengedné a király, én is szerencsét próbálnék!

Ahogy ezt mondá, csak hozzá dörgölődzik egy kis malacka, s azt mondja neki:

– Hallod-e, te kondásfiú! Te mindig jó voltál hozzám, mostan meghálálom. Menj a királyhoz, s jelentsd, hogy te fölmászol az égig érő fára, s le is hozod a királykisasszonyt. Hanem kívánd tőle, hogy elébb ölesse meg a csonka szarvú bivalyt, s csináltasson a bőréből hét pár bocskort s hét rend gúnyát! Te aztán addig menj fölfelé, míg a hét pár bocskor s hét pár gúnya le nem szakad rólad. Akkor érsz egy elényúló ághoz, azon menj végig, lépj rá a legelső levélre: azon van a kilencfejű sárkány vára. Egyebet nem mondok, a többi a te dolgod.

A kis malac hirtelen bevegült a csorda közé, egy szót sem szolt többet, azt is lassan mondta. A kondásfiú pedig gondolta magában: „egy életem, egy halálom, Isten neki, megpróbálom”, s ment egyenesen a király elé. Köszönt illendőképpen s elmondá, hogy mit akar.

Hej, csak hallottátok volna, mekkorát kacagott a király! A szívét facsarta a nagy búbánat s keserűség, de mégsem tudta megállni a kacagást.

– Mit mondasz te, emberizink, te?! – kérdezte a kondásfiútól, mintha nem jól hallotta volna, amit az elébb mondott.

– Én azt, fenséges királyom, életem, halálom kezébe ajánlom, hogy felmászok az égig érő fára, s vissza nem jövök a királykisasszony nélkül.

Ott ült a király mellett az udvari bolond is. Kérdi tőle a király:

– No, te bolond, hát te mit szólsz ehhez a bolond beszédhez?

– Azt – mondta a bolond –, hogy fogadd fel ezt a macskabékát vicebolondnak.

De már erre megmérgeződött a kondásfiú. Azt mondta a királynak:

– Felséges királyom, ne hallgasson a bolondra, mert bolond likból bolond szél fú. Ölesse le a csonka szarvú bivalyt, csináltasson nekem hét pár bocskort s hét rend gúnyát, s húzassa a fejemet karóba, ha a királykisasszony nélkül visszatérek!

„Hm – gondolta a király –, ez már mégsem tréfabeszéd!” Azt mondta hát a kondásfiúnak:

– Jól van, fiam, János, úgy lesz, ahogy kívánod, de azt megmondom, úgy essél le a fáról, hogy törjék is ki a nyakad, mert különben a hóhérrel töretem ki.

János megköszönte a király jókívánságát, s ahogy kész volt a hét pár bocskor s hét rend gúnya, egy nagyot fohászkodott, kicsi baltáját belevágta a fába, nekilódult a nyelénél fogvást, azután feljebb vágta baltáját, s egy szempillantás múlva úgy elveszett a rengeteg nagy levelek közt, hogy emberi szem nem látta többet.

Hét nap s hét éjjel folyton-folyvást mászott, kapaszkodott, rugaszkodott, hol itt lógott, hol ott lógott, míg a hetedik pár bocskor s a hetedik rend gúnya is le nem szakadt róla. Ekkor – éppen ahogy a malacka mondotta – egy végtelen hosszú éléhajló ághoz ért. De az az ág olyan vékony volt, mint a karom, még annál is vékonyabb. Nem sokat gondolkozott: hasra feküdt, s úgy csúszott elébb, elébb. Hajladozott az ág erre, hajladozott arra – hej, ha letörik! –, ízzé-porrá törik minden csontikájá!

„János, János, térülj vissza!” – mondogatta magában, de ezt csak úgy mondta, ő bizony nem térül vissza, ha már eddig eljött. Ahol, ni! Már itt is van az ágnak az első levele, éppen csak egy jó ugrásra tőle. Nekifohászkodott, behunyta a szemét – szervusz, világ! –, ráugrott a falevéltre, hogy csak elterült rajta, mint egy kecskebéka. No, csakhogly itt van!

Bezzeg elállt szeme-szája, mikor széjjelnézett. Hát itt éppen olyan ország van, amilyen odalent. Volt itt minden: erdő, mező, falu, város, patak, folyó, tenger, csak embert nem látott, de akkorát sem, mint egy mákszem.

Ment, mendegélt János erdőkön, mezőkön, hegyeken, völgyeken által, s a hetedik napon egy gyémántpalotához ért. No, hanem ilyen palotát sem látott még. Kakassarkon forgott, hétezer ablaka s hétezer garádicsa volt. De olyan sebesen forgott, mint a forgószél, még annál is sebesebben. Mire egy garádicsra rá akart lépni, már a más oldalon forgott az, s ha nekiszökött, úgy visszaesett, hogy döngött a föld alatta.

– Úgy-é – rikkantott János nagy mérgesen –, nekem is van eszem, hé! – Fogta a baltáját, hirtelen belevágta egy garádicsba, s annál fogvást szépen fölsétált a gyémántpalotába.

Hát a királykisasszony már messziről szaladt elébe nagy lelkendezéssel.

– Jaj, édes kicsi Jánoskám, hogy jöttél ide, ahol a madár sem jár?!

Mondta János:

– Azt bizony ne kérdezgesse a kisasszony, hanem jöjjön velem az édesapjához!

– Jézus Mária, Szent József! Ki se ejtsd többet a szájadon, mert ha meghallja a kilencfejű sárkány, vége az életünknek.

Jött is a sárkány egyszeribe, szakadt a láng mind a kilenc szájából. Kérdi a királykisasszonyt:

– Hát ez az emberizink mit keres itt?

– Ó, lelkem, sárkányom – könyörgött a királykisasszony –, ne bántsд ezt a fiút! Az én kicsi inasom volt, s feljött utánam, hogy engem szolgáljon.

– Jól van, jól – morrogott a sárkány –, meghagyom az életét, de majd én is adok neki dolgot, hadd látom, fele kár-e vagy egész, amit eszik.

Volt a sárkány istállójában egy girhes-görhes, sánta ló, s a sárkány azt parancsolta Jánosnak, hogy csak gyógyítgassa ezt a lovat, de úgy gyógyítgassa, hogy bármit kér tőle, mindig mást adjon neki, különben az életével játszik.

„Hiszen ez könnyű dolog!” – gondolta János, s mindjárt ment az istállóba. Na, még ilyen lovat sem látott, mióta a világon van. Csak a csontja meg a bőre volt, s a lábára sem tudott állani, feküdt a földön s nyögött a szegény pára, nyögött keservesen. Jánoska sarjút tett elébe, de rá se nézett. Zabot vitt neki, az sem kellett. Biztatta jó szóval:

– Egyél, te szegény pára, egyél! – de egy szál sarjú, egy szem zab nem sok, annyit sem evett.

Egyszer csak megszólal a ló:

– Látom, hogy jó szíved van, te fiú, de hiába kínálsz engem sarjúval, zabbal, ez nem nekem való. Égő parázs az én abrakom, de a gazdám nem ad. Azt akarja, hogy megdögöljek, mert csak én tudom a titkát: hogy s mint lehetne őt elpusztítani.

– Hát mit adjak? – kérdezte Jánoska.

– Égő paraszt, fiam, de sokat.

– Igen, de a sárkány azt mondta, hogy mindig mást adjak, mint amit kívánsz.

– No, bizony, ha mást adsz, nem is viszed haza a királykisasszonyt – mondotta a ló.

Egyéb sem kellett Jánoskának. De már akkor ad ő mindent, amit a ló kíván. Mondta is a lónak:

– Na, te szegény pára, kívánj akármit, megteszem!

Mondta a ló:

– Csak azt kívánom, hogy vasárnap, mikor a sárkány a kisasszonnyal templomba megy, te maradj itthon, gyújtsd meg a kazlat, a többit csak bízd rám.

Alig várta János, hogy templomba menjenek, meggyújtotta a kazlat, s mikor leégett, vitt a lónak egy lapát paraszt. Még meg sem szusszant, mind egy falásig megette, s abban a minutában lábra is állott. Ment egyenesen az udvarra, s ott azt a temérdek sok paraszt megette, de úgy, hogy még a hamut sem hagyta meg. Jánoskának a szeme-szája elállott a nagy álmélkodástól. De hát még akkor ámult-bámult istenigazában, mikor nézi, nézi, s hát látja, hogy a ló szőre ragyog, mint az arany, a bordája egy sem látszik, s nem is négy lába van ennek a lónak, hanem öt.

Megrázkódott, nagyot fújta a ló most, de bezzeg káprázott Jánoskának a szeme. Olyan gyönyörűsége aranyászó paripa lett belőle, hogy a napra lehetett nézni, de már aztán erre nem. Azt mondta Jánoskának:

– Na, te legényke, jó tétel helyébe jót várj! Hallgass reám! Szaladj le a pincébe, van ott egy nyereg, egy kantár s egy kard, hozd fel hamar!

Szaladt Jánoska a pincébe, veszi a nyeret, kantárt, kardot, de mikor éppen ki akart fordulni az ajtón, jó a sárkány nagy mérgesen, s megállítja Jánoskát.

– Megállj, hé! Hová viszed ezt a lószerszámot? Meghalsz most, de mindjárt!

Ki is kapta egybe Jánoska kezéből a kardot, s le akarta nyisszentesíteni a nyakát.

– No, te emberizink – mondotta a sárkány –, búcsúzz az élettől, mert becsaptál!

– Ne ölj meg, hagyd meg az életemet – könyörgött Jánoska –, nem csaplak be többet!

– Megöllek, te emberizink, hanem előbb még megiszunk egy kupa bort a bűneidért!

Mindjárt eresztett egy kupa bort a legnagyobb hordóból, töltött magának s Jánosknak is, aztán biztatta:

– Igyál, te emberizink, többet úgysem iszol.

Ittak egyet, de Jánoska csak könyörgött tovább:

– Hagyd meg az életemet, kilencfejű sárkány, nem csaplak be többet!

Mondta a sárkány:

– Nem hiszek neked, János, de igyunk még egy kupa bort az én bűnömért is.

Ittak még egy kupa bort. Hát – Uram, Jézus Krisztus! – egyszerre csak elkezdett táncolni a sárkány, nagyokat rikkantott: „lábam ide, nem oda!” – s addig ide, addig oda, elterült a földön, s aludt, mint a bunda.

De bezzeg szaladt Jánoska esze nélkül! Jól levághatta volna a sárkánynak mind a kilenc fejét, de már az udvaron volt, mikor erre gondolt. Mondja az ötlábú lónak az esetét.

– Csak hamar nyergelj s kantározz; jól tetted, hogy nem nyúltál hozzá – mondta a ló. – Mikor egy fejét levágtad volna, egyszeribe felébred, s vége lett volna az életednek.

Jánoska hirtelen fölnyergelte az ötlábú lovat, fölpattant rá, s csak azután kérdezte:

– Hát aztán hová s merre, édes lovam?

– Az erdőbe, kicsi gazdám. Ott van egy vaddisznó, annak a fejében egy nyúl, nyúl fejében egy skatulya, skatulyában kilenc lódarázs. Ebben a kilenc lódarázsban van a kilencfejű sárkány ereje, ha ezeket elpusztítjuk, annyi ereje sem lesz a sárkánynak, mint egy szopós gyermeknek.

Eközben elindult a ló sebes vágatással, s mire Jánoska egyet szólhatott volna, ott is voltak az erdőben.

– No, kicsi gazdám, itt vagyunk. Ahol ni, már jó is a vaddisznó.

Jött bizony, egyenest nekik tartott. Vicsorgatta az agyarárt, felállott a két hátulsó lábára, s úgy rugaszkodott nekik, hogy levágja. De az ötlábú lónak nemhiába volt

öt lába, úgy oldalba rúgta a vaddisznót az ötödik lábával, hogy az egyszeriben felfordult. Nosza, Jánoskának is megjött a bátorsága, kirántotta a kardját, s úgy találta fejbe vágni a vaddisznót, hogy csak kétfelé vált a feje, s uccu neki! kiugrott belőle egy nyúl. Hipp-hopp, utána! Szaladt a nyúl, mint a szél, de még sebesebben az ötlábú ló, s mikor utolérte, úgy megrúgta az ötödik lábával, hogy a szegény nyulacska mindjárt szörnyethalt. Jánoska most már leszállott a lóról, kettéhasította a nyúl fejét, s hát csakugyan benne volt az skatulya, skatulyában is benne kellett lenni a darazsaknak, mert zúgtak, dongtak, zakatoltak benne, mintha ördög bújt volna beléjük. Jánoska nem sokat teketóriázott, letette a skatulyát egy lapos kőre, vett egy másik lapos követ, s azzal úgy ráütött a skatulyára, hogy se skatulya, se darázs.

– No, kicsi gazdám – mondta az ötlábú ló –, most már mehetünk haza bátran, ne félj a kilencfejű sárkánytól.

Hát csakugyan, amikor hazaérték, ott feküdt a sárkány a pincében, annyi ereje sem volt, mint egy beteg légynek.

– Megölted az erőmet, úgy-é? – mondta Jánoskának, mikor meglátta.

– Meg én, de megöllek most téged is, a királykisasszonyt pedig hazaviszem.

– Ne ölj meg! – könyörgött a sárkány. – Vidd haza a királykisasszonyt, s vele, ami kincset találsz, mind elviheted.

– Nem kell nekem a te kincsed – mondta Jánoska, s levágta a sárkánynak mind a kilenc fejét, nehogy többet lábra állhasson.

Azzal szaladt fel a királykisasszonyhoz, s elbeszélte, hogy mi mindent csinált, amióta nem látták egymást.

– Jaj, lelkem, Jánoskám – örvendett a királykisasszony –, nem is leszek én másé, csak a tied, akár itt maradunk, akár hazamegyünk!

Azt mondta Jánoska:

– De bizony itt nem maradunk, majd csak visszamegyünk valahogy.

Meghiszem azt, ha olyan könnyű lett volna! De csak most jutott eszébe Jánoskának, hogy milyen vékony ágon csúszott ő ide. Ő csak visszacsúsznék valahogy, de a királykisasszony leszédül az ágról, bizonyosan leszédül.

„Mit csináljak? Mit csináljak?” – tűnődött, búslakodott Jánoska, és sétált föl s alá az udvaron nagy bánatosan.

Egyszerre csak elébe áll az ötlábú ló, s kérdi:

– Min szomorkodol, kicsi gazdám?

Mondja Jánoska, hogy min szomorkodik.

– Azon bizony egyet se szomorkodj, hallod-e! Üljetek fel a hátamra, s a többit bízzátok reám!

No, ha úgy, hát fel is ültek az ötlábú ló hátára.

– Most hunyjátok be a szemeteket! – mondá a ló.

Behunyták.

– Most nyissátok ki!

Kinyitották.

Hát ott vannak az öreg király udvarában. Mentek föl a palotába, egyenest a király szobájába.

Hej, Istenem, az öreg király már épp a halálán volt, de mikor meglátta a leányát, felszökött az ágyból, s ha meg nem fogják, mindjárt táncre kerekedik. Egyszeribe papot hívatott, s a fiatalokat összedatta. Csaptak hét országra szóló lakodalmat. Hét nap s hét éjjel folyton-folyvást ettek-ittak, táncoltak. Én is ott voltam, s addig táncoltam, míg a sarkam hátrafordult, aztán megfutamodtam hátrafelé, s úgy elszaladtam, hogy mézeskaláccsal sem tudtak visszacsalogatni.

Aki nem hiszi, járjon utána.

AZ ARANYFOGÚ KIRÁLYFIÁK

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon túl, még az üveghegyeken is túl, volt egyszer egy király, annak két szép fia. De olyan két fiút még nem látott a világ. Aranyhaja s aranyfoga volt mind a kettőnek. Volt ennek a két királyfinak két aranyszőrű csikaja, azoknak is aranyfoguk volt, és táltos volt mind a kettő. S volt két kicsi kutyácskájuk: aranyszőrűk, aranyfoguk volt azoknak is, s táltos volt mind a kettő. Egyszer mi történt, mi nem, jó elé a kertből a két csikó, s hát mind a kettőnek véres a lába. Nem tudják elgondolni a királyfiak, hogy hol vérezhették el a lábukat a csikók; mennek a kertbe, s hát ahol az ösvény kétfelé válik, egy-egy kardot találnak a földben, hegygel voltak a földből kifelé, véres volt mind a kettő. Na, bizonyosan ez sebesítette meg a csikók lábát. Kihúzzák a kardot a földből, mindjárt az oldalukra kötik, s azt mondja az idősebbik:

– No, öcsém, Isten küldötte nekünk ezt a két kardot. Én elmegyek szerencsét próbálni, te maradj itthon. De látod-e ezt a rózsabokrot? Ha elkezd hervadozni, tudd meg, hogy bajba kerültem, s hogyha kiszárad, akkor meg is haltam. Ülj föl a csikódra, s gyere utánam!

Azzal az idősebbik királyfi felnyergelte a maga csikáját, elbúcsúzott apjától, anyjától, öccsétől, szólította a kutyáját, s indult világgá. Megy, mendegél hetedhét ország ellen, erdőkön-mezőkön, folyóvizeken keresztül, s ér egy sűrű rengeteg erdőbe.

Amint mendegél, találkozik az úton egy öreg koldusasszonnyal, s kéri az, hogy adjon neki Isten nevében valamit. A királyfi benyúl a tarsolyába, pénzt ad a koldusasszonynak, s megkérdezi, hogy nem tud-e errefelé egy jó szállást.

– De bizony tudok – mondta az asszony –, csak menjen arra, vitéz úr, bal felé talál egy korcsmát, ottan van egy néma szolgáló, az ellátja étellel-itallal, mindennel.

Megy tovább a királyfi, hamar oda is ér a korcsmába, kiszalad elejébe a néma szolgáló, integet neki, hogy csak menjen utána; megy is a királyfi, de a korcsma olyan piszkos volt, hogy mindjárt megfordult, felült a lovára, s meg sem állott, elvágatott torony irányában. Az erdőből ki sem ért, meglát egy gyönyörű szép palotát, a palota ablakában egy szépséges szép leányt. Köszönti a királyfi, a leány fogadja, s híja, hogy menjen fel a palotába.

Leszáll a királyfi a lováról, bevezeti a lovat a márványistállóba, szénával, zabbal ellátja, úgy megy fel a palotába. Ott leülteti a szép leány aranylócára, beszélnek erről, beszélnek arról, s addig így, addig úgy, hogy egyszer csak azt mondja a szép leány:

– Te az enyém, én a tiéd, ásó kapa s a nagyharang válasszon el minket.

Hát jól van, papot hívnak, megtartják a lakodalmat, aztán eltelik egy hét, eltelik két hét, de a királyfi észreveszi, hogy a feleségének az egyik szeme folyton nevet, a másik meg sír.

Kérdi a királyfi:

– Ugyan bizony, feleség, mi az oka, hogy az egyik szemed mindig nevet, a másik pedig mindig sír?

– Hej – mondja az asszony –, az egyik szemem azért nevet, mert a te feleséged vagyok, a másik szemem azért sír, mert apám, anyám s húgom mind szörnyű halálnak halálával pusztultak el. Ide nem messze van egy korcsma, abban lakik egy vén banya. Annak a vén banyának volt egy nagy kamasz fia. Azt akarta, hogy az én király apám hozzáadja a húgomat. Szörnyű nagy bosszúságában, hogy az apám nem adta ennek a legénynek a lányát, a vén banya víz alá meríttette az egész várost, békává változtatta a húgomat, s ott él most a víz alatt béka képében. Tudod-e most, hogy miért sír az egyik szemem? Azt mondom én tenéked, messziről elkerüld azt a korcsmát, mert aki még oda bement, élve nem jött ki.

Hát ígérte a királyfi, hogy ő ugyan tájékat is elkerüli annak a korcsmának, de ahogy ezt hallotta, nem volt többé maradása. Puskát vetett a vállára, mintha vadászni indulna, de nem ment vadászni. Ment egyenesen a korcsmába.

Ahogy odaért, kiszalad elébe a néma szolgáló, integet neki, hogy csak jöjjön be, ment is a királyfi, nem kérette magát. Leült egy asztal mellé, parancsolt egy icce bort, hoz is a néma szolgáló a pincéből mindjárt valami fekete üvegben. Fölhajtja a királyfi, s ím, hallgassatok ide, abban a szempillantásban kővé változik. A kemencepadkán dorombolt egy fekete macska, ez, ahogy a királyfi kővé változott, leugrott a földre, vén banya lett belőle, éppen az a vén banya, akivel a királyfi az erdőben találkozott volt. Hopp, felkapta a királyfit, mint egy szalmaszálat, bedobta egy sötét szobába, s elkezdett számlálni: egy, kettő, három, négy, öt, hat, hét, nyolc, kilenc, tíz... éppen kilencvenkilencet számolt.

– No – dörmögött magában a vén banya –, még csak egy hiányzik, de majd eljön az is.

Ezalatt a kicsi királyfi otthon éjjel-nappal nézte a rózsabokrot, hogy vajon nem hervad-e. Hát, uram istenem, egy reggel hervadni kezd a rózsabokor, s délre tövig kiszáradott.

Fölnyergeli a királyfi nagy búsan a csikáját, felül rá, búcsúzik apjától, anyjától, szólítja a kutyáját, s indul világgá. De, hogy szavamat össze ne keverjem, leszakasztott egy rózsát a kiszáradt rózsabokorról, azt a levegőbe eresztette, s a rózsza mind szállott elébb-elébb, a kicsi királyfi meg vágatott utána.

Éppen az előtt a korcsma előtt esett a földre a rózsza, ahol az idősebbik királyfi kővé változott. Megy a királyfi a szobába, szólítja a kutyáját is, az is utána. Elejbe szalad a néma szolgáló, szépen hajtogatja magát, mutogatja, hogy üljön le, de a királyfi úgy nyakon teremtette, hogy egyszeriben az asztal alá fordult. A kemencepadkán ült a fekete macska, leugrik onnét, szalad az ablaknak, de a királyfi kutyája utánakap, s cudarul a földhöz vágja. Azalatt az asztal alól előtápszkodik a

néma szolgáló, s hát bezzeg nem volt most néma, összetette a kezét, s úgy könyörgött a királyfinak, hogy hagyja meg az életét, mert ő semmiben sem hibás. A fekete macska az oka mindennek.

Hej, istenem, próbált a fekete macska mindent, hogy megszabaduljon a kutyától: változott kígyóvá, békává, de még farkassá is. Változhatott akár mivé, nem eresztette a kutya. Mít volt mit tenni, visszaváltozott banyának, úgy könyörgött a királyfinak, hogy csak hagyja meg az életét, mert a bátyját feltámasztja, de még a többieket is, akiket kővé változtatott.

– Indulj hát előttem, vén boszorkány! – rikkantott a királyfi.

Azzal a vén boszorkány a kemencepadka alól kivett egy színes üveget, abban volt valami csudaír, azzal megkenete a kővé vált emberek homlokát, s ím, feltámadtak szépen egymás után, s jöttek ki a kamrából, elől a királyfi s utána a többiek. Azt hitte a vén boszorkány, hogy no, most már megszabadult, de akkor az idősebbik királyfi vette elé:

– Hallod-e, te vén boszorkány, addig meg nem kegyelmezek hitvány életednek, amíg meg nem mondod, hol van az ereje a te teknősbéka fiadnak, aki víz alatt tartja a király legkisebb leányát.

Bezzeg hogy ezt is megmondotta a vén boszorkány. Azt mondta:

– Erre meg erre van egy sós tó, annak a közepében van egy vízitök. Ennek a vízitöknek a tövében lakik az én fiam teknősbéka képében, s vele lakik a királykisasszony, az is békának képében. A vízitöknek a hetedik virágában van egy vas skatulya, a vas skatulyában egy tojás, a tojásban egy lódarázs. Ha ezt a lódarászt megölik, meghal az én fiam is. De elég lesz, királyfi, ha csak üvegbe zárod a lódarászt, azzal is elveszti erejét a fiam. Jól is teszed, ha nem ölod meg, mert ha meghagyod az életét, elereszti a vizet a városról, feltámasztja az embereket, az állatokat, akiket a víz alá temetett.

Na, most már eleget tudtak a királyfiúk. Vitték a vén banyát a palotába, ottan elzárták egy kamarába, aztán jóformán meg sem állottak, csak elbúcsúzott az idősebb királyfi a feleségétől, fölnyergelték a lovukat, s mentek, hogy megkeressék a sós tavat.

Mentek, mendegéltek, hetedhét ország ellen, s a hetedik nap a sós tó partjára értek. Ottan találtak egy öreg halászt, attól csónakot kértek, szépen beveztek a sós tó közepére, s ím, csakugyan ott volt a vízitök. Mindjárt leszakasztották a vízitöknek a hetedik virágát, kivették belőle a vas skatulyát, skatulyából a tojást, tojásból a lódarászt, de nem ölték meg, hanem beletették egy üvegbe.

Hát egyszer jó a teknősbéka nagy erőtlenül, s kérdi a királyfiaktól:

– Mit akartok, látom, hogy kezetekben az életem. Kívánjatok akármit, megteszem, csak meg ne öljete!

Mondja az idősebb királyfi:

– Meghagyjuk az életedet, csak ereszd el a vizet a városról. Támaszd fel az em-

bereket, állatokat, változtasd vissza leánnyá a királykisasszonyt, aztán élhetsz, míg a világ s még két nap!

– Eleresztem a vizet a városról, feltámasztom az embereket, s visszaváltoztatom leánynak a királykisasszonyt – mondotta a teknősbéka.

S ím, halljatok csudát, mi történt. Egyszeriben eltakarodott a sós tó vize, mind egy cseppig visszafolyt a kutakba, a folyóvizekbe, a földbe. Sós tó helyén volt újra szép város, s az utcákon jöttek-mentek az emberek, mintha csak az este feküdtek volna le, s most reggel fölkelnének. Fölébredett a király is, a királyné is, visszaváltozott leánnyá a királykisasszony, de milyen szép leány lett belőle! Úgy láttam, mint ma, hétszerte szebb volt, mint annak előtte.

Vitték a szép királykisasszonyt az édesapjához, s ott mindjárt eljegyezték a kicsi királyfival. Aztán az idősebb királyfi is elhozta a feleségét, s egyszerre tartottak két lakodalmat, hét országra szólót. Az öreg király nagy örömeiben az idősebbik királyfinak adta egész országát s királyságát, a kisebbik királyfi pedig vitte haza a feleségét az édesapja országába.

No, éppen jókor jött. Azt hitték a népek, hogy elpusztult mind a két királyfi, s királyt akartak választani, mert az öreg király meghalt, míg a fiai odajártak. Lett nagy öröm, hejehuja, lakodalom, hét hónapig folyt a tánc, rostával hordták a bort, még tán ma is hordják.

Holnap legyenek a ti vendégeitek!

A SZARVASKIRÁLYFI

Volt egyszer egy özvegyember meg egy özvegyasszony, és mindegyiküknek volt egy kislányuk. A férfi kislánya szép volt, mint a virág, az asszonyé meg csúnya, mint a kóró.

Irigykedett is sokat az asszony, hogy a mostohalánya miért olyan gyönyörű, és az ő édeslánya miért olyan csúnyácska. S folyton azon törte a fejét, hogy mivel, hogyan kínozhatná a kislányt, akit nem szeretett. S hát volt is módja hozzá, mert az ura majdnem egész nap távol volt, már kora reggel elment dolgozni, és csak késő este jött haza.

Így aztán nem volt könnyű élete a kis mostohának.

Történt egyszer, hogy az egyik este, mikor már bezárták az ajtót, és valamennyien ágyban voltak, valaki halkán kopogtatott odakint. Az asszony szólt az édeslányának, hogy menjen s nézze meg, ki alkalmatlankodik ilyen kései időben. De a kislálynak nem volt kedve kibújni a meleg takaró alól, s azt akarta, hogy a mostohatestvérét küldjék ki ajtót nyitni.

Csakhogy ebbe meg az asszony nem egyezett bele – s így mégiscsak neki kellett kiszaladni a testvére helyett a sötét konyhába, hogy félrehúzza a reteszt.

De el is sikoltotta magát, úgy megijedt rögtön. Valami óriás kecskebak vagy szarvas – hirtelenjében nem is tudta, hogy micsoda –, az állt odakint az ajtó előtt, s az kopogtatott a szarvával. A kislány meg se kérdezte, hogy mit akar, miért jött – hanem gyorsan fölkapott egy seprűt, s azzal kergette el a furcsa állatot. Az meg szó nélkül eliramodott. A kislány visszasietett a szobába, és elmesélte, hogyan járt. Az anyja meg is dicsérte, hogy helyesen csinálta, amit csinált.

Másnap este azonban újra fölhallatszott a kopogás, pontban ugyanakkor, mint az előző nap. De az asszony most már nem az édeslányát küldte, hanem a mostohát. Menjen, bajlódjon ő azzal a bak-ördöggel, ha megint az talált volna visszajönni.

S csakugyan a szarvas állt kint újra, és barátságosan himbálta a koronáját. A kislány bámulva nézett rá, és megkérdezte:

– Honnét jössz szarvas? Kit keresel nálunk?

– Gyere, ülj fel a hátamra – mondta a szarvas, és leereszkedett az első két térdére.

A kislány meg is tette volna szívesen, hiszen nem sok jóban volt része otthon, a mostohája nem szerette, az apját alig látta – de azért a szarvas hátára mégsem akart felülni.

– Hiszen te is alig bírod magad – mondta neki –, sovány vagy, remeg a térded, s most még engem is vinni akarsz.

– Pedig másképp nem jöhetsz velem – felelte a szarvas –, csak ha a hátamra ülsz.

Így aztán beleegyezett a kislány, felült a szarvas hátára, és eltűntek az éjszakában. Már jó pár órája vágattak, mikor egyszer csak egy gyönyörű rétre értek. S ott azt mondta a szarvas:

– Nézz csak körül...mi lenne, ha egyszer itt hancúrozhatnánk együtt?

S a kislány úgy érezte, hirtelen megmelegsik a szíve.

– Bizony, jó volna, ha egyszer itt hancúrozhatnánk együtt – mondta.

De a szarvas nem állt meg, hanem továbbvágatott. Egészen addig vágatott, míg egy rengeteg erdőbe nem értek. Ott újra megkérdezte a szarvas

– Nézz csak körül...mi lenne, ha egyszer itt sétálgathatnánk együtt?

– Bizony, jó volna – felelte a kislány, s egy pillanatig azt remélte, hogy megállnak, és sétálgatnak egy kicsit.

De a szarvas újra vágatni kezdett. S mire meghajnallott, elérkeztek egy gyönyörű nagy várba, amelyiknek tizenkét tornya volt. A szarvas felügetett a vár udvarába, leereszkedett az első két térdére, hogy a kislány le tudjon szállni, aztán így szólt:

– Ezentúl itt kell élned egyedül, de cserébe minden vágyad teljesül. Én pedig minden évben meglátogatlak egyszer, s akkor majd sokat nevetünk. Meglátod, boldog leszel itt, csak arra vigyázz, hogy három szobába be ne nyiss: az egyiknek fából van az ajtaja, a másiké rézből, a harmadiké jégből. Ha ezt betartod, semmi bajod nem lesz.

Ezt mondta a szarvas, de magában azt gondolta: beszélhet ő akármit, a kislánynak úgysis az lesz az első dolga, hogy benyisson a három ajtón. Aztán elbúcsúzott, és magára hagyta a kislányt.

Az meg, mihelyt bealkonyodott, lefeküdt, és késő délelőttig aludt, úgy elfáradt a hosszú háton-utazástól. Mikor fölébredt, végigjárta a vár valamennyi szobáját, s végül megállt a három tilos ajtó előtt. De nem tudott ellenállni a kísértésnek: odalépett a jégajtó elé, és kinyitotta. Nagy csudálkozására két férfit talált ott, akik egy hatalmas üstben csupasz kézzel kavargatták a fortyogó szurkot. Megkérdezte tőlük, hogy miért a csupasz kezükkel csinálják, hát nem tudnak valahonnét egy kanalat szerezni? Mire azt válaszolta a két férfi, hogy tudni tudnának, de sajnos nem tehetik: meg kell várniuk, míg valaki jóra való, becsületes ember önként nem farag nekik egy kanalat.

– Hát, ha csak ez kell! – mondta a kislány.

S mindjárt keresett egy kisbaltát, és faragott nekik egy jó, kézbe való kanalat. Aztán elmúlt a nap, és jött az éjszaka. Hogy, hogy nem, úgy éjfél felé rettentő nagy sürgés-forgásra, lármára ébredt fel a kislány, s nem tudta elképzelni, mi lehet az.

Reggel aztán megtudta: az udvar s a folyosók mind tele voltak férfiakkal, apród legénykéekkel, és mind rettentően buzgólkodtak. Volt, aki lovakat csutakolt, kantárokat fényesített, mások meg az ezüstöket pucolták, és szebbnél szebb csizmákat suvickoltak

A kislánynak úgy megtetszett a dolog, hogy egyszerre kedve támadt, hogy kinyissa a másik ajtót is – azt a bizonyos rézből való ajtót.

Ott meg két leányt talált, akik csupasz kézzel piszkálgattak, szítottak egy hatalmas parázskupacot. Tőlük is megkérdezte, hogy miért csinálják ezt, és miért a csupasz kezükkel.

Mire a két lány azt válaszolta, hogy amíg valaki becsületes, jóra való ember nem ad nekik parázskaparót, kénytelenek a saját pusztá kezüket használni.

– Hát, ha csak ez kell! – mondta a kislány.

S mindjárt keresett nekik egy vasszögekkel kivert hosszú rudat – a lányok meg nem győztek hálálkodni. Másnap aztán, amikor fölébredt, újabb meglepetés várta: az egész vár tele volt lányokkal, cselédekkel, akik mindent kisépertek, kimostak, és szebbnél szebb ruhákat porolgattak.

A kislány úgy föllelkessedett ezen, hogy azon nyomban kinyitotta a harmadik ajtót is – azt a bizonyos fából való ajtót. S ott aztán elakadt a lélegzete: a szarvas ott feküdt az ajtó mögött egy kicsi szénaalmon, és szomorúan nézett maga elé. A kislány megkérdezte tőle, hogy miért fekszik ott bezárva, mikor odakint süt a nap. Mire a szarvas azt felelte:

– Amíg egy becsületes, jóra való ember le nem csutakol, itt kell feküdnöm egyedül, nem tehetek másképp.

– Hát miért csak most mondod ezt nekem? – kiáltott fel a kislány.

S rögtön felkapott egy marék szalmát, és elkezdte csutakolni a szarvast. Az meg – alighogy hozzáért a szalmával – egy gyönyörű, daliás királyfivá változott!

A kislány egyszeriben elpirult, és lehajtotta a fejét – úgy megmelegedett a szíve. A királyfi meg elmesélte neki, hogy ő is meg a vár valamennyi lakója el voltak varázsolva – de most már jó lesz, minden másképpen lesz ezután, ha a kislány is úgy akarja.

És a kislány is úgy akarta. Megülték a lakodalmat, és ők voltak a világon a legboldogabbak.

Egy idő múltával aztán megkérdezte a királyfi a feleségét: nincs-e kedve meghívni az édesanyját meg a testvérét magukhoz, hadd lássák ők is, milyen boldogan élnek.

– De bizony nagy kedvem volna hozzá! – válaszolta az asszony.

Megegyeztek, hogy ha a királyfi nem volna éppen otthon, ő majd borral kínálja a vendégeket, és egy csöppet a cipőjére csöppent. S akkor a királyfi is menten ott terem, és fölszárítja a bort a cipőjéről.

És így is történt.

Egy szép nap beállított a várba a mostohája meg a mostohatestvére, de sokáig szólni se tudtak az irigységtől, csak egyik ámulatból estek a másikba. – Jaj, miért is nem őket érte ez a rettenő szerencse! – sóhajtoztak magukban. – Jaj, miért is nem őket... És majd szétpukkadtak a méregtől meg a nyögdecseléstől. Aztán megkérdezték:

– És az urad hol van? Vagy egyedül élsz itt a várban?

Ő meg azt felelte rá:

– Ha egyedül élnék itt, itt se lennék boldogabb, mint otthon.

S barátságosan megkínálta a vendégeit borral, s közben egy csöppet az aranycipőjére csöppentett. Abban a szempillantásban a királyfi is ott termett, és fölszárította a zsebkendővel a foltot az arany cipőcskéről. Ezen a szolgálatkészégen még jobban elcsodálkozott a mostoha meg a lánya, s ha lehet, még jobban elkezdtek irigykedni. De csak annál mézesmázosabban mosolyogtak.

S akkor a királyfi azt mondta, hogy sétáljanak ki a kertbe. Volt ott kint a kertben egy gyönyörű almafa, de csak három szem gyümölcs volt, nem több. A mostoha meg mindenáron le akart szakítani egyet. A királyfi azonban nem engedte.

– Éretlenek ezek – mondta –, kár volna leszakítani őket.

Mire a mostohából egyszerre kitört a düh, és olyan vörös lett, mint a pulyka.

- Dehogyan éretlenek! – rikácsolta. – Csak sajnáljátok tőlünk! Azt hiszed, nem tudom én? Hívni is azért hívtatok ide, hogy az irigység emésszen minket!

Azzal megragadta a lánya kezét, és elrohantak, ki a kertbe, le a várudvarba, és meg sem álltak, míg a várkapun ki nem léptek. Ott aztán olyan éktelen veszekedésbe kezdtek, hogy még a várablakok is rezegtek tőle. Egymás haját tépték ordítózva, és a lány az édesanyját, az anya az édeslányát okolta, hogy miért is kergették el azt a szarvast seprűvel.

Végül is az lett a veszekedésből, hogy ami követ, kavicsot találtak útközben, azt mind egymáshoz vagdosták. Aki nem hiszi, menjen mindig csak arrafelé, amerre köveket, kavicsokat lát – akkor biztosan eljut egyszer abba a mesebeli várba, ahol még ma is boldogan él a szarvaskirályfi az ő világszép feleségével.

AZ ELRABOLT KIRÁLYKISASSZONY

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, volt egy király, s annak egy szépséges szép leánya. A királyfik és a hercegek egymásnak adták az ajtókilincset, s éppen arra került volt a sor, hogy a királykisasszony jövendőbélit válasszon magának, de mikor gyülekezni kezdtek a királyfik s a hercegek, hirtelen nagy fergeteg kerekedett, benyargalt az udvarba két sárkány, megragadták a királykisasszonyt, s elvitték nagy Sárkányországba.

Hej, istenem! Lett nagy búbanat s szomorúság a palotában. A király egyszeriben kihirdettette ország-világon, hogy annak adja a leányát s melléje fele királyságát, aki visszahozza nagy Sárkányországból.

Hiszen próbáltak is szerencsét sokan, minden rendű és rangú legények, de egy sem tudta visszahozni a királykisasszonyt.

Volt a király városában egy szegény ember, s annak két fia. Jancsinak hívták az egyiket, Pistának a másikat.

Azt mondja Jancsi:

– Édesapám, én elmegyek, szerencsét próbálok, hátha visszahozom a királykisasszonyt.

Mondta a szegény ember:

– Jól van, fiam, eredj isten hírével.

Feltarisználják a legényt, elindul hetedhétország ellen. Ment hegyeken-völgyeken át, s egyszer egy rengeteg erdőbe ért. Leül egy fa alá, előszedi az elemóziát, elkezd falatozni, s amint falatoznék, körülveszi egy nagy sereg hangya.

Megszólal a legöregebb hangya:

– Te legény, adj ennünk! Három napja nem ettünk semmit.

De a legény, még ami morzsa a földre hullott, azt is összeszedte, még rá is taposott a hangyákra, s azzal továbbment.

Ment, mendegélt, keresztül az erdőn, s ért egy nagy tóhoz. Abban a tóban volt tizenkét kacsa, s amint a legényt meglátták, mind kiúsztak a tó szélére, nyújtogatták a nyakukat, tátogatták a szájukat: ennivalót kértek ezek is a legénytől, de a legény ezeknek sem adott. Még felkapott a földről egy nagy darab fát, s nagy haraggal a kacsák közé vágott.

Továbbmegy, s hát még egy hajításnyira sem megy, egy nagy fekete várhoz ér. Gondolja magában, hátha itt van a királykisasszony. Megy a vár kapujához, s jól megdöngeti. Abban a pillanatban kinyílik egy ablak, kinéz rajta egy öregasszony, s kérdi a legénytől:

– Hát te mit akarsz? Minek jöttél ide?

– Én a királykisasszonyt keresem, akit a sárkányok elraboltak! Itt van-e?

– Itt van – mondotta az öregasszony –, csak várj egy kicsit.

Azzal hirtelen visszafordult, hozott egy zsák kását, kiöntötte az ablakon, a zsákot utána vetette, s lekiáltott a legénynek:

– Elébb ezt a kását szedd belé a zsákba!

A legény szedni kezdi a kását, de amint öntötte a zsákba, azon mód ömlött is ki, hangya képében. Hiába kínlódott, hiába erőlködött, ami kását felszedett, s a zsákba öntött, mind hangyává lett, s kimászott a zsákból.

Egész nap s egész éjjel egyebet sem csinált a legény, mind szedte a kását. Akkor kijött az öregasszony, hozott magával tizenkét kulcsot, azt belevetette egy tóba, s mondta a legénynek:

– Ezt a tizenkét kulcsot keresd meg, ha meg akarod szabadítani a királykisasszonyt!

A legény egész nap kereste a tizenkét kulcsot, de egyetlenegy sem talált meg. Harmadnap reggel megy a várkapuhoz, s nagy mérgesen elkezdni döngötni.

Kinéz az öregasszony az ablakon, s kérdi:

– Mit akarsz?

– Eresszen be! Meg akarom szabadítani a királykisasszonyt!

– Én beereszthetlek, de azt nem köszönöd meg – mondotta az öregasszony. – Egy zsák kását nem tudtál összeszedni; a kulcsokat nem tudtad megtalálni, hogy tudnál bírni két sárkánnyal?

Hanem a legény addig döngötte a kaput, hogy a vénasszony mégis beeresztette. Bemegy az udvarra, s mondja neki az öregasszony:

– Látod-e, ott ül a két sárkány s a királykisasszony, fehér lepedővel betakarva. Eredj oda, s ha eltalálsz, hogy melyik a királykisasszony, viheted.

Odamegy a legény, s azt mondja:

– A középső a királykisasszony!

Abban a pillanatban a két sárkány nagyot dobbantott a lábával, de akkorát, hogy a föld megnyílt belé, s a legény eltűnt, mintha nem is lett volna.

Otthon csak várták, várták a legényt, de hiába várták. Eltelt egy kerek esztendő, s csak nem került vissza. Azt mondja a szegény ember a kisebbik fiának, Pistának:

– Eredj, fiam, indulj útnak, s vagy hozod vissza a királykisasszonyt, vagy nem, de a bátyádat hozd vissza!

Feltarisználják Pistát, elindul, megy, mendegél, éppen azon az úton, ahol a bátyja ment. Beért abba a rengeteg erdőbe, leült egy fa alá, s elkezdett falatozni.

Hát őt is körülveszik a hangyák, s kéri: adjon nekik valamit Isten nevében.

– Hogyne adnék, Istennek állatkái! Tudom, sokat éheztek, sokat sanyarogtok, legyen egyszer jó napotok.

Egy jó marék kenyérmorzsát hintett a hangyáknak, s mikor azt megették, még egy marékkal, s úgy ment tovább. Elér a tóhoz, s hát az a tizenkét kacsa kiúszik

mindjárt a tó szélére. Nyújtogatták a nyakukat, tátogetták a szájukat: ennivalót kértek ők is Isten nevében. Ami kenyere volt, mind odaadta a kacsáknak.

Továbbmegy, a várhoz ér, szép csöndesen kopogtat a kapun. Az öregasszony mindjárt kihajolt az ablakon.

– Mit akarsz?

– A bátyámat keresem, s a királykisasszonyt, akit a sárkányok elraboltak.

– A bátyádat keresheted, mert azt a föld elnyelte, de a királykisasszonyt itt találod, csak várj egy kicsit.

Azzal leöntött egy zsák kását, s mondta a legénynek:

– Ha meg akarod szabadítani a királykisasszonyt, ezt a kását mind egy szemig szedd belé a zsákba.

Szedni kezdi a legény a kását, hát egyszerre csak tenger hangya lepi el a földet. Szedik össze a kását, hordják a zsákba, s egy szempillantás alatt tele volt a zsák, egy szem kása sem maradt a földön.

Kinéz az öregasszony az ablakon, s összecsapja a kezét.

– No, fiam! Még ilyen csudát sem láttam világon való életemben.

Azzal ledobta a tizenkét kulcsot is a tóba, s mondta:

– Ha még ezeket is kihalászod a tóból, jöhetsz bátran.

Hiszen összeszedte hamar a kulcsokat, bele sem kellett mennie a tóba.

A tizenkét kacska egy szempillantásra kihalászta a kulcsokat, vitték a legénynek. Megy a legény a kapuhoz, kopogtat, s kiszól az öregasszony:

– Megtaláltad-e a kulcsokat, fiam?

– Megtaláltam, öreganyám! Itt van mind a tizenkettő!

– No, most bejöhetsz.

Bemegy a legény az udvarra, ott ült most is a két sárkány s a királykisasszony az udvar közepén, fehér lepedővel földig letakarva. Mondja az öregasszony:

– Eltalálnád-e, hogy a három közül melyik a királykisasszony?

Mondja a legény:

– Ha jól szemlélem, ott ül jobb felől. Igaz-e, öreganyám?

– Igazad van, édes fiam, nesze itt egy kard, szúrd keresztül mind a két sárkányt, amíg észrevennének.

Hiszen kétszer sem mondatta magának ezt a legény. Fogta a kardot, úgy keresztülszúrta mind a két sárkányt, hogy egyszeriben fűbe harapott mind a kettő.

Hazaviszi a királykisasszonyt, de bezzeg volt nagy öröm. A király nem nézte, hogy a legény ki fia-borja, nekiadta leányát s fele királyságát. De jó szívvel ment a királykisasszony is hozzá, mert szemrevaló volt a legény. Hét nap s hét éjjel tartott a lakodalom, hanem akkor azt mondta a legény:

– Feleség, nekem nincsen maradásom, amíg a bátyámat meg nem találom.

Gondolja magában, visszamegy nagy Sárkányországba, hátha az öregasszony

útba tudja igazítani. De bezzeg most nem ment gyalog. Felült a legszebb, a legjobb lovára, repült, mint a gondolat: reggel indult, s este már ott volt a fekete várban. Bemegy az öregasszonyhoz, fogadja nagy örömmel.

– Bátyádat keresed, ugye?

– Azt keresem, öreganyám. Míg meg nem találom, nincs addig nyugvásom. Ugyan bizony nem tudna-e útbaigazítani?

– Én megmondhatom, fiam, hogy hol a bátyád, de nem hiszem, hogy meg tudnád szabadítani. Van itt az erdőben egy óriás, olyan magas, mint egy torony; olyan széles, mint egy ház; a szája akkora, mint egy kemence. Ennek az óriásnak a hasában van a te bátyád. Ha meg akarod szabadítani, neked is le kell kerülnöd az óriás hasába, aztán a te dolgod, hogy kerültök ki onnét.

Gondolkozik a legény, gondolkozik az öregasszony is, hogy s mint lehetne ezt megcselekedni. Azt mondja egyszer az öregasszony:

– Hallod-e, csináltass magadnak tiszta acélgúnyát, tetőtől talpig rakasd tele tüllel, mikor aztán az óriás idejő a tóra inni, s lehajlik, ugorj bele a szájába, a kardoddal vágd ki a hasát, s szépen bújjatok ki belőle.

Megköszöni a legény a jó tanácsot, bevágat a városba, csináltat magának acélgúnyát, tüllel jó sűrűn kirakatja, azzal vissza a tóhoz, meglesi az óriást, mikor éppen lehajlik, hogy igyék: hopp! bele a szájába, be a hasába, s hát ott a bátyja.

– Adj isten, bátyám! Hát te mit csinálsz itt?

– Én bizony itt vagyok, minden nappal eltelik egy nap. Hát te hogy kerültél ide?

– Én úgy, ahogy, csak gyere utánam.

Azzal kiharította az óriás hasát, szépen kisétáltak, felültek a paripára, hazavágattak, apjukat, anyjukat, minden nemzetségüket magukhoz vették, s még ma is élnek, ha meg nem haltak.

HAMUGÖRCS

Volt egyszer, hol nem volt, volt egyszer három fiútestvér. A fiúknak öreg édesanyjuk volt, de olyan szegények voltak, hogy hozzájuk képest a templom egere gazdagnak számított. A két nagyobbik fiú egyszer elhatározta, hogy elmennek világgá.

– Hallja-e, édesanyám, süssön nekünk pogácsát – mondta a legnagyobbik fiú –, elmegyünk a nagyvilágba szerencsét próbálni!

Meghallotta ezt a kisebbik fiú, aki egész nap a kemence mellett, a hamuban játszott, ezért mindenki Hamugörcsnek hívta.

– Megyek én is veletek! – kiáltotta.

– Hogyisne, nyűgöt nem veszünk a nyakunkba, maradjál te csak itthon – mondta a két nagyobbik testvér.

Na, elindultak, mentek, mendegéltek, amikor elfáradtak, leültek pihenni. Ahogy ott ülnek, odament egy kicsi egér hozzájuk.

– Három napja nem ettem semmit, éhen halok, ha nem adtok egy falatot a pogácsából – mondta az egér.

Még mit nem, megennéd a pogácsánkat, nekünk meg majd felkopik az állunk az éhségtől!

Az egeret meghajigálták egy görönggyel, aztán, mint akik jól végezték dolgukat, tovább mentek. Majd megint evés ideje következett. A két fiú kibontotta a tarisznyát, és falatozni kezdett. Ahogy ott esznek, hát odaduruzsol hozzájuk egy kicsi dongó.

– Adjatok egy morzsányi pogácsát – mondta a két fiúnak.

– Még mit nem, megennéd a pogácsánkat, nekünk meg majd felkopik az állunk az éhségtől!

A dongó, ahogy jött, úgy el is ment. A fiúk pedig folytatták az útjukat hetedhét ország ellen. Mentek, mendegéltek, amíg rájuk nem esteledett. Leültek. Ahogy ott ülnek, hozzájuk settenkedett egy sánta farkas.

– Úgy megéheztem, adjatok egy falatot a pogácsátokból!

– Még mit nem, megennéd a pogácsánkat, mi meg hadd éhezünk!

Na, a farkasnak sem adtak a pogácsából. Hát, amikor felállt a nagyobbik fiú, hogy valami tüzelnivaló gallyat keressen, megbotlott

– Né, te né – nézett a lába elé –, vadrucát találtam!

– Eltörött a szárnyam, segítsetek – kérlelte őket a vadruca.

– Van is nekünk időnk veled foglalkozni – azzal a fiú bedobta a bozótba a vadrucát.

Akkor úgy gondolták, csak tovább mennek, hátha találnak éjjeli szállást. Az erdőben mentek, mendegéltek, egyszer csak pislákoló világot láttak.

– Hej, testvér, oda menjünk, ott ahol világlik, hátha befogadnak bennünket!

Nemcsak befogadták őket, de szolgálatba is álltak. A királyi udvarban az egyikből lett béres, a másiktól urasági hentes.

De míg el nem felejtem, amíg a két fiú ment, mendegélt, addig Hamugörccs odahaza ült, se hogyan nyugodott bele, hogy a bátyjai otthon hagyták. Elhatározta, ő is elmegy szerencsét próbálni.

– Hallja-e, kedves édesanyám, süssön nekem pogácsát, mert elmegyek világot látni!

– Jaj, fiacskám, kicsi vagy te még – sírt az asszony –, eltévedsz a hosszú úton.

A pogácsát azért megsütötte, és feltarisznyázta a legkisebbik fiát.

– Aztán vigyázz magadra, el ne felejtőd, fiam, hogy aki rászorul, azon segíts, meglátod, akkor rajtad is segítenek – mondta az anyja.

Hamugörccs pedig elindult, ugyanazon az úton ment, mint a bátyjai. Hát, ahogy ment, mendegélt hegyeken, völgyeken, nagy erdőségeken keresztül, csak elfáradt. Leült pihenni, közben evett a pogácsából. Ahogy eszik, odamegy mellé egy kicsi egér.

– Három napja nem ettem, meghalok éhen, ha nem adsz a pogácsából.

– Hogyne adnék, jut is, marad is belőle – azzal a legény egy falatnyit letört a pogácsából.

– Köszönöm a jóságod – hálálkodott az egérke –, fogadd el tőlem ezt a sípöt, ha bajba kerülsz, a segítségemre lehet. Ahogy belefújsz, rögtön ott termék.

Hamugörccs elbúcsúzott az egérkétől, és ment, mendegélt tovább. Majd amikor elfáradt, leült pihenni, ugyanoda, ahol a bátyjai is pihentek. Elővette a tarisznyáját, és falatozni kezdett a pogácsából. Hát, ahogy eszik, hát odaduruzsol hozzá egy dongó.

– Adj egy morzsányi pogácsát!

– Hogyne adnék, hiszen jut is, marad is belőle.

A dongó megköszönte a pogácsát, és adott a fiúnak egy picinyke furulyát.

– Tedd el jól – duruzsolta a dongó –, ha szükséged lesz rám, csak fújj bele, egyszerűen ott termék.

Na, jól van, tovább ment a fiú. Ahogy ment, beért egy nagy erdőbe. Ott meg a sánta farkassal találkozott.

– Ó, te Hamugörccs, adj nekem abból a pogácsából, ami a tarisznyádban van, mert menten éhen halok!

– Nézd, farkas koma, egy falásnyi az egész pogácsa, a felét szívesen neked adom, így én is eszem, te is eszel!

Úgy is történt. A falásnyi pogácsa felét megette a fiú, a másik felét megette a farkas.

– Látom, hogy jó szíved van – fordult hozzá a farkas –, adok neked egy szőr-szálat, ha bajba kerülsz valaha, hát csak fújj rá, én egyszerűen ott termék.

Hamugörccsnek ideje sem volt megköszönni az ajándékot, a farkas úgy eltűnt, mintha ott sem lett volna. Ültő helyéből, ahogy felállt a fiú, belebotlott valamibe. Lenézett, hát egy törött szárnyú vadruca volt előtte.

- Töröld le a vért a szárnyamról, te jó fiú – mondta neki a vadruca.
- Letörölném én szívesen, de mivel?
- A kendővel, amibe édesanyád a pogácsát tette.
- Hujuj, hát igazad van! – rikkantott a legény, és letörölte a vadruca szárnyát.

Ahogy letörölte, abban a pillanatban meg is gyógyult a ruca.

– Húzz ki a farkamból egy szál tollat, s vidd magaddal – mondta hálásan a ruca –, ha bajba kerülsz, forgasd meg háromszor, és ott termék a segítségedre.

Na, jól van, ment tovább a fiú, elérkezett ő is a kastélyhoz, ahol az egyik bátyját béresnek, a másikat urasági hentesnek fogadták fel. Mivel éppen akkor telt ki a kondás szolgálati ideje, hát Hamugörcsöt felfogadták kondásnak. A két bátyja persze észrevette, hogy ott van, de meg sem akarták ismerni.

– Hogy került ide ez a léhűtő, csak szégyent hoz a fejünkre!

A testvérek mindenképpen azon voltak, hogy eltávolítsák az öccsüket. Ugye, nekik már jól ment dolguk, és féltették a gazdagságukat. Elmentek hát a tisztartóhoz.

– Hallja-e, nagyságos tisztartó uram – mondták –, van nekünk egy öcsénk, aki azzal dicsekedett, hogy egy éjszaka kicsépel a búzát, behordja a magtárba, a szalmát szépen kazalba rakja.

De míg el nem felejttem, akkor éppen aratás ideje volt.

Na, hívatta a tisztartó Hamugörcsöt. Amikor meghallotta, hogy miről van szó, hát nagyon szomorú lett. Akkor még olyan világ járta, hogy az ilyesmiért fejét vették az embernek. Sírt Hamugörcs, hogy mit csináljon, egy éjszaka annyi tömérdek búzát hogyan lehet kicsépelni, behordani a magtárba, a szalmát kazalba rakni? S ahogy ott sírdogál, a kezébe került a síp, amit a kicsi egértől kapott. Belefűjt. Az egér meg is jelent.

– Miért búsulsz, kicsi gazdám? – kérdezte az egér.

– Hogyne búsulnék, amikor egyetlen éjszaka ki kell csépelnem az uraságnak a búzáját, a kicsévelt búzát a magtárba kell hordanom, a szalmát kazalba kell raknom!

– Egyet se búsulj, feküdj le, s amire felkelsz, minden készen lesz.

Elcincogta magát az egér, erre amennyi egér van a világon, egyszerűből mind ott termett. Csépeltek, hordták a búzát a magtárba, rakták a szalmát kazalba. Reggelre minden készen lett.

Hamugörcs bátyjai csak elcsodálkoztak a dolgon. Mentek a tisztartóhoz megint.

– Hallja-e, nagyságos tisztartó uram, az öcsénk most meg azzal dicsekszik, hogy az uraság kastélya köré ötsoros lépesmész kerítést készít reggelre.

Na, hívatta a fiút a tisztartó, mondja neki, miről van szó. Hamugörcs pedig sírdogálni kezdett, hogy miért is akarják a bátyjai őt elveszejteni? Ahogy ott sírdogál, a zsebébe nyúlt, s hát a kezébe akadt a pici furulya, amit a dongótól kapott. Belefűjt, a dongó rögtön ott termett. De a dongó már tudta, hogy miről van szó. Duruzsolni kezdett, hát erre amennyi dongó a világon van, az mind ott termett,

és építeni kezdték a lépesméz kerítést. Reggelre körös-körül a kastélynál olyan magas volt a lépesméz, hogy az uraság nem tudott kijönni. Az emberek ásóval ástak utat a lépesmézbe.

A két testvér majd megpukkadt mérgében, hogy Hamugörcsöt nem sikerült félreállítani. Mentek megint a tisztartóhoz.

– Hallja-e, nagyságos tisztartó uram, az öcsénk most meg azzal dicsekszik, hogy amennyi farkas van a világon, mind ide tudja őket terelni.

A bátyjai úgy gondolták, hogy a farkasok majd csak széttépik Hamugörcsöt.

Na, a tisztartó megparancsolta Hamugörcsnek, hogy reggelre, amennyi farkas van a világon, mind ott legyen, mert másképpen karóban lesz a feje.

Hamugörcs kiment az erdő szélére és ott sírdogált. Egyszer csak a kezébe akadt a szőrszál, amit a sánta farkastól kapott. Ráfújt, hát láss csodát, ott termett a sánta farkas.

– Mit parancsolsz, kis gazdám? – kérdezte.

Elmondta neki a fiú, hogy milyen bajba került. Erre elüvöltötte magát a sánta farkas, s ahány ordas a világon, az mind odament. Annyi vadállattól még Hamugörcs is megijedt.

– Ne félj semmit – mondta a sánta farkas –, ülj a hátamra, és menjünk. De ti, farkas barátaim, daloljatok – szólt hátra.

A farkasok üvölni kezdtek, de olyan hangosan, hogy a kastély beleremegett. Mindenki úgy megijedt, hogy bújt volna az egérlyukba is, ha tudott volna!

– Jól van, fiam – mondta a tisztartó –, elhisszük a nagy tudományodat, de most már te mondd meg, hogy mit kívánsz?

Hamugörcs úgy gondolta, hogy nem kíván semmit, inkább megleckézteti a bátyjait, hogy térjenek észhez.

– Hallottam, hogy a bátyáim azzal dicsekedtek – mondta –, hogy azt az asztagot, amit én kicsépeltem, meggyújtják maguk alatt, és felülről elköpködik a tüzet.

Jaj, megijedt a két nagyobbik testvér, hogy most aztán végük van. De csinálni kellett, úgy, ahogy Hamugörcs mondta. Létrán felmáztak az asztag tetejére. Az emberek a létrát elvették, nehogy elégjen, aztán alulról meggyújtották az asztagot; ha olyan nagy tudásuk van, hadd köpködjék el a tüzet.

Köpködtek, köpködtek, de hiába. A tűz egyre nagyobb lett. Hamugörcs gyorsan elővette a vadruca tollát, hármat fordított rajta, s ott termett a vadruca. Mondta neki, mire lenne szüksége. A vadruca erre elhápogta magát, hát az ég egyből besötétedett, jöttek a vadrucák a világ minden részéről, a csőrükben hozták a vizet, ráöntötték a kazalra, s hát a tűz egyszeriből elaludt.

Úgy beszélük, hogy a két nagyobbik testvérnek aztán soha többet eszébe nem jutott Hamugörcsöt bántani.

Hát így történt. Ha nem hiszed, fogj egy botot, támaszkodj rá, és járj utána.

TÜNDÉR ERZSÉBET

Volt egyszer egy szegény ember, s annak három fia. De olyan szegény volt ez az ember, mint a templom egere. Mikor ettek, mikor nem. Száraz kenyér is egyszer volt, s kétszer nem az asztalfiában. Azt mondja egyszer az idősebb legény:

– Édesapám, én nem éhezem többet itthon, elmegyek szolgálatba.

– Jól van – mondja a szegény ember –, csak menj isten hírével.

A szegény ember felesége süt egy hamuban sült pogácsát, s a legény útnak ke-rekedik.

Amint megy, mendegél egy nagy erdőn keresztül, találkozik egy öregemberrel. Köszönti a legény:

– Adjon isten jó napot, bátyámuram!

– Adjon isten, fiam, hát te mi járatbeli vagy?

– Én bizony, bátyámuram, szolgálatot keresek, ha találnék.

– No, akkor éppen jó helyen jársz, mert én szolgát keresek. Nálam három nap egy esztendő, s ha becsületesen kitöltöd a három napot, adok neked egy véka földet s egy véka búzát, s amit az Isten ad, az a tied lesz.

Hazamennek, s az öregember elküldi a legényt szántóba. Kimegy a mezőre, s hát a föld, amit meg kellene, hogy szántson, tiszta csupa bokor. Gondolja magában a legény: amíg én ezt kiirtom, megöregszem. Fogja magát, otthagyja az ökröket, az ekét, s hazáig meg sem állott. Kérdik otthon:

– No, hát hol jártál, merre jártál, mit szolgáltál?

Mondja:

– Menjetek el ti is, majd megtudjátok.

Még aznap elmegy a középső legény is, ugyancsak az öregembernél áll be szol-gálatba, de éppen úgy járt, mint a bátyja. Ahogy meglátta azt a rengeteg sok bokrot a földön, vissza sem hajtotta az ökröket a gazdájához, ment haza egyenesen.

Kérdi az öccse:

– No, bátya, hol járt, merre járt, mit szolgált?

– Eredj, öcsém, majd megtudod te is.

Ment is a legkisebb legény, elér abba a rengeteg erdőbe, találkozik az öregem-berrel, s mindjárt megegyeznek. Neki is egy véka vetést ígért az öregember, ha be-csületesen kitölti az esztendőt.

Befogja a legény az ökröket, elindul a mezőre, de volt az öregembernek egy nagy kutyája, az is vele ment.

Kiér a legény a mezőre, látja a sok bokrot, de bizony nem sokat gondolkozott, vette a baltáját, vágta ki a bokrot egymás után, a kutya meg szépen összeszedte, amit levágott, vitte félre, s csomóba rakta. Mire esteledett, a bokrokat is kivágta,

egy jó darab földet is megszántott. Mikor leszolgálta az esztendő, azt mondja az öregember:

– No, fiam, becsületesen kitöltötted az esztendő, itt a véka búza, szánts meg egy vékás földet, s vesd belé. Ami lesz rajta, az lesz a te béred.

Jól van, a legény megszántja a földet, elveti a búzát, azzal elmegy haza.

Kérdik otthon:

– Hát te mit szolgáltál?

Mondja a legény:

– Majd megtudjátok a jövő nyáron.

Zsémbelt az apja, anyja, hogy mind a három fia élhetetlen, egyik sem szolgált semmit, igazán nem csuda, ha éhen halnak. A legény nem szólt semmit, hanem mikor eltelt az esztendő s elkövetkezett az aratás ideje, mondja az apjának:

– Édesapám, a tavaly szolgáltam egy véka búzavetést, menjünk, s arassuk le.

Elindulnak, mind ahányan voltak: a szegény ember, a felesége, a három fia. Mennek a búzaföldre, s hát, halljatok csudát, tiszta csupa színarany búza termett a földön, hogy a szemük is káprázott a ragyogástól.

Hej, istenem, volt öröm!

Azt mondja a szegény ember:

– No, fiaim, én az anyáttal hazamegyek, szekeret fogadok, ti meg addig őrizétek a búzát, nehogy ellopják.

Ottmaradnak a legények, kerülgetik a földet, hessegetik a verebeket – hess-hess, veréb, reppenj elébb! –, egy szem nem sok, annyit sem tudtak elvinni a verebek. De egyszer csak leröppen egy harkály, nagy hirtelen lecsippent egy búzakaralászt, s huss, elrepül vele.

Hej, megmérgeződik a legkisebb legény, s bolond fejjel szalad a harkály után.

Kacagtak a bátyjai.

– Ne szaladj, te bolond, maradt itt még elég.

De a legény szaladott, mintha szemét vették volna, s egyszerre csak azon vette észre magát, hogy egy sűrű rengeteg erdőbe került. Néz erre, néz arra, a harkály eltűnt, mintha a föld nyelte volna el, ő meg nagy búsán bolyongott az erdőben, szeretett volna kikerekedni az erdőből, de mindjobban beléveszett. Mikor már azt sem tudta, hogy merre facsarodjék, fölmászott egy magas fának a tetejébe, néz napkeletre: nem lát semmit, néz napnyugatra: nem lát semmit, néz északra: arrafelé látott valami gyenge világosságot. Leszáll a fáról, s elindul abba az irányba, amerre azt a világosságot látta. Megyen árkon-bokron keresztül, s kiér egy szép tisztásra. Hát annak a közepén akkora tűz van, mintha éppen egy ház égne. Megy a tűzhöz, s mit lát, uram istenem? A tűz körül fekszik egy szörnyű nagy óriás, de akkora, hogy a teste egészen körülkerítette a tüzet, a fejét a lábára fektette, s úgy aludott. Gondolkozott a legény, vajon most mit csináljon? Ha az óriáson kívül fekszik le, meg-

fázik, ha belül fekszik le, észreveszi az óriás, s megöli. Ő bizony fogta magát, s belebújt az óriás zekeujjába. Ott szépen elaludt, s reggelig meg sem moccant.

Megébred reggel az óriás, feltápászkodik a földről, egy kicsit meglibbenti a zekéjét, s hát egy gyerek esik ki az ujjából. Azám, az óriásnak gyermek volt a legény.

De akár hiszitek, akár nem, az óriás nem bántotta a legényt, szépen fölvette a földről, az ölébe vette, s fölvitte a palotájába. Ottan lefektette jó puha ágyba, s csicsisgatta:

– Aludj, fiam, aludj!

Mikor aztán a legény is megébredett, mondja az óriás:

– No, édes fiam, akárki fia vagy, apád helyett apád leszek én ezentúl. Maradj te csak itt nálam, s amit csak szíved kíván, s a szájad ki tud mondani, mindent adok neked. No, az igaz, olyan dolga volt a szegény legénynek, hogy királyfinak sem lehetett különb. Csináltatott neki az óriás ezüstös, aranyos, gyémántos gúnyákat, s ha csak valamit kívánt a legény, az óriás beleírta a kívánságát a porba, s mindjárt megvolt. Hanem egyszer mégiscsak elkezdett szomorkodni a legény. Észrevette ezt az óriás.

Kérdi tőle:

– Mi bajod van, édes fiam, hiszen mindened van, amit a szíved kíván.

– Mindenem, van, lelkem, apámuram – mondja a legény –, az Isten áldja meg még halóporában is kigyelmedet. De már én is nagylegénysorban volnék. Szeretnék megházasodni, lelkem, apámuram.

– No, bizony, ha szeretnél, házasodj meg, fiam. Csak ide nem messze, az erdőn túl, van egy kerek tó, abba jár fürödni Tündér Erzsébet. Odaszáll minden délben galamb képében, a tó partján keresztülbucskázik a fején, s leány lesz belőle, szépséges szép leány, amilyent te még nem láttál, s nem is látsz soha világi életedben. Te jó reggel menj a tóhoz, bújj el a bokor mögé, várd meg, míg Tündér Erzsébet belemegy a tóba, akkor kapd fel a gúnyáját, szaladj ide vissza, s akárhogy kér, istenkedik, hogy fordulj vissza, állj meg, te se vissza ne fordulj, se meg ne állj, csak szaladj ide hozzám. Ne félj, majd eljön ő teutánad.

Elmegy jókor reggel a legény, megbúvik egy bokor mögé, várja, várja a fehér galambot. Hát csakugyan jó a galamb, álló délben leröppen a tó partjára, keresztülbucskázik a fején, s lesz belőle aranyhajú, tündérszép kisasszony. Belemegy a tóba, s hopp, kiugrik a legény a bokor mögül, felkapja Tündér Erzsébet aranyos gúnyáját, s szalad az erdő felé, mint a sebes szélvész. Kiált utána eleget Tündér Erzsébet:

– Állj meg, legény, nézz vissza! – kiálthatott annak: szaladott az erdőbe, mintha szemét vették volna.

Jól van, eltelik egy hét, eltelik két hét, de a legény nagy erős bánatnak adta a fejét, mert ím, elhozta Tündér Erzsébet gúnyáját, de mi haszna benne, ha nem az övé Tündér Erzsébet. Mondja az óriásnak:

– Hej, apámuram, kár volt nekem elhoznom az aranyos gúnyát!

– Ne búsulj, édes fiam, majd eljön érte Tündér Erzsébet. Eredj csak a kamarába, hozz onnét egy diót, vedd ki a belét, s tedd a héjába a gúnyát.

Bemegy a legény a kamarába, hoz egy diót, kiveszi a belét, hát halljatok csudát, szépen belefér a Tündér Erzsébet köntöse.

– No, fiam – mondja az óriás –, most én ezt a diót belevarrom a mellényed zsebébe, de jól vigyázz, hogy senki onnét ki ne bontsa. Sem anyád, sem apád, sem semmiféle nemzetséged ezt a diót meg ne találja, mert akkor szomorú lesz az életed ezen a világon.

Bevarrja az óriás a diót, s hát, ahogy az utolsó öltést csinálja, nagy csengettyűszóval befordul az udvarra egy hatlovas hintó. Abban ült Tündér Erzsébet. Mondja az óriás:

– Nézz ki, fiam, az ablakon! Itt van, akiért a te szíved vágyakozik, szép Tündér Erzsébet.

Leszáll Tündér Erzsébet a hintóból, fölmege a palotába, de azonközben kijön az óriás, s ír a porba papot, vendégeket. S hát abban a szempillantásban ott a pap, jönnek a vendégek, tele lesz az udvar, tele a palota, lesz nagy hejehuja, lakodalom, akár hiszitek, akár nem, felesége lett a szegény legénynek Tündér Erzsébet.

Telik-múlik az idő, úgy éltek a fiatalok, mint két gilicemadár, de egyszerre csak elkezdett szomorkodni a szegény legény. Kérdi az óriás:

– Hát neked mi bajod van, édes fiam? Minden van, amit a szemed-szájad kíván, mi kéne még, ha volna?

– Van itt minden, lelkem, apámuram – mondja a legény –, de a szívem mégis búslakodik, mert rég nem láttam apámat, anyámat s az én testvéreimet.

– Hát, fiam, eredj! Én hazaeresztelek. De jól megjegyezd, hogy a te apád azt hiszi, meghaltál, s amikor hazaérsz, éppen akkor tartja harmincadikszor a tort te-éretted. No, ha te hazaérsz, lesz a nagy szomorúságból nagy vígság, hejehuja, lakodalom. Vigyázz, meg ne felejtkezzél a dióról!

Azzal kimegy az óriás az udvarra, hintót, paripákat, inast, kocsist ír a porba, azok mindjárt a palota elé állnak, felül a hintóba a fiatal pár, elbúcsúznak az óriástól. De hogy szavamat össze ne keverjem, minekelőtte útnak indultak, megmondta az óriás a legénynek, hogy akármi baja essék, ha mi jót gondol, írja a porba, s megint visszakérülhet hozzá. Na, elindulnak, megérkeznek a legény apjához, hát csakugyan úgy volt, amint az óriás mondotta. Hosszú asztal volt fölterítve az udvar közepén, ültek körülötte a falubeli népek nagy csendességben, ettek-ittak, de egy szót sem szóltak, csak az öregek keseregtek, siratták a legkedvesebbik fiukat. Befordul a hintó az udvarra, leszáll abból a legény Tündér Erzsébettel.

De uram istenem, lett csudálkozás, hogy vajon ki lehet az a fényes, aranyos, gyémántos ruhás uraság s vele az a tündérszép asszony, akinek földig selyem s arany volt a ruhája.

Odamegy a legény egyenesen az apjához, köszönti, s kérdi:

– Ugyan bizony, bátyámuram, miféle vendégség van itten?

Mondja az ember:

– A legkisebb fiukat toroljuk, nagyságos úr. Ma harmincadszor tartunk tort, nem is feledjük el, amíg élünk ezen a világon.

Mondja a legény:

– Hát megismernék-e a fiukat, ha előkerülne?

– Megismerném én ezer közül is – mondja az asszony –, mert jegy van a bal hóna alatt.

Azzal csak felgyűri az ingét a legény, s mondja:

– Ihol a jegy, lelkem édesanyám.

De bezzeg lett a torból mindjárt nagy vigasság. Fölkelnek az asztaltól, táncra kerekednek, járja Tündér Erzsébet, de olyan módosan, olyan szépen, hogy nem győzték csudálni.

– No, még ilyen szép táncot nem láttunk világon való életünkben – mondták a népek.

– Jaj, lelkeim – mondja Tündér Erzsébet –, hátha még a leánykori gúnyámban táncolhatnék.

Kérdik a népek:

– Hát az ugyan bizony hol van?

– Ó – mondja Tündér Erzsébet –, az az uramnak a mellényszébében van, egy dióban; nem is adja ki soha, e világi életében.

– Hiszen, majd kiveszem én – mondja a legénynek az anyja.

Azzal fogja magát, álombort tölt a fia poharába. Mindjárt lekoppan a legénynek a szeme, ott, abban a helyben elszundít, s az anyja szépen kivágja a mellényszéből a diót.

– Itt van, lelkem, menyemasszony, tessék.

Tündér Erzsébet szépen kinyitja a diót, kihúzza belőle a leánykori gúnyját, fölveszi magára, s azzal elkezd táncolni. De már, vagy volt szép tánc vagy nem az elébbi, földi ember szeme ilyet még nem látott. Táncol, táncol Tündér Erzsébet, s egyszer csak, halljatok csudát! – mit gondol, mit nem, olyat penderül, hogy abban a szempillantásban fehér galambbá változott, s hopp! felröppent egy körtefára.

Összecapták a népek a tenyerüket, Jézus Máriát kiáltottak, költötte a legényt az apja, az anyja:

– Kelj fel, fiam, kelj fel, nézd, a feleséged galambbá változott!

Haj, de a legény nem ébredett fel. Fölemelték, vitték a körtefa alá, ottan lefektették, hátha ott felébred, ott sem ébredett fel. Egy könnyecseppet ejtett az arcára a fehér galamb, arra sem ébredt fel. Azután megszólalt:

– Édes uram, lelkem, uram, ha látni akarsz még engem ez életben, gyere el Feketegyász országába, Feketegyász országában Johara városába, ottan majd megtalálász.

Abban a szempillantásban elröppent a galamb, s felnyílt a legénynek is a szeme pillája. Kiáltott utána:

– Gyere vissza, gyere, szép fehér galambom!

Bizony nem jött vissza. Búnak eredett szegény legény, rettentő nagy búnak. Hírét sem hallotta Feketegyász országának, Feketegyász országában Johara városának, hát most merre menjen, merre facsarodjék? Eszébe jut, hogy mit mondott volt neki az óriás, hogy amit gondol, csak írja bele a porba. Gondol egy lovat, be-leírja a porba, s ott a ló előtte szépen fölnyergelve. Akkor azt írja a porba: mindjárt ott legyen az óriás házában.

Fölpattan a lóra, elbúcsúzik apjától, anyjától, minden atyjafiától, s ott volt mindjárt az óriás házában.

– No, fiam – mondja az óriás –, kivették a zsebedből a diót, úgy-e?

– Bizony, kivették, édes apámuram. Hát most mit csináljak? Azt mondta Tündér Erzsébet, hogy menjek Feketegyász országába. Feketegyász országában Johara városába, ottan megtalálom.

– Hej, édes fiam, még a híret sem hallottam ennek az országnak. Csak maradj itt velem, s felejtse el Tündér Erzsébetet.

– Én-e, apám uram?! Én nem! Addig meg nem nyugszom, amíg Tündér Erzsébetet meg nem találom.

– Hát jól van – mondotta az óriás –, eredj. Nesze, adok egy buzogányt. Van nekem egy bátyám s egy néném. Azt a buzogányt mi hárman testvériesen nem tudtuk elosztani, így maradt nekem. Menj el hozzájuk, arról a buzogányról megtudják, hogy én küldöttelek. Ha ők útba tudnak igazítani, jó; ha nem: jobb, ha visszafordulsz.

Ott mindjárt egy háromesztendős csikót ír a porba az óriás, s jól feltarisznyálja a legényt pénzzel, mindennel, aztán, útnak indítja:

– Eredj, fiam, jó utat, hol sár nincs.

Megy a legény hetedhét ország ellen, erdőkön-mezőkön keresztül, s amíg az óriás bátyjához ért, úgy megvénült a csikaja, hogy minden foga elhullott. Bemegegy a legény az óriás bátyjához – aki, hogy szavamat össze ne keverjem, a csúszó-mászó állatok királya volt –, s köszön illendőképpen. Elmondja, hogy mi járatban van, mutatja a buzogányt is.

Mondja a király:

– Látom, hogy az öcsém küldött, segítenék is rajtad jó szívvvel, fiam, de éppen most mentek széjjel az állataim. Bárcsak egy órával elébb jöttél volna! No, hanem reggelre megint összehívom mind.

Fölkelnek reggel, a király háromszor sípjába fúj, s hát jönnek a csúszó-mászó állatok mindenfelől, belepik az udvart, s kérdi a király:

– Ki hallotta híret köztetek Feketegyász országának. Feketegyász országában Johara városának?

Mind azt válaszolták, hogy ők sok országot-világot keresztül csúsztak-másztak, de Feketegyász országának hírére sem hallották.

No, mit tegyen a legény, elmegy az óriás néjéhez. Föl akarja nyergelni a lovat, hát az megdöglött.

Hiszen jól van, írt a porba másik háromszendős csikót, ott is volt az mindjárt. Felpattan rá, s indult az óriás néjéhez.

Megy a legény hetedhét ország ellen, megtalálja az öregasszonyt, elmondja, hogy mi járatban van, mutatja a buzogányt is, de az öregasszony is azt mondja:

– Én, édes fiam, jó szívvel útbaigazítanálak, de hírére sem hallottam Feketegyász országának. Bárcsak egy kicsit előbb jöttél volna, éppen most mentek széjjel a madaraim! No, hanem csak vacsorázz, s feküdj le, majd előszólítom én a madaraimat.

Lefekszik a legény, s az öregasszony, mit gondol, mit nem, rátesz egy nagy malomkövet. Akkor elővesz egy aranycsapós ostort, kiáll az udvar közepébe, s rittyent egyet, akkorát, hogy ég-föld megzendült belé, s a szegény legény ijedtében egy arasznyira rúgta fel a malomkövet.

Beszólt az öregasszony az ablakon:

– Ne félj, fiam, ne félj, még csak kettőt rittyentek!

Másodszor is rittyent az öregasszony, s akkor a szegény legény egy singnyire dobta fel a malomkövet. Beszól az öregasszony:

– Ne félj, fiam, ne félj, még csak egyet rittyentek.

Rittyent harmadszor is, de akkorát, hogy a szegény legény ijedtében az egekig rúgta fel a malomkövet. Akkor bejött az öregasszony.

– No, most, fiam, felkelhetsz, többet nem rittyentek.

Egyszerre csak jönnek a madarak, nagy erős szárnycsattogtatással, károgtak, füttyöltek, csiripeltek, zúgott a levegő, hogy a szegény legény azt hitte, vége a világnak.

Kérdi az öregasszony:

– Ki járt közületek Feketegyász országában?

– Én nem, én nem, én sem, én sem.

Egy sem járt ott, de még hírére sem hallotta Feketegyász országának.

– No – mondja a szegény legény –, én most visszamehetek az óriás apámhoz.

Föl akarja nyergelni a lovat, hát az is megdöglött. De már maga sem volt ám fiatal legény. Az arca úgy megtöpörödött, mint a szalonnabőr, a háta meggörbült, az ajaka lefittyent. Ír a porba egy csikót, mindjárt elejébe is toppan, ráül nagy kínnal-bajjal, búcsúzik az öregasszonytól, s hát abban a szempillantásban repül be nagy fáradtan egy harkály. Rákiált az öregasszony:

– Hát te hol voltál eddig, mért jöttél ilyen későn?!

Mondja a harkály:

– Eltörött a lábam, azért nem jöhöttem.

– S hát az hol törött el?

Mondja a harkály:

– Feketegyász országában, Johara városában.

– No, éppen jókor jöttél, te kellesz nekünk – mondja az öregasszony. – Vedd hátadra ezt a legényt, s vigyed Johara városába.

De így s de úgy, mondja a harkály, nem akarja, hogy a másik lábát is eltörjék, s nem viszi el. Hanem az öregasszony azt mondta:

– Indulj, amíg jó dolgod van!

Föül a szegény legény a harkály hátára, repül az vele erdőkön-mezőkön, tengeren keresztül, s egyszerre csak egy olyan magas hegyre vitte föl, hogy annak a teteje éppen az eget verte.

– No, most szállj le rólam, mert itt el nem férünk.

– Hát te hol mentél keresztül? – kérdi a legény.

– Én egy likon – mondja a harkály.

– No, bizony, ha egy likon, vígy keresztül ott engem is.

De így s de úgy, fogadkozik megint a harkály, hanem a legény sem vette tréfára, rárikkantott:

– Indulj, hóhárom teremtette, úgysis te vitted volt el az arany búzakalászt a földünkről!

De már erre megijedt a harkály.

Úgy keresztülrepítette a likon a legényt, mint a parancsolat. Ahogy keresztülérnek a likon, hát ott vannak Feketegyász országában, Feketegyász országának Johara városában. Johara városában volt egy gyémántpalota, abban lakott Tündér Erzsébet asszony. Fölmegy a legény a palotába, s hát ott ül Tündér Erzsébet egy aranykanapén, de halljatok csudát, éppen olyan szép volt, éppen olyan fiatal volt, mint annak előtte.

Köszön a legény, s kérdi:

– Tudod-e, ki vagyok, szép Tündér Erzsébet?

– Tudom, ha megmondod.

– A te urad vagyok, szép Tündér Erzsébet.

Nagyot kacag Tündér Erzsébet, de akkorát, hogy csengett belé a palota.

– No, bizony, ha te vagy az uram, menj isten hírével, ahonnét eljöttél! Nem kell nekem ilyen rusnya öregember.

Megfordul a szegény legény, kiindul az ajtón nagy búsan, de mit gondol, mit nem Tündér Erzsébet, csak utánaszalad, asztalhoz ülteti, s mondja:

– Egyél-igyál, aztán visszamehetsz.

Eszik-iszik a legény, de nem esett jól sem étele, sem itala. Mondja Tündér Erzsébet:

– No, most ettél-ittál, menj a szomszéd szobába, ott van egy aranykád, abban fürödjél meg.

Megy a legény, megfürdik az aranykádban, jönnek a szobalányok, aranyfésűvel megfésülik, aranytörlővel megtörülük, adnak reá gúnyát, bíborvöröset, s ím, halljatok csudát, megfiatalodik a szegény legény, hétszerte szebb lett, mint volt annak előtte.

Na, csaptak mindjárt nagy vendégséget. Aztán írtak a porba hatlovas hintót, fölkerelkedtek, meg sem is állottak, míg az óriás házához nem értek.

Még ma is élnek, ha meg nem haltak. Holnap legyenek a ti vendégeitek!

SZEGFŰHAJÚ JÁNOS

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon túl, még az üveghegyeken is túl, volt egyszer egy szegény özvegyasszony, s annak egy fiacskája. Még egyhetes sem volt a fiú, mikor az anyja özvegységben maradt, s merthogy olyan szegény volt az asszony, mint a templom egere, még keresztkomát sem talált. Búsult ezen a szegény asszony, majd megszakadt a szíve, s nagy bújában, bánatában, elindult, maga sem tudta, hová, merre, csak ment, mendegélt, s addig ment, mendegélt, míg a tenger partjára nem ért. Egyszerre csak, amint ott járdogált fel s alá, elejbe ugrik egy fürtelmes varangyos béka. Az özvegyasszony nagyot sikolt, megfutamodik, de a béka hirtelen szép asszonnyá változott, s kiáltott az özvegyasszonynak:

– Állj meg, szegény asszony, ne félj tőlem!

Visszafordult az özvegyasszony, s szemé-szája elállt a csudálkozástól.

– No – mondta a szép asszony –, látod-e, hogy asszony vagyok én is. Hadd halom, mi bajod, mert látom az arcodon, hogy nehéz bánat nyomja a szívedet.

– Ó, hogyne nyomná! – kesergett az özvegyasszony. – Egy hete, hogy özvegy állapotban maradtam, s nincs egy jó lélek, aki keresztvíz alá tartsa a kicsi fiamat.

– Majd keresztvíz alá tartom én – mondta a szép asszony.

Mindjárt megfordultak, mentek az özvegyasszony házához, megkereszteltették a fiút, s lett az ő neve Szegfűhajú János. Mert akár hiszitek, akár nem, olyan volt a haja ennek a gyermeknek, mint a szegfű, az arca meg olyan szép, de olyan szép, hogy ahhoz hasonlatost még emberi szem nem látott.

– Jaj, lelkem, komámasszony – mondotta a szép asszony –, adja nekem ezt a gyereket! Tejbe-vajba fürösztöm, szépen fölnevelem, s kegyelmednek is olyan dolga lesz, hogy a királynéval sem cserél.

Mondta az özvegyasszony:

– Ó, édes Istenem, hogy adjam másnak szívemről szakadt drága gyermekemet!

Hanem a szép asszony addig beszélt, hogy így meg úgy, akár mindennap láthatja a fiát, amiatt ne búsuljon, hogy a szegény asszony mégis ráállott, s Szegfűhajú Jánoskát a szép asszonynak adta. Közben honnét-honnét nem, mindenféle drága ételek s italok kerültek az özvegyasszony asztalára, s mikor a szép asszony elment a gyermekkel, még egy zacskó aranyat is hagyott neki.

Elment a szép asszony, s ahogy a tenger partjára ért, aranyvesszővel a tengerre suhintott, az egyszeriben kétfelé vált, aztán szépen besétált a tenger közepébe: ott volt az ő palotája, melynek színarany volt a födele, gyémánt a fala. S csak hallgatatok ide, ahogy hazaért, mit tett a szép asszony!

Összeaprította a gyermeket, behányta minden csontját-bontját, ízét, porcikáját egy kádba. Három napig meg sem nézte, akkor mindenféle csudaírekkel megke-

negette a gyermeknek minden porcikáját s hát, uram teremtőm, nagy fiú lett belőle, nagyobb egy tízéves gyermeknél.

Egyszeriben megszólalt Szegfűhajú János:

– Ó, lelkem, keresztanyám, mért ébresztett föl?! Olyan szép országban jártam!

– Hol jártál, édes fiam?

– Rézországban, lelkem, keresztanyám. S hej, mi szépet láttam s tanultam ott!

– No, ne búsulj, látsz s tanulsz te még szebbeket is.

Amint ezt mondotta, összeaprította Szegfűhajú Jánost, beledobta a kádba minden porcikáját, s három nap múlva ismét felébresztette.

– Ó, lelkem, keresztanyám – mondotta Szegfűhajú János –, minek ébresztett fel?! Ezüstországban jártam, s ott én olyan szép s csudálatos dolgokat láttam; tanultam!

– Bizony ha láttál, tanultál, ne búsulj, mert látsz s tanulsz te még szebbet is. De hadd lám, tudsz-e már valamit?

– Tudok biz én. Azt is tudom, hogy az édesanyám a tenger partján sétál s kesereg utánam.

– Eredj hát, vezesd ide!

A szép asszony odaadta az aranyvesszőt, azzal Szegfűhajú János megvágta a tengert, az mindjárt kétfelé vált, s szépen kísértelt János a tenger partjára. Ím, csakugyan ott volt az édesanyja, sírdogált, kesergett magában. Megölelte, megcsókolta az édesanyját, szép gyöngén megfogta a kezét, s elvezette a szép asszony palotájába, aki mindenféle jóval traktálta az özvegyasszonyt. Ebéd után Szegfűhajú János kíséerte édesanyját a tenger partjára, ottan elbúcsúztak egymástól. Amint János visszament a palotába, a szép asszony egyszeriben összeaprította, testét a kádba hányta, s három napig meg sem nézte. Akkor megkenegette minden csontját-bontját, ízét, porcikáját, s egy szempillantás sem telt belé, megelevenedett Szegfűhajú János. Nagy dali legény lett belőle, s hétszerte szebb, mint annak előtte.

– Ó, lelkem keresztanyám – mondta János nagy búsán –, minek ébresztett föl?! Aranyországban jártam, s annyi szépet láttam s tanultam ott!

– Bizony, ha tanultál, majd hasznát veszed. Látsz s tanulsz te még annál szebbeket is!

Abban a pillanatban elmosolyodott Szegfűhajú János.

– Mit mosolyogsz, keresztfiam?

– Hogyne mosolyognék, hogyne örülnék! Megéreztem, hogy az édesanyám a tenger partján sétál.

– Eredj hát, hozd ide!

Fogta János az aranyvesszőt, utat vágott a tengeren, s édesanyját lehozta a palotába. A szép asszony most is megvendégelte az özvegyasszonyt, s meg is vigasztalta: ne búsuljon, komámasszony, három-négy nap sem telik belé, meglátogatjuk.

Elment az özvegyasszony, a fia kikísérte a tenger partjára, de amint visszatért, a szép asszony diribre-darabra vagdalta, minden ízét, porcikáját összeaprította, s azzal behányta a kádba.

Mikor a három nap kitelt, megint felébresztette Jánost, aki most százszor szebb volt még, mint annak előtte, de azért mégis szomorú volt erősen.

– Ó, lelkem, keresztanyám, minek ébresztett föl?! Gyémántországban jártam, s láttam, amit láttam eddig, de azt még nem, amit ebben az országban.

– Jó, jó, csak ne szomorkodj, csendesüljön a szíved, látsz még te szebbet is! – vigasztalta a szép asszony.

De Szegfűhajú János nem vidult fel.

– Az volna nekem legszebb – mondta lelkes szóval –, ha láthatnám az édesanyámat!

– Eredj, fiam, eredj az édesanyádhoz, vígy egy zsák aranyat is, s építtess palotát az édesanyádnak, de olyat, hogy csudájára járjon a világ.

– Hát keresztanyám nem jó el?

– Majd elmegyek én is. Eredj csak most magad!

Megy János az édesanyjához, mutatja a zsák aranyat, s mondja.

– Ihol egy zsák arany, édesanyám. Menjen el a királyhoz, s kérjen engedelmet, hogy palotát építhessünk.

Megy az özvegyasszony a királyhoz, s elmondja, hogy mit akar. Kérdi a király:

– Kinek az a palota, te szegény asszony? Talán csak nem magadnak?

– Bizony, felséges királyom, ne bántsa mondásom, magamnak s a fiamnak.

– Ugyan ugye?! No, hát küldd ide a fiadat, hadd látom, ki s mi légyen ő.

Hazamegy az özvegyasszony, de még egy szót sem szólhatott, nevetett Szegfűhajú János. Rosszulesett ez az anyjának, s kérdezte nagy szomorún:

– Ó, lelkem, fiam, mért nevensz rajtam?

– Én-e, édesanyám? Nem kigyelmeden nevetek én, hanem a király gondolatán.

Ugye azt mondta, menjek hozzá?

– Azt, édes fiam, azt.

Mindjárt felöltözött Szegfűhajú János, de olyan szép, olyan ragyogó gúnyába, hogy királyfi is felvehette volna, s amíg végigment a városon fel a palotába, kicsődültek a népek, s úgy csudáltak a szépséges szép legényt. A király éppen az ablakban könyökölt, mikor Szegfűhajú János belépett a kapun, s mindjárt odaszólította a leányát:

– Nézzed, leányom, nézzed, de szép dali vitéz! Ragyog az udvar a szépségétől.

– Jaj de szép, jaj de szép! – mondta a királykisasszony is. Mindketten elébe mentek Szegfűhajú Jánosnak, le a garádicson, fogadták nagy becsülettel, felvezették a parádés szobába, s ottan aranylócára ültették.

– Felséges királyom – mondotta Szegfűhajú János –, eljöttem a parancsolatjára.

Mondta a király:

– Nem parancsoltam én, hogy ide jöjj, hiszen híredet, s nevedet sem hallottam eddig.

– Bizony, tisztesség ne essék, felséged hívatott engem, mert én vagyok a fia annak az özvegyasszonynak, aki palotát akar építtetni.

De bezzeg ámult-bámult a király! Hogy annak a szegény özvegyasszonynak ilyen fia legyen!

– Jól van, fiam – mondotta a király –, én nem bánom, építsetek palotát, amelyet akartok. Majd ha felépül, megnézem én is.

Szentül hitte a király, hogy Szegfűhajú János külső országbeli királyfi, csak nem akarja kiadni magát, mert elébb látni akarja a leányát. Bizony mondom, ezt hitte a királykisasszony is, s magában gondolta: „Hej, ha ez a szép királyfi feleségül venne!”

Szegfűhajú János csak mosolygott magában. Jól tudta, hogy mit gondol a király is, a leánya is. Illendőképpen elbúcsúzott, s azzal hazasietett. Mire hazaért, ott volt a keresztanyja is.

Egyszeriben kőműveseket fogadtak, s mindenféle mesterembereket, s még aznap építésbe fogtak.

– Hallod-e, János – mondta a szép asszony –, te maradj a kőművesekkel, én az anyáddal bemegyek a városba, sétálunk, míg a palota felépül.

Csudálkozott ezen a beszéden az özvegyasszony, de nem szólt, ment a szép asszonnyal a városba. Egyet-kettőt alig fordultak, visszatértek, s ím, ott ragyogott, tündökölt a palota: hetvenhét-szer szebb volt a királyénál.

Az özvegyasszonynak a szava is megfogyott a nagy csudálkozástól, s a szép asszony erőnek erejével vezette fel a gyémántgarádicsokon: nem akarta hinni, hogy ez az ő palotája.

– Jaj, Istenem, Istenem – renyekedett, tépelődött magában –, mi dolog ez: ördögösség vagy mi!

De a fia mosolygott, a szép asszony is mosolygott, s biztatták, vigasztalták, ne búsuljon, ne évelődjék, csak egyék-igyék, egyéb gondja ne legyen. Mindjárt el is határozták, hogy nagy vendégséget csapnak, s arra meghívják a királyt is, a leányát is.

Hiszen ha nem hívják, úgy is eljött volna a király, mert ahogy felépült a palota, egymásnak adták az ajtót a hírmondók a királynál, s annyit mondtak, annyit beszéltek a Szegfűhajú János palotájáról, hogy a királynak nem volt maradása. De még a leányának sem.

Másnap estére tengersok vendég csődült a palotába, mind a legnagyobb urak, csupa grófok, bárók, hercegek, asszonyok s lányok, szebbnél szebbek, ékesebbnél ékesebbek, s zengett-zúgott a palota a muzsikától: tizenkét banda húzta a nótát, de úgy, hogy a föld is meghasadozott belé.

Na, asztalhoz ülnek, esznek-isznak, vígan vannak, de egyszer csak Szegfűhajú János mondja csöndesen a keresztanyjának:

– Lelkem, keresztanyám, nincs itt maradásom, megjött az én óráim, amikor indulnom kell világjáró nagy utamra.

– Tudom, fiam, ha nem mondd is – mondta a szép asszony. – Hát csak eredj, ne szólj senkinek, majd én itt maradok, s traktálom a vendégeket. Vigyázz magadra, s amit négyszer álmodban láttál s tanultál, s azt is, amit tőlem tanultál, jól tartsd a fejedben, ha szerencsével akarsz járni.

Azzal Szegfűhajú János fölkel az asztaltól, s mire észrevették volna, kisurrant a szobából. A vendégek tovább ettek-ittak, vigadoztak, de egyszer mégiscsak észrevették, hogy volt gazda, nincs gazda, s különösen a király erősen zokon vette, hogy faképnél hagyta őt s a többi vendégeket. Hát még a királykisasszony! A könnye is kicsordult haragjában, szégyenében.

– No, megálljatok – gondolta magában a szép asszony –, mindjárt vége lesz a haragotoknak.

Mit csinált, mit nem, elég az, az ő bűbájosmesterségével megcsinálta, hogy egyszerre mind elfelejtették Jánost, még a királykisasszony is, s szinte szétesett a palota, olyan vígan voltak.

Ment, mendegélt Szegfűhajú János hetedhét ország ellen, hegyeken-völgyeken át, s hetednapra a Veres-tenger partjára ért. Veres-tenger partján találkozott egy öregasszonnyal, köszönt annak illendően:

– Adjon isten jó napot, öreganyám!

– Adjon isten, Szegfűhajú János! Hallottam már híredet, azt is tudtam, hogy idejössz, gyere csak utánam, gyere.

Azzal csak előhúzott a kebeléből egy aranyvesszőt, rásuhintott a tengerre, az mindjárt kétfelé vált. Szépen átsétáltak a tenger túlsó partjára, ott kezdődött Rézország.

– No, Szegfűhajú János – mondotta az öregasszony –, tudd meg, hogy Rézországba kerültél, s ennek az országnak én vagyok a királynéja. Ha szolgálat kell, nálam maradhatsz, de azt megmondom, hogy a leányomra szemet ne vess, mert akkor vége az életednek!

Fogadkozott Szegfűhajú János, hogy ne féljen, nem néz ő senki leányára, csak különben jó dolga legyen. Na, a királyné mindjárt kezére adta a rézszőrű ménest, de meghagyta erősen, hogy addig menjen a ménessel, amíg magamagától valahol megállapodik, azontúl egy lépést se, mert különben halál fia. Ezt mondotta a királyné, de magában egyebet is gondolt. Azt gondolta, hogy akár így, akár úgy, de élve ki nem kerül Rézországból Szegfűhajú János, mert hitte, szentül hitte, hogy csak a leányáért szegődött be hozzá.

Így volt-e, nem-e, én azt most meg nem mondom, elég az, hogy Szegfűhajú János kihajtotta a ménest a rézerdőbe, csöndesen mendegélt utána, de még az erdőbe jóformán be sem értek, megszólítja valaki hátulról.

– Állj meg, állj meg, világszép Szegfűhajú János!

Visszafordul János, s hát egy szépséges szép leány volt, aki megszólította. Azám, azt is tudta mindjárt, hogy a Rézország királynéjának a leánya ez a leány.

Mondta János:

– Fordulj vissza, királykisasszony, mert az anyád megtiltotta, hogy veled beszéljek.

– Ne félj, világszép Szegfűhajú János, amíg engem látsz. Csak légy hozzám igaz szeretettel, a többi az én dolgom.

Eleget mondta János, hogy így meg úgy, térjen vissza, de biz a királykisasszony ott maradt vele, s csak estefelé tért haza. De ahogy elváltak egymástól, mi történt, mi nem, álom nehezedett János szemére, lefeküdt egy fa alá, s elaludott mélyen. A ménesnek sem kellett több, uccu neki! elvágatott Ezüstországba, ottan is az ezüsterdőbe. Éppen arra sétált Ezüstország királyának a leánya, nosza, mindjárt küldötte az ezüstitóst, s egy szempillantásra behajtotta a ménest az ezüstpalota udvarába. Eközben fölébred János, néz erre, néz arra, törüli a szemét: volt ménes, nincs ménes. Búnak ered szegény feje: no, most mit csináljon. Amint így tűnőd-nék, búslakodnék magában, megint csak ott terem mellette a Rézhajú királykisasszony, de nem gyalog ám, hanem táltos lovon, s mondja Jánosnak:

– Ne búsulj, világszép Szegfűhajú János! Ül fel erre a táltosra, vágtsz ezen az ezüstvárhoz, s csak megmutatod magadat az ezüsthajú királykisasszonynak, meg-lásd, mindjárt visszaereszti a ménest.

Felül János a táltosra, az meg egyet ugrik, kettőt szökik: ott volt az ezüstvár előtt. Az ezüsthajú királykisasszony amint meglátta Jánost, egyszeriben kieresztette a ménest, édesen, kedvesen Jánosra mosolygott, s lekiáltott a palota ablakából:

– Vigyázz a ménesre, Szegfűhajú János, mert többet ki nem eresztem!

No, csakhogy megint kezére kaphatta!

Elindítja a ménest, megy, mendégél, szép lassan eregél az visszafelé, a rézerdőbe, de még egy jó hajtásnyira sem mehettek, a táltos megállott, s ott abban a helyben megcsikózkodott. Azám, mégpedig kettőt csikózkodott. Az egyik mindjárt talpra állott, ugrált az anyja körül, hanem a másik girhes-görhes, bogos volt, meg sem tudott mozdulni.

Mit volt mit nem tenni, János a girhes-görhes csikót a nyaka közé vette, s úgy cipelte az anyja után. Viszi, viszi a csikót, jó messzire viszi, az ina csak úgy hu-tyorgott, reszketett már, s ím, egyszerre csak megszólal a csikó:

– Tégy a földre, édes gazdám, eleget vittél már. Most majd én viszlek téged. Hanem vigyázz magadra, ha hazamegyünk, mert a királyné akasztófára szánt téged. Akármit mond, ne szólj semmit, csak jere ki hozzám, ha megvacsoráltál!

Felül János a táltos csikóra, nagyot rittyent az ostorával, arra a ménes megriadt, s sebes szélnél sebesebben vágatott haza.

Aztán beterelte mind az istállóba, s fölment a palotába. A királyné asztal mellé ültette, ugyancsak traktálta étellel-itallal, s faggatta mindenféleképpen, hogy hol járt, merre járt, látta-e a királykisasszonyt, de János egy szó nem sok, annyit sem szólt, csak evett-ivott, s vacsora után kiment az istállóba.

– Hadd el csak – mosolygott magában a királyné, tudom én jól, hol voltál, merre jártál, de nem is kerülöd el az akasztófát.

A lovak mind leheveredtek volt már, csak a kicsi táltos állott.

– Jere, gazdám, jere, ülj a hátamra, hadd viszlek az ezüstvárba, nagy vendégség lesz ottan, jön a rézkirálykisasszony is.

Szót sem szólhatott János, már ott termett a királykisasszony táltosa, a királykisasszony ráült, s mondta ez is Jánosnak:

– Jere, János, jere!

De még el sem indultak, súgja a táltos Jánosnak:

– Hallod-e, édes gazdám, azt mondom neked, hogy be ne menj abba a szobába, ahol a vendégség van, csak maradj te a szomszéd szobában, s ha hallod, hogy rólad beszélnek, szaladj ki az udvarra, s ülj rám.

Na, elvágtatnak sebes szélnél sebesebben, mindig egymás mellett a királykisasszony s Szegfűhajú János, az ezüstudvarban megkötik a lovakat, de Jánost visszarántotta a táltos csikó:

– Nézd meg jól a nyergemet, édes gazdám, két csillag van rajta, nehogy aztán más lovára ülj a sötétben.

Fölmennek a palotába, de a királykisasszony hiába hívta Jánost a vendégek közé, elbújt a szomszéd szobában. Ámbátor nem látta, jól tudta, hogy kik vannak ott, mert hiszen mondtam már, hogy négyszeri álmában sokat tanult, s még azt is tudta, ki mit gondol felőle.

– Tudjátok-e – mondotta valamelyik –, mi újság? Itt jár valahol Szegfűhajú János. Azt mondom én minden anyának, vigyázzon a leányára, mert amely leány ezt a legényt egyszer meglátta, halálos szerelembe esik. Pedig hiába, mert a gyémánthajú királykisasszony lesz az ő párja.

Hallotta ezt jól Szegfűhajú János, s azt is tudta, hogy az Ezüstország királynéja mondta ezt.

– Hiszen csak jöjjön az én országomba – mondotta az Aranyország királynéja –, akasztófán szárad a szép haja. Pedig közel járhat az én országomhoz. Hej, asszonyok, lányok, úgy tetszik nekem, hogy valahol itt van most is a palotában, s hallgatja a mi beszélgetésüket!

Megijedt erre a szóra a rézhajú királykisasszony, elfehéredett a színében, reszkedett, mint a nyárfalevél.

– Ugye, mondtam! – kiáltott az aranykirályné.

Nosza, mind felugráltak az asztal mellől, s mentek mind, hogy keressék meg Szegfűhajú Jánost. De eközben már a táltos csikó olyan nyerítést s dobrokolást vitt végbe, hogy Szegfűhajú János észrevette magát, s szégyen a futás, de hasznos, uccu! leszaladt az udvarba, föl pattant a táltosra. Utána mind a királynék, a királykisasszonyok, hercegek, királyúrfiak, kergették Jánost, de a táltos csikót egy sem tudta elérni, pedig

táltoson ült valamennyi. Nagy bosszankodva visszafordultak Ezüstország határáról, csak a rézhajú királykisasszony nem. Ez addig kiabált János után: várj meg, János, várj meg, hogy egy kicsit megcsendesítette a táltost, s együtt mentek haza.

Hanem a rézkirályné nem aludt, lent sétált az udvaron, úgy várta őket.

– No, te szépséges virág, hol voltál?! – förmedt a leányára éktelenül.

– Tudja jól, édesanyám, hol jártam.

– Igen, igen, tudtam, de azt nem mondtam, hogy Szegfűhajú János is veled menjen!

Azzal Jánosnak fordult:

– No, Szegfűhajú János, most a kezem közé kerültél! Holnap reggel felakasztatlak. Ugye megmondtam, hogy ne vess szemet a leányomra, mert nem vagy te hozzá illő.

János nem szólt semmit, csak hallgatott. Be sem köthette a csikót, a királyné megfogatta a katonáival, s tömlöcbe záratta, tömlöc ajtajára hét lakatot tétetett, hogy se ő ki ne jöhessen, se a leánya be ne mehessen hozzá. De tétethetett volna hetvenkét lakatot, János a szép asszonytól erre is tanult mesterkedést: mind a hét lakat kinyílt, s a királykisasszony bement a tömlöcbe, leült János mellé, s úgy sírdogált, kesergett.

– János, János, világszép Szegfűhajú János, ha te engem szeretnél, s elvinnél a te hazádba!

De János nem szólt semmit, csak hallgatott, s mind a gyémánt királykisasszonyra gondolt, akit ő látott már álmában.

Egyszerre csak kopogtatnak a tömlöc ajtaján. A királyné kopogtatott, s beszólt:

– Aluszol-e, álmodol-e, Szegfűhajú János?

János nem felelt, de felelt a királykisasszony helyette:

– Nem aluszom, nem álmodom, bús soromról gondolkozom!

Hej, Uram, Jézus, ne hagyj el! Kinyitja az ajtót a királyné szörnyű haraggal sikolt-rikolt a katonáknak:

– Hé, katonák, jertek, még most vigyétek akasztófára, hajnalt se várjatok!

Jöttek a katonák, s vitték Szegfűhajú Jánost, de ez csak mosolygott magában. Akkor is mosolygott, amikor akasztófára húzták. Estig ott lógott az akasztófán, akkor kiment hozzá a táltos csikó, levette.

– Élsz-e, halsz-e, édes gazdám?

– Élek, kicsi lovam, élek.

– No, ha élsz, ülj a hátamra, beugratunk a rézkirályné udvarába, s szólj be az ablakán.

Úgy tettek, ahogy a táltos mondta. A rézkirályné éppen vacsora mellett ült, mikor János bekiáltott az ablakon. Hej, felugrott mindjárt, lekapta a falról hegyes kardját, aztán szaladt az istállóba, felült a táltosára, s hipp-hopp! vágatott Szegfűhajú János után. Vágatott János is szélnél sebesebben, de a Rézhegyen megállapodott, s most már megszólalt ő is:

– Mit akarsz, rézkirályné?

– Megöllek, Szegfűhajú János, kinek az én leányom halálos betege!

Mindjárt kardot rántott, nemkülönben Szegfűhajú János is, s összecsaptak, hogy ég-föld megzendült a szörnyű csattogásban. Egész éjjel s egész nap, folyton-folyvást csattogott a kard, de egyik sem tudta legyőzni a másikat.

Akkor azt mondta a királyné:

– No, Szegfűhajú János, ámbátor asszony vagyok, még nem akadt férfi, akit le ne győzzek. Legyen tied országom, leányom.

Mondotta János:

– Nem kell nekem sem országod, sem leányod, nincs nekem itt maradásom. Addig nem nyugszom, míg Gyémántországba nem érek.

Nem is volt többet maradása, addig meg sem állott, míg Ezüstországba nem ért. Hiszen ment volna ő egyenest Gyémántországba, de nem kerülhette ki Ezüstországot. Az ám, még Aranyországot sem. Mondjam, ne mondjam, sok beszédnek sok az alja: Ezüstországban is, Aranyországban is csak úgy volt, ahogy Rézországban. Mit mondok, mégsem úgy volt egészen, mert Aranyországban csakugyan akasztófán száradt volna, ha az aranyhajú királykisasszony le nem veszi, s csudaírral meg nem kenegeti. De hiába vette le az akasztófáról, hiába támasztotta fel: Aranyországban sem volt maradása. Hej, pedig de szépen, de édesen mondta az aranyhajú királykisasszony:

– Maradj itt, világszép Szegfűhajú János!

– Nem maradhatok, aranyhajú királykisasszony – mondta nagy búsan Szegfűhajú János. – Nincs nyugvásom, míg Gyémántországot is nem látom valósággal.

Továbbment, mendegélt Szegfűhajú János, s amint ment, mendegélt, sóhajtozott:

– Hej, Istenem, ha most itt volna az én lelkem, keresztanyám!

Bizony, ha kívánta, csak előtte termett a szép asszony.

– Itt vagyok, keresztfiam. Rám szorultál, ugye?

– Ó, lelkem, keresztanyám, bizony nem tudom, mitévő legyek, merre forduljak! Három országot bejártam, három királykisasszonyt bánatban hagytam, majd megszakad a szívem.

A szép asszony nem szólt semmit, csak mosolygott, s intett Jánosnak, hogy menjen utána.

Mentek, mentek, mendegéltek, s egyszerre olyan földre értek, hol gyémánt volt a fű, a virág, a fa s minden.

– Ihol – mondta a szép asszony –, Gyémántország. Emlékszel-e rá?

– Emlékszem – mondotta János –, ilyennek láttam álmomban is.

– Gyere hát velem a gyémántvárba: ott lakik a gyémántkirályné leánya. Tudd meg, hogy a gyémántkirályné, az én testvérem, s mióta te a világra születted, vár reád, Szegfűhajú János, hogy neked adja a leányát.

Aközben a várhoz értek, s hát jó eléjük a királyné s a leánya, aki szebb volt a ragyogó csillagnál. Éppen olyan szép, amilyennek álmában látta.

Hej, Istenem, volt öröm, mikor a királyné meglátta a hűgát! De bezzeg a királykisasszony sem szomorodott el, mikor meglátta Szegfűhajú Jánost. Mondták mind a ketten lelkes szóval: te az enyém, én a tied!

A gyémántkirályné Jánosnak adta egész országát s királyságát, s még aznap megtartották a lakodalmat. Mit mondok: csak kezdték, s hét álló hétig el sem végezték. Eközben a János anyját is Gyémántországba hozták palotástul, mindenestül.

Még ma is élnek, ha meg nem haltak.

BRUNCIK KIRÁLYFI

Volt egyszer, hol nem volt, volt egy király. Vörös királynak hívták. Volt neki három daliás szép fia, de az öreg király mindig haragudott, nem beszélt tisztességesen a fiával, eggyel se. Ha pedig mégis szóba állt velük, akkor meg úgy folytak a könnyei, mint a zápor. A három fiú már nem állhatta tovább, elhatározták, megkérdezik az apjukat, miért olyan haragos, és miért sír annyit. Azt határozták, hogy a legnagyobbik megy be legelőször. Be is ment, megkérdezte:

– Felséges királyapám, mondd meg nekem, miért vagy olyan haragos, és közben miért sírsz is?

– Ejnye, kutya keringette kölyke, még kérdezni is mered?

Főlkapta a kardot, s felé hajította. A fiú kiugrott az ajtón, a kard az ajtófélfában állott meg. Künn kérdi a két öccse:

– Mit mondott az apánk?

– Menjetek be – mondja –, majd megmondja nektek is.

Be is ment a közbülső, ő is megkérdezte:

– Felséges királyapám, miért vagy olyan haragos, és közben miért sírsz?

– Kutya keringette kölyke, még te is kérdezni mered?

Felemeli a király a kardot, hajítja a fia felé. Ez is kiugrik az ajtón, a kard megint az ajtófélfában áll meg. Ott künn a legkisebbik fiú megkérdi:

– Mit mondott az apám?

Amaz feleli:

– Eredj be, megmondja neked is.

Be is ment a legkisebbik is. Ő is kérdezi:

– Felséges királyapám, mondd meg nekem, miért vagy mindig olyan haragos, és közben miért sírsz?

– Ejnye, kutya keringette, még te is azt kérdezed?!

Felkapja a kardot, hajítja a fiú felé. A kard megint megállott az ajtófélfában. De ez a fiú nem szaladt ki. Kihúzza a kardot az ajtófélfából, odaadja az apjának.

– Itt a kard, apám! Ölj meg, de én addig ki nem megyek, míg meg nem mondd, amit kérdeztem.

Mondja a király:

– Na jó, látom, tebelőled még lesz valami. Tudd meg, fiam, sírok örömben, hogy olyan szép három dalia fiam van. És sírok haragomban, mert mihasznák vagytok, nem mentek még világot látni sem.

– Ha csak az a baj, édesapám, majd széjjelnézünk egy cseppet az országban.

Ahogy kimegy a szobából, a két bátyja kérdezi:

– Mit mondott az apánk?

A legkisebb fiú elmondta azonnal.

Jól van! Indulnak hát világot látni. A két nagyobbik megy rögtön az istállóba. Kiválasztanak két szép lovat, megnyergeltetik; szólnak az öccsüknek:

– Gyere, válassz lovat te is, s menjünk az országba együtt, nézzünk széjjel.

Bemegy a legkisebb is az istállóba, de mikor látja, hogy a lovak kapálnak, nyihognak, rúgnak s harapják egymást, annyira megijedt, hogy azt mondta, ő ezekkel nem indul. Ő jó barátságban akar lenni még az állattal is, ha társául veszi.

Amint ezen így gondolkodott, meglátott a trágyadombon egy hirges-horgas, lesóványodott, semmit sem érő csikót. Annak nagyon szelíd tekintete volt. A királyfi a kocsiától kért egy kötőféket. Odament a kis görbe csikóhoz, fejibe tette a kötőféket, s biztatja, meg elkezdte maga után húzni. Meglátja a két bátyja:

– Jaj, öcskös, velünk így nem jössz! Ilyen rongyos lóval mi nem utazunk!

– Nem bánom – mondja a kis királyfi –, elmegyek egyedül, de ezt most már nem hagyom!

A két nagyobbiknak betarisznyáltak, pénzt vettek magukhoz. Aztán amíg a kisebbik fiú a görbe csikóval küszködött, a két nagyobbik elvágatott.

Elértek egy szomszéd városba; be a kocsmába, elkezdtek mulatni! Cigány került oda, szép lányok, a pénzt hamar elmulatták a királyfiak. Végül még a lovaik is ott maradtak, eltáncolták a lányok! Gyalog kellett, hogy továbbinduljanak.

A legkisebb királyfi közben nagy üggyel-bajjal mégis kivezette a rossz lovat a városból. Aki csak látta, kacagott rajta. Azt kiáltja valaki:

– Éppolyan, mint a mesebeli Bruncik királyfi!

Odafordul a kis királyfi:

– Jó, hogy megkereszteltetek! Ezt a nevet fogom viselni, amíg élek!

Mikor kiért a város végére, egy mezei úton haladt. Egyszer a kis girhes ló megállt. Hiába húzta, ráncigálta a királyfi, nem lépett egy tapodtat se.

– Gyere, kis lovam – mondta a királyfi, de a ló csak hallgatott.

– Na, megállj, ha nem jössz – szólt most a királyfi, és felvett egy darab fát az út széléről –, agyonütlek!

A ló erre megindult. Vagy tíz lépést haladtak. Ekkor újra megáll a ló. Elkezd most a kis Bruncik mérgében sírni. Sírva kérleli a lovat:

– Kedves kis gebécském, már ha nem ülhetek én rád, mert nem bírsz el, legalább gyere utánam!

De a ló nem mozdult. Akkor a kis Bruncik királyfi gondolt egyet: ölébe vette a girhes lovat. Kezdi cipelni! De olyan nehéz volt, alig három lépést tudott menni véle.

Most még jobban elkeseredett a kis királyfi:

– A kutyák egyenek meg, én tovább nem vislek, inkább agyonütlek! A bőrödért csak kapok valamit.

Fel is emelte a nagy fát, hogy agyonüsse a lovat. De csak látja ám, hogy a ló feláll. Erre a fát ő is letette, megfogta a kötőfék szarát, kezdte megint maga után húzni a lovat.

Három-négy lépést ment a ló, megint megállott. Bruncik királyfi megint ölbe vette, egy pár lépést vitte, de megint földre ejtette.

A ló kinyújtotta mind a négy lábát, a szemét kidüllesztette, a farkát felemelte, elkezdett reszketni. Aztán rúgott egy nagyot, s egészen kimeredt.

Bruncik királyfi leült a ló mellé, elkezdett sírni keservesen. Mikor jól kisírta magát, így szólt:

– Ha már így megdöglöttél, kedves lovacskáim, megyek a hóhér után, megnyúztatlak. Kapok a bőrdéért egy pár fillért. De elengedném, mert nagyon-nagyon sajnállak.

El is indult. Alig megy öt-hat lépést, visszanéz a ló felé. Istenem, mi történik? A ló megrázkódik, felugrik, újra megrázza magát, és hétszerte szebb és kövérebb lett! A királyfi csak néz és bámul. De halljunk csodát, mi történik még! A ló megszólal:

– Kedves kis gazdám, gyere vissza!

Bruncik odakiált neki:

– Te még beszélni is tudsz?

– Tudok hát! Gyere, ülj a hátamra!

– Nem ülök én – mondja Bruncik –, gyere csak te utánam, ne kelljen, hogy én vigyelek!

Igen ám, a ló megint megrázza magát, megint hétszerte szebb és kövérebb lett. S látja Bruncik királyfi, hogy a lónak hat lába van.

– Mi a csuda, neked hat lábad van?

– Annyi, mert táltos vagyok. Most már ülj hát a hátamra!

Nagy kérésekre Bruncik királyfi végül mégiscsak felült. A táltos azon nyomban felröppent vele a levegőbe, olyan magasra, hogy Bruncik a földet is alig látta. Akkor a ló a hatodik lábával rúgott egyet. Bruncik lefordult a lóról. De alig húsz méterre a földtől, amint zuhant lefelé, a ló alábújt, kifogta. Akkor újra fölfelé szállt, olyan magasra ment, hogy a csillagoktól csak húsz méterre volt. A ló megint rúgott egyet, megint leesett a királyfi. Zuhan, zuhan lefelé! Mikor már csak tíz méterre volt a földtől, a ló megint kifogta. De most leszállt vele a földre. Aztán Bruncik a lóról is leszállt.

A ló biztatja:

– Ülj vissza, kis gazdám!

– Dehogy ülök. Hogy megint elejts, s meghaljak. Mit mondjak aztán az apámnak, hogy hova lettem!

– Na, ne félj semmit, ülj csak fel!

Bruncik felült. Felszállottak megint a levegőbe, de olyan magasra, hogy Brunciknak a feje a hajnalcsillagot érte. Akkor rúgott egyet a ló, leesett megint a lóról

Bruncik. Esik, esik lefelé. Mikor alig három méterre volt a földtől, alábújik a ló, de már csak a farkát tudta odanyújtani. Bruncik belékapaszkodott, úgy ért földet a lába.

– Ugye, megijedtél? – kérdezi a ló.

– Bizony én meg. Nem is ülök én többet a hátadra soha!

– Hallgass! – mondja a ló. – Én is megijedtem, amikor először a fát felvetted, hogy agyonüss! És másodszor még jobban féltem. Harmadszor, mikor mentél a hóhér után, akkor meg még jobban megijedtem. A kölcsönt most már visszaadtam, hát csak ülj a hátamra. Azt mondd csak meg, hogy menjünk, mint a szél, vagy mint a gondolat.

Mondja Bruncik:

– Mint a gondolat! Hét országot egy perc alatt!

Alighogy kimondta, Brunciknak szeme-szája tátva maradt. Most a földön haladtak. Hirtelen olyan erdőbe értek, hogy a fáknak a tetejét nem is lehetett látni. De már esteledett. A sok küszködés után Bruncik azt gondolta, hogy itt megpihennek. Úgy is történt. Mikor le akartak feküdni, Bruncik takarót is szeretett volna. A ló azt mondta neki, húzza ki a kardját, vágjon kettébe egy falevelet. Azzal a fél falevéllal betakarhatta magát is, a lovát is. S milyen boldogot álmodott! Reggel, mikor fölébredtek, Bruncik egy egész falevelet tépett, betette a tarisznyájába. Aztán felült a lovára.

– Hova, édes gazdám?

– Édes kis lovam, legyünk most már otthon!

Alighogy ezt kimondta, már a királyi palota udvarán voltak. Bemegy Bruncik az apjához, előveszi a falevelet, mutatja:

– Ni, édesapám, mit hoztam!

– Mi az, édes fiam?

– Ha ezzel betakaródzik, se bánat, se szomorúság nem éri!

– Már látom, édes fiam, tebelőled lesz valami. Rád is hagynám már a királyságot, de szerezz előbb feleséget.

– Szerzek majd azt is, édesapám.

Másnap reggel, ahogy felkelt, megreggelizik, megy a kis lovához, megkérdezi:

– Nem vagy éhes?

– Az ám – mondja a ló –, éhes vagyok én is!

– Na várj, hozok egy kis zabot – mondja Bruncik királyfi.

– Állj meg – mondja a ló –, nem kell nekem zab!

– Hát mit ennél? Azt adok, amit kívánsz.

– Köszönöm. Látod ott apádnak azt a kétszáz mázsa fáját? Gyűjtsd meg, égesd el.

Bruncik megtette: meggyújtotta a fát. Mikor a fa elégett, s csak izzó paraszak voltak, az a sütő, forró hamu, odamegy a táltos, mind egy szemig megette.

– No, kedves gazdám, most már három éjjel, három nap mehetünk, nem éhezem meg!

Úgy ragyogott a szőre, a napra lehetett nézni, de rá nem.

Felült rá Bruncik, elindultak. Most a levegőben mentek. Mikor elérik azt a nagy erdőt, ahol a minap voltak, megkérdezi a ló:

– Menjünk odább?

– Igen! – mondja Bruncik.

– Nem bánom – mondja a ló –, de valamit mondok neked: ne hallj, ne tudj, ne láss! Mert aki sokat hall, sokat lát, sokat akar tudni, sok baja van annak.

Helyes! Megfogadja Bruncik, megígéri a lovának. A táltos pedig nagyot trüsszen – felszáll a levegőbe. Szállnak, szállnak előre. Egy nagy, rengeteg erdő felett szállnak. De ott olyan sűrű volt a fa, akárcsak a kender. Egyszer csak lenéz Bruncik a földre, lát egy arany lópatkót. Megszólal:

– Kedves kis lovam, engedd meg, vegyem fel azt a szép arany lópatkót!

– Nem bánom – mondja a táltos –, vedd, de tudod, mit mondtam!

– Ne félj, kedves kis lovacskám, nem lesz ebből semmi baj!

Leszállnak a földre, felvette Bruncik az arany lópatkót, tarisznyájába tette. Felszállnak megint a levegőbe, és mennek odább. Nemsokára Bruncik megint megszólal:

– Kedves kis lovacskám, látok a földön egy szál arany madártollat.

Kedves kis lovacskám, engedd, hogy felvegyem!

– Vegyed – mondja a ló.

Bruncik felvette, tarisznyájába tette. Mennek, mennek, szállnak odább. A sűrű rengeteg kezd ritkulni, de a fák akkorák, mint nálunk a torony. Meglát Bruncik egy fának a tövinél egy aranyhajszálat.

– Kedves kis lovam, engedd, még azt az egyet vegyem fel!

– Vegyed – mondja a ló –, most már nem is kell több neked!

Felveszi Bruncik, tarisznyájába teszi azt is. Megint levegőbe szállnak. Mennek, szállnak. Már a nap kezd hanyatlani lefelé. Megpillantanak akkor egy gyönyörű szép várost. De az úgy ragyogott, hogy az volt a szerencséje Brunciknak, a nap lemenőben volt, mert ha délben talál odaérni, a nagy fényességtől a szeme is meghiábázott volna. Odaszól a lovának:

– Szálljunk le, kis lovam!

Hova pottyannak? A királyi vár kapuja elé! Mit lát Bruncik? Olyan fekete katonákat, akárcsak a korom! Kérdi az egyiküktől:

– Kik vagytok, mik vagytok?

– Nem is tudod? – kérdi a katona.

– Ha tudnám, nem kérdezném! – feleli Bruncik.

– Tudd meg, te jövevény, ez az ország Szerecsenország! Ez a palota a szerecsen királyé!

– Menjetek be – mondja Bruncik –, jelentsétek a királynak, egy eltévelyedett királyfiú áll a kapujában.

Beszalad az egyik katona, mondja a szerecsen királynak, hogy ki és mi van a kapu előtt.

– Bocsássátok be – üzeni a király.

Bemegy Bruncik királyfi. Jött vele szembe a szerecsen király, feketén, mint az éjszaka. De az is éppen olyan fiatal volt, mint ő. Megszólal a szerecsen király:

– Kinek az ivadéka vagy?

– Én a Veres királyé.

– Jól van, barátom. Sokszor hallottam apámtól, hogy a te apád kenyeres pajtása volt. Na, barátom, most már nálam maradhatsz, ha akarsz az udvaromban élni!

– Nem bánom – mondja Bruncik –, de aztán tétlenül nem ülök. Nekem adj valami szolgálatot.

– Nem bánom, legyél intéző. Elfogadod?

– Örömmel – feleli Bruncik.

Úgy is történt, intéző lett Bruncik. Cselédek közt mozgott, forgott. Ahogy szokott, most is megtörtént az irigység. Látták a régi cselédek, hogy a király az új cseléddel milyen jól van. Azzal beszélt többet, mint ővelük. Azon kezdtek hát töprengeni, hogy kellene valamiképp a királyt megharagítani rá. Elhatározták, csinálnak egy cselédbált. Hoztattak jó muzikusokat, kihirdették az egész városban, hogy a király minden cselédje: béresek, juhászok, kondások mind ott legyenek. Meghívták Bruncikot is. Bruncik azt felelte:

– Ha a király megengedi, én is ott leszek.

Megkezdődött a multság. Mikor hallotta Bruncik a muzikát, a nótázást, oda-szólt a királynak:

– Nézzed, barátom, engem is meghívtak. Én azt mondtam, ha te engedsz, én is köztük leszek.

– Hogyne, barátom, mehetsz. Jó mulatást!

El is ment Bruncik. Volt ott inni-ennivaló, kinek mennyi kellett. Éjfélkor összeültek a cselédek, de csak a férfiak, egy hosszú asztalhoz. Ittak, beszélgettek. Aztán egyszer csak, aki az asztal végénél ült, elmondta az élettörténetét. Így sorban mindenki el kellett, hogy mondja, hol született, honnan jött, hol járt, mit csinált, mit látott a világban. Mikor Bruncikra került a sor, Bruncik azt mondta:

– Én nem láttam semmit, én nem tudok semmit.

Megszólal a szomszédja, megtasítja, mondja neki:

– Hazudj te is, mi is azt csináltuk.

Mondja Bruncik:

– Én nem szoktam hazudni. Azért egyet mégis elmondok. Mikor jöttem errefelé, találtam az úton egy arany lópatkót.

Kiáltják a cselédek:

– Az már valami! Nem tudnád megmutatni?

– De igen.

Benyúl azzal Bruncik a tarisznyájába, kiveszi a patkót.

Bámultak a cselédek. Az egyik alig várta a reggelt.

Bemegy rögtön a szerecsen királyhoz, beárulja Bruncikot az aranypatkóval, és azt mondja a királynak:

– Az az új cseléd azt mondta, még a lovat is el tudja hozni, amelyiknek a lábáról leesett.

Hívhatja a szerecsen király Bruncikot. Megyen be hozzá Bruncik.

– Jó reggelt.

– Szervusz, kedves barátom, Bruncik – feleli a szerecsen király. – Hogy mulattál?

– Elég jól. Köszönöm.

– Nahát, ha jól mulattál, annak örülök. De úgy hallom, van nálad egy arany lópatkó! És még azt is mondtad, hogy azt a lovat is el tudod hozni, amelyiknek a lábáról leesett.

– Én? Én sohase mondtam – felelte Bruncik.

– Hát tudd meg, kedves barátom – mondta a szerecsen király –, ha a lovat el nem hozod hat nap leforgása előtt, karóba kerül a fejed.

Megszomorodik Bruncik! Kimegy az istállóba, elpanaszolja a kis lovának, milyen parancsot kapott.

– Most már tégy, amit akarsz – mondta a ló. – Én megmondtam az úton, ne tudj, ne hallj, ne láss!

Elszorodott még jobban Bruncik. Egész héten lesütött fejjel járt az udvarban. Ötödik napon este bemegy az istállóba, a kis lova mellé, előveszi a pisztolyát, homlokának szegezi.

– Mit akarsz, te? – kérdi a ló.

– Meg akarok halni, inkább megölöm magam, mint hogy karóba kerüljön a fejem.

– Tégy, amit akarsz, én nem tudok rajtad segíteni – felelte a kis ló.

De mikor Bruncik a ravaszt el akarta húzni, akkorát rúgott a ló, hogy a pisztoly a földre repült és összetört. Mondja aztán a ló:

– Tedd rám a nyeret, Bruncik, menjünk, próbáljunk szerencsét.

Felnyergelte Bruncik a kis tálost. Mikor sötétedett aztán, kiugrott a királyi palotából. Repült vele a kis táltos hegyek, völgyek, erdők felett. Mikor az óra egyet ütött éjfél után, egy aranyvár alatt állottak. Megszólal a ló:

– Most beszállunk ebbe a várba. De vigyázz, ha bemegyünk az istállóba. Ott van az az aranyszőrű mén, akiről a patkó leesett. De az a mén olyan, ha egy idegen bogár kerül a várba, azt is megérzi. Mihelyt az istállóhoz érkezünk, tebelőled lesz

egy zabszem, s bebújsz a lónak a fülébe, de úgy bújj be, hogy ott is megkeresnek, s ha megtalálnak, akkor vége neked is, nekem is.

– Hát te hova bújsz? – kérdi Bruncik.

– Avval te ne törődj – mondja a kis ló.

Akkor a ló nagyot ugrik, Bruncikkal együtt ott terem az istállóban. Elkezd rögtön a mén nyeríteni, nyihogni, szinte ordítani, ahogy csak tudott. Futnak a csikósok, a kocsisok, fújnak a trombitások, verik a riadót az egész várban. Keresik az idegent mindenhol, végül a fűszálak közt is, az istálló szénatartójában is. Még a hídlást is felszedték. Nem találtak sehol semmit. Akkor két csikós egy-egy jó vastag nádbotot vett úgy megverték a mént, hogy nyúlva maradt a pallón.

– Kutyátul származtál, dög, az egész várat felverted, mégse találtunk még egy idegen legyet se!

Mikor a csikósok otthagyták a mént, Bruncik kibújt a ló füléből, megint ember lett belőle. Akkor látja, hogy a kis táltos mellette áll. Mondja a táltos Brunciknak:

– Húzzál ki egy szál szórt a farkamból, lökd rá a ménre, és akkor ülj a hátamra. Egyébbel ne törődj.

Úgy is történt. Rádobta Bruncik a ménre a szórt. A táltos kiindult az istállóból, a mén utána! Fölröppentek a levegőbe, repültek ki a várból! Mikor a vár falán repültek keresztül, a táltosnak a lába megérintette a falat. Nagyot csendült a vár! Talpra ugrottak a katonák.

– Haj, tolvaj gazembere – kiáltották –, lesz még utad ide?

– Kiáltsd, hogy lesz! – mondja a csikó Brunciknak.

– Lesz! – kiáltotta le Bruncik.

Mire megvirradott, a szerencsen király udvarában voltak. A mén is velük. Kijön a szerencsen király, meglátja a gyönyörű mént, elkiáltja magát:

– Kedves barátom, ilyen szép lovat életemben nem láttam. Mától többet nem étkezel a cselédházban.

Na, azért még jobban megharagudott a többi cseléd Bruncikra. Megint bált rendeztek, megint meghívták Bruncikot is. Éppúgy csinálták most is, mint az előző bálban. Mindenki elmondta az élettörténetét. Mikor Bruncikra került a sor, ő megint csak azt mondta:

– Én nem tudok semmit.

De a szomszédja megint megtaszította, s mondta neki:

– Hazudj te is, mi is csak hazudtunk.

– Kedves barátaim – mondta Bruncik –, én nem szoktam hazudni. De annyit megmondhatok, mikor jöttem ide, találtam egy arany madártollat.

Ki is vette a tarisznyájából a tollat, meg is mutatta. Nem kellett egyéb a cselédeknek! Megint beárulták a királynak. Azt mondták, hogy azt beszélte Bruncik, el is tudja hozni azt a madarat, amelyik a tollat elejtette.

Alig várta a király a reggelt. Rögtön hívatta, és mondta neki:

– Hat nap leforgása előtt azt a madarat, ha el nem hozod, kerékbe töretlek!

– Meglátom – mondja Bruncik –, majd gondolkozom rajta. Mert én azt a madarat sohase láttam!

Azzal kiment az istállóba, elmondta a kis lovának az új parancsot.

A kis ló ezt felelte:

– Ugye megmondtam, ne tudj, ne hallj, ne láss! Most tégy, amit akarsz!

Az ám! Bruncik könyörgésre fogta a dolgot. Sírva kérlelte a kis lovat, hogy csak most segítsen rajta.

– Nem bánom – mondja a ló –, megpróbáljuk. Ha te pusztulsz, én is pusztulok.

Ötödik nap este megint kirepültek messze a király udvarából. És hol állottak meg? Az aranyvár kapuja előtt! Megszólalt a kis ló, mondja Brunciknak:

– Na, kedves gazdám, most bemegyünk a várba. Van ennek a várnak sok szobája, de minden szobaajtó tárva-nyitva. Keresztülhaladsz kilencvenkilenc szobán. A századikban a falon van felakasztva egy aranykalitka. Abban a kalitkában van az az aranytollú madár. Kihúzol a sörényemből egy szál szőrt, ráteszed a kalitkára. És akkor lekasztod. Nyugodtan hozhatod magaddal, csak arra vigyázz, hogy amint jössz, nehogy az ajtófélfához vagy valami bútorhoz hozzáéj, mert abban a szempillantásban nagyot csendül a vár. És akkor mind a ketten itt veszünk.

De akkor már ott is állottak, mikor a ló ezt elvégezte, a nyitott ajtó előtt. Elindult Bruncik szobáról szobára, keresztül a palotán. Mikor a kilencvenhetedik szobába ér, lát ott egy rézbölcst. A rézbölcsőben ott fekszik egy rézhajú lány, az egyik karja lelóg. Jól megnézi Bruncik, oda akar menni, hogy fölteszi a kart. Szerencsére eszébe jutott, neki nem szabad semmihez hozzáérnie.

Bemegy a másik szobába, a kilencvennyolcadikba. Ott egy ezüsbölcső van, abban is egy lány fekszik. Az ezüstpaplan derekáig takarja. Azon felül látta Bruncik a lány gyönyörű fehér mellét és nyakát. Úgy rábámult Bruncik, azon vette észre, hogy a bölcső mellett áll. Akkor jut eszébe, neki nem szabad hozzáérnie semmihez.

Bemegy a következő szobába, a kilencvenkilencedikbe. Alighogy belép, szeme-szája tátva marad. Itt egy aranybölcső van, s benne egy aranyhajú lány fekszik! De azon már semmi takaró nem volt, csak a szép aranyhaja takarta. Annak is az egyik karja és az egyik lába lecsüngött a bölcsőből. Gondolja Bruncik: „Nem bánom, akármi lesz, de azt a lábat, s azt a szép gömbölyű kart nem hagyom, hogy elzsibbadjon, felteszem a bölcsőbe.”

Éppen amikor odahajol, akkor jut eszébe, hiszen neki nem szabad. Széjjelnéz, meglátja a tulsó falon, a századik szobában az aranykalitkát. Benne az aranymadár!

Előveszi azt a sörényből való szőrt, amit a táltostól húzott ráteszi a kalitkára. Azután szépen lekasztja, hóna alá fogja, elindul vele kifelé. Igen ám, amíg két szobán keresztüljött, mindig hátrafelé nézett: azt az aranyhajú lányt csak nem

tudta felejtteni! Mikor az utolsó szobából lépett ki, akkor is hátranézett, és véletlenül hozzáért az ajtófélfához.

Nagyot csendült a vár!

Futnak a katonák. Odaugrik a kis ló, elkapja Bruncikot kalitkástul, madarastul, hátára veti, s rajta! – átugorja véle a várfalat!

– Látod, édes gazdám, tudtam én, megfelelkezel magadról. Azért mentem az ajtóhoz, hogy idejében elkaphassalak.

– Köszönöm, édes kis lovam – mondja Bruncik még mindig hátranézve.

Mentek ők aztán! Mire megvirradt, a szerecsen király udvarában voltak.

Viszi be a kalitkát Bruncik a madárral együtt. Átadja a szerecsen királynak. A szerecsen király felakasztja a fára, egy szegre. De a madár nem énekelt.

Mondja a szerecsen király:

– Kedves barátom, ezentúl egy asztalnál ebédelünk, és együtt sétálunk.

De mi történik? A cselédek még jobban megharagudtak. Megint bált rendeztek. Bruncikot megint meghívták. El is ment. Mulattak. Egész tizenkét óráig táncoltak. Tizenkét órákor a hosszú asztal körül ültek megint. Mindenki hazudott megint egyet, csak Bruncik nem, de mikor nagyon kénytetették, mégiscsak elővette az aranyhajszálat, s azt mondta:

– Nézzétek, barátaim. Mikor jöttem ide, találtam ezt a szál aranyhaját.

Alighogy Bruncik ezt elmondta, a mulatságnak vége lett. Elment ő is lefeküdni. Az egyik cseléd azonban rögtön beszaladt a királyhoz jelenteni neki:

– Felséges királyom, az idegennél van egy aranyhajszál. Azt mondta, azt a lányt is el tudja hozni, akinek a fejéről leesett.

Nem kellett egyéb a szerecsen királynak. Rögtön szaladt most már ő maga Bruncikhoz, nem várta a reggelt. Felkeltette:

– Kelj fel, barátom! Igaz, hogy van nálad egy aranyhajszál?

– Igaz – mondja szegény Bruncik.

– Ha van, nekem azt a lányt hozd el, mert ha nem, halálnak halálával halsz meg, sőt apádnak is hadat üzenek, őt is megölöm a másik két fiával együtt, s az egész országot elfoglalom.

– Jól van, barátom – mondja Bruncik –, de talán egy kis gondolkozási időt csak adsz?

– Nem bánom, adok három napot.

Kimegy Bruncik a kis lovához, elmondja az új parancsot. Feleli a kis ló:

– Mondd meg a szerecsen királynak, készíttessen egy aranyhintót, hat fehér lovat, rendeljen ki neked egy ezred katonaságot, s az országból szedjen össze száz leányt. A leányok mind fehérbe öltözzenek. Mikor ez mind meglesz, akkor elindulunk.

Bruncik megmondta, a szerecsen király elfogadta.

Jöttek az aranyművesek, készítették az aranyhintót, a lovászok vakarták, kefélték a fehér lovakat, a katonák tisztogatták a fegyvereket, a lányok mosdottak, az összes mind fehérbe öltözött. Ez idő alatt elkészült a kocsi is.

Bruncik felült a kis lovára, ő vezette a csapatot. Mentek, mendegéltek. Már egy hete, hogy mentek. Mindenki megéhezett, a katonák zúgolódtak.

Odamegy a kis ló Bruncikhoz, azt súgja neki:

– Mondjad, hogy még egy napi kitartás, akkor minden jóra fordul.

Bruncik kérlelte a katonákat:

– Egy kis nyugalom, kedves bajtársaim, egy nap kitartás, aztán ehettek-ihattok, amit szemetek-szátok kíván.

Lecsendesedtek a katonák. Mennek, mendegélnek tovább. A kis ló megszólal:

– Kedves kis gazdám, a hintót hajtsd félre az útból. A katonák, lányok álljanak kétfelől az út szélére, mert jönnek a vaddisznók. Háborúban voltak, nagyon ki vannak fáradva.

Mikor a vaddisznócsürhe végighalad, a vaddisznókirály megszólal:

– Kedves Bruncik, amiért nekem utat csináltál és a katonáimnak, mikor szükségem lesz rám, csak gondoldj énreám, rögtön ott leszek és megsegítek.

A vaddisznócsürhe elvonult, Bruncikék megindultak. Alig két kilométert mennek, mondja a kis ló:

– Kedves gazdám, állítsd félre megint a csapatot. Most jönnek az ördögök, azok is nagyon ki vannak fáradva, ők is háborúból jönnek.

Alighogy helyet csinálnak, mintha egy fekete felhő jönne! Annyi az ördög, mint réten a fűszál. Volt köztük sebesült is, volt olyan is, amelyiknek egyik szarvát levágták. Mikor az ördögök királya Bruncikhoz ért, azt mondja:

– Kedves Bruncik barátom, én vagyok Plutó, az ördögök fejedelme. Amiért nekem és katonáimnak utat adtál, ha valahol bajba leszel, csak gondoldj rám. Ott leszek és segítek.

Bruncik ismét összeszedte az embereit, haladtak előre az úton. Alig három-négy kilométert mennek, a ló megint mondja:

– Állítsd félre a katonáidat, mert jönnek a méhek. Azok is csatározni voltak, mert a lódarazsak megtámadták őket, azokat verték meg.

Félreállította Bruncik az embereit. Megparancsolta, hogy senki még a fülét se moccantsa. Megérkeztek a méhek. El voltak szegények fáradva, rászállottak a katonák fülére, orrára. De azok közül egy sem mozdult, pedig viszkedett a fülük s az orruk. Mikor a méhek kipihenték magukat, fölkerekedtek, hogy tovább szálljanak. Akkor a méhek királya odament Bruncikhoz, és azt mondta:

– Kedves Bruncik barátom, sose lehet tudni, mikor lesz édességre szükséged; akkor csak gondoldj rám, viszek én neked annyit, hogy még a katonáidnak is mind elcsapja a hasát.

Bruncik ismét összeszedte az embereit. Mentek előre. A kis ló mondja megint Brunciknak:

– Még egy jó óra, s beérünk az aranyvárba. De jól jegyezd meg, amit mondom! Mikor bementünk, a vár urához mégy, és megmondod neki, hadakozni voltál, csak egy pihenőt kérsz önála. Nehogy az apád vagy a szerezsen király nevét emlegsd, mert akkor kiűz a várból. Mondd azt, hogy te a Zöld király fia vagy.

Mikor ezt a beszédet elvégezték, már ott is voltak a vár kapuja előtt. Bruncik beugratott. Az udvarban rögtön találkozott a vár gazdájával. Köszön illendően. Elmondta, hogy hadakozni volt, szeretne itt egypár nap megpihenni.

– Nem bánom! – mondta a vár ura. – Tudom, éhesek lehettek. Enni-inni való az van elég, kapnak a katonáid is.

Úgy is történt. A virágos kertben terítettek. A katonák asztalhoz ültek. A hosszú éhség után nagyon jó étvágygal ettek. Egyszer csak előjött az az aranyhajú lány is. Rápillantott Bruncikra... És halljunk oda, mi történt? A lány azon nyomban megszerette Bruncik királyfit. Elmentek együtt sétálni. Bruncik is hamarosan észrevette a lány nézéséről, hogy az őt szereti; úgy égett a lány szeme, mint két gyémántkő, vagy mint a macska szeme a sötétben. Mondta is Bruncik:

– Tudod mit, lelkem, szerelmem? Megkérem a kezéd az apádtól.

– Nem bánom – mondja a lány. – Szívesen megyek veled, mert szeretlek.

El is ment Bruncik megkérni a lány kezét.

Azt mondta a vár ura:

– Nem bánom, fiam, odaadom, csak egy-két kívánságomat teljesítsd.

– Mi volna az a kívánság?

– Látod, fiam, azt a szép mezőt itt a vár előtt? Azt szántsd föl, ültess be szőlővel, hogy reggel már szüreteljünk is. Aztán van nekem itt egy szobám, abban a szobában van egy hordó, egy olyan kétakós. Az reggelre teli legyen mézzel. Ha ezt nem teljesíted, a lányomat nem adom, tégedet pedig a váramból kiűzlek.

Bruncik királyfi kiment, mondja a lovának:

– Hallgasd csak meg, mi a kívánsága – s elmondta.

Kérdezi a kis ló:

– Kivel találkoztunk először az úton?

– A vaddisznók királyával – mondja Bruncik.

A vadkan abban a percben csak ott terem Bruncik mellett. Kérdi nagy röfögve:

– Mi a baj, kedves Bruncik barátom?

Feleli Bruncik:

– Bizony van! Nézz arra a mezőre. Azt fel kéne szántani.

Nagyot röfög a vaddisznókirály, jön nyomban egy csorda vaddisznó. Elkezdenek turkálni! Egy-két perc, fel van szántva a hely!

Néz ismét a lóra Bruncik:

– Na, de most honnan veszünk szőlőt?

Kérdi tőle a kis ló:

– Kivel találkoztunk másodszor?

– Az ördögökkel – mondja Bruncik.

Alighogy kimondja, ott van mellette az ördögök fejedelme.

– Mi bajod van! – kérdi.

– Erősen nagy bajom van! – mondja Bruncik. – Látod azt a felszántott helyet?

Azt be kell ültetni szőlővel, de úgy, hogy reggel már ott szüreteljünk.

Prüsszent egyet Plutó. Jönnek nyomban az ördögök, kiadja nekik a parancsot:

– Azonnal menjetek hetedhét országra. Ott most van megérve a szőlő. Mind-egyik hozzon egy tő szőlőt! Ültessétek ide el. A tövét locsoljátok meg, nehogy meghervadjon!

Alig ütötte el a toronyóra a tizenkettőt, a szőlő kész!

Néz megint Bruncik a kis lóra:

– Az ám, de honnan vegyünk mézet?

– Kivel találkoztunk még? – kérdezte a kis ló.

– A méhekkal! – mondja Bruncik.

Alighogy kimondja, ott a méhek királya.

– Mi bajod van, kedves barátom?

– Nagyon sok mézre volna szükségem.

Zümmög egyet a méhek királya. Annyi méh jött, minden fűszálon kettő-három állott. Kiadja nekik a parancsot:

– A szobában egy hordó, azt töltsétek meg mézzel, de úgy, hogy a dugó helyén csurogják ki belőle.

Mire a hajnal hasadt, a kád is teli volt.

Felébred a vár ura, kinéz az ablakon, meglátja a szőlőt. Azt hitte, hogy csak a szeme káprázik. Kiment, egy gerezdet leszakított, de az olyan édes volt, még csetintett is a nyelvével. Bemegy a szobába, nézi a hordót. Látja, hogy úgy tele van, még az oldalán is folyik le a méz. Bemegy a saját szobájába, hívatja a lányát is, Bruncikot is. Akkor azt mondja:

– No, kedves barátom, a kívánságomat teljesítetted. Én is állom a szavam. A lányom neked adom, ha ő is szeret téged.

Hát mi történik egyszeriben? Az aranyhajú lány Bruncik nyakába ugrik, összevissza csókolja. Bruncik aztán kiszól az ablakon:

– A lovakat fogják be! A hintó álljon elő!

A leány elbúcsúzott a szüleitől. Beültek Bruncikkal az aranyhintóba, megindultak Szerecsenországra felé. Amint mennek az úton, a lány megkérdezi:

– Itt a katonáid az úton tegnap azt beszéltek, hogy a szerecsen király küldött téged értem.

– Hadd beszéljék! – mondja Bruncik.
– Mondd meg, magadnak viszel? Igazán?
– Miért gondolod, hogy másnak vinnélek?
– Nehogy másnak vigyél! Mert inkább meghalok, ha nem a te feleséged lehetek.
Telt az idő, haladtak előre. Egyszer végül aztán megérkeznek szerezcsen földre, be a királyi palotába.

Mikor a szerezcsen király meglátta a lányt, odaszaladt a hintóhoz, meg akarta rögtön ölelni, csókolni. De a lány hátralépett, nem engedte. Azonközben, ahogy az aranytollú madár meghallotta a lány hangját, nyomban elkezdett gyönyörűen énekelni.

Azt mondja a szerezcsen király a lánynak:

– De hiszen én azért hozattalak, hogy az enyém légy! Akkor még nem mondtam ki, de most már kimondom!

A lány azt mondja erre a szerezcsen királynak:

– Azt akarod, hogy a tied legyek? Akkor teljesítsd egy kívánságomat.

– Mi az? – kérdi a szerezcsen király.

– Van az én apámnak egy vad ménese: száz darab fejős kanca. Azt a száz darab fejős kancát hozd el ide nekem.

– Én azt nem tudom megtenni – mondja a szerezcsen király.

– Tudom, tudom, hogy gyáva vagy; de majd elhozza nekem az, aki engemet elhozott.

Rögtön odafordult Bruncik felé a szerezcsen király, és azt mondja:

– Elmész a vad lovak után, és ide hozod!

Bruncik elmegy a kis lovához, és elpanaszolja a baját.

– Mondd meg a királynak – feleli a kis ló –, töltsen meg hat zsákot hamuval. Kérjél tőle ásót és lapátot; azokat kösd fel a hátamra, és ülj csak a nyeregbe.

Mikor ezek készen voltak, Bruncik felült. Elrepültek rögtön nagy messze. Egyszer egy nagy legelőn leszállnak. Egy nagy terebélyes fa alá mennek; azt mondja ott a kis ló:

– A fától úgy öt lépésre, ide áss két gödröt egymás mellé. Olyan mély legyen, hogy nekem a fülem se látszódjon ki belőle. Egyikbe tegyük a hamuzsákokat. A másikban leszek én. Te pedig látod azt az ágot? Az ág alá állítsd föl a kardodat a hegyével fölfelé, te meg ülj fel az ágra. Én majd harcolni fogok. Talán nyerítek is. De ha harmadszor is nyerítek, az azt jelenti: elvesztünk, végünk, nem bírom tovább. Mikor tehát hármat nyerítek, ereszkedj a kardba, de úgy, hogy a szívedet találja; úgy, hogy azonnal halj meg te is.

Mikor mindennel készen voltak, a táltos nyerített egyet. Bruncik olyasfélét hallott, mint mikor nagy égi háború van olyan zúgás keletkezett. Azt hitte, hogy a vihar kitépi a fát is, amire ő felmászott. De mit látott? Száz vadkanca előtt egy mén vágat. Olyan robajjal mennek, mintha a földet össze akarnák gyúrni! Mikor

kétszer-háromszor körülszaladták a legelőt, a táltos még egyszer nyerített. Akkor észrevette a vadmén, beugrott a gödörbe a táltoshoz. A kis táltos kiugrik, belé a másik gödörbe! A vad utána! Elkezd rágni, harapni. Tépte, harapta a – hamuzsákot Mikor Bruncik látta, hogy már csak egy zsák van, megfogta az ágot, hogy ereszkedjék bele a kardjába. Éppen mikor le akar ereszkedni, a táltos megszólal:

– Gyere le, kis gazdám, nincs baj; megmenekültünk.

Leszállott Bruncik a fáról, mondja neki a táltos:

– Lásd, a többi zsákot mind széjjeltépte. Ez az egy épen maradt. De a harctól annyira megszéldült, hogy most a sörényemből húzhatsz már egy szálát. Húzz egyet, s dobd rá a vadménre. Attól majd jön ő is utánam, s őutána az összes többi vadló.

Úgy is történt minden. Elvágattak vissza Szerecsenországba. Mikor megérkeztek, kijött a szerecsen király. Kijött az aranyhajú lány is.

Dicseszkiz a lánynak a szerecsen:

– Lásd, édesem, itt vannak a te vadlovaid! Most már leszel a feleségem?

Feleli a lány:

– Leszek, ha azokat a vadkancákat megfejed, tejüket mind egy kádba öntöd, s abban a kád tejben megfürdöl.

Feleli a szerecsen:

– Én azt nem tudom megtenni, hogy azokat a vadakat megfejjem, jajj!

Mondja a lány:

– Nem is vagy te arra való – tudtam. De megfeji majd, aki idehozta őket.

Előhívja Bruncikot. Jön, mellette a kis táltos. Füttyent Bruncik, s odamennek mind a ketten a kádroz. Hát mi történik? A vadkancák, mint a szelíd juhok, állnak a kád mellé. Lábaikat széjjelteszik, s túrik szelíden a fejést. De mikor mind meg volt fejve, a tej úgy forrt a kádrozban, mint a forró folyó vas! Azt mondja akkor az aranyhajú lány:

– No, te szerecsen, te híres hencegő, fürödj meg benne! Azé leszek, aki ebben tisztára fürdik!

Kiáltja a szerecsen király:

– Bruncik, eredj, fürödj meg helyettem! Vagy halál fia vagy!

Bruncik – mit tehetett? – odalép a kádroz. No de most? Az történt, hogy a táltos olyan lehetetet fújt a tejbe, hogy az egyszeriben olyan langyos lett, mint a nyári patak vize. Bruncik hamar levetkőzik, beleugrik. Jól megmosakodott, még ivott is egyet belőle. Akkor kijött.

Vetkezik erre nagy büszkén a szerecsen is. Mégis övé lesz a lány!

Ledobja a ruháját, már ugrana ő is a kádroz. Igen, de akkor ám a táltos olyat lehelt belé, hogy a tej elkezdett ismét forni. A szerecsen királynak elég volt csak a lábujját belemártani, szökött le a kád széléről, s mivel meztelen volt, szégyenletében elfutott. Be a palotába, a belső szobájába, az ágyba, a dunyha alá!

Ekkor az aranyhajú lány nyakába ugrik Brunciknak.
– Te küzdöttél értem! Én a tied, te az enyém!
Papot hívtak, megesküdték, lagzit ültek. Aztán hazautaztak nagy boldogan a
fiú apjához.
Még ma is élnek, ha meg nem haltak.

AZ ARANYTOLLÚ MADÁR

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, még az üveghegyeken is túl, volt egyszer egy fiatal király, s annak egy szép felesége.

Még egy esztendeje sem múlt a házasságuknak, háborút üzent a szomszéd ország királya, s a fiatal király keserves könnyhullatások közt elbúcsúzott a feleségétől, s ment a háborúba.

Telt-múlt az idő, a háború sokáig tartott, s azalatt a királynét két aranyhajú gyermekkel áldotta meg az Isten. Fiú volt az egyik, leányka a másik. De a királyné meg sem láthatta szívéről szakadt drága gyermekeit, mert az a vénasszony, akit a király a felesége mellett hagyott, amíg oda lesz a háborúba, éjnek idején, amint a gyermekek megszülettek, kilopta őket a palotából, beletette egy kosárba, elvitte az erdőbe, s ottan egy fa alá letette.

Reggelre visszatért az öregasszony, s mondja neki a királyné:

– Jaj, hallgasson ide, öreg szülém, milyen csudálatos álmot láttam az éjen! Azt láttam álmomban, hogy két aranyhajú gyermekkel áldott meg az Isten.

Mondotta az öregasszony:

– A bizony elég csudálatos álom, felséges királyné, mert be is teljesedett az álma, de visszafelé. Nem megáldotta az Isten, hanem megverte, mert két szörnyeteg teremtetést találtam az ágyában, s hogy meg ne irtózzék tőlük, ha felébred, elvittem az erdőbe, s ott elpusztítottam.

Sírt a szegény királyné, hogy őt az Isten így megverte, de aztán mégiscsak köszönte az öregasszony jóságát. Ha már úgy volt, ahogy volt, s csakugyan szörnyeteg teremtetéssel verte meg az Isten, jobb volt, hogy meg sem is látta, s még jobb, hogy a király nem látja meg – ne is tudjon róluk.

Hej, pedig ha tudta volna, hogy a vénasszony boszorkány volt valóképpen, s azt szerette volna, hogy a király az ő leányát vegye feleségül! De a királyné erről semmit sem tudott.

Hát az alatt az erdőben mi történt? Az történt, hogy ahová a gyermekeket letette a boszorkány, arra ment egy fehér szarvas, szarvánál fogva fölvette a kosarat, s vitte a gyermekeket az erdőn át. Ment, mendegélt a szarvas, aztán megállott egy csorgós kút-nál, ott háromszor egymás után nagyot bödült, hogy csak úgy zengett belé az erdő.

Egyszerre csak honnét, honnét nem előlibben egy tündérleány, lekapja a kosarat a fehér szarvas szarváról, és eltűnt a sűrű rengetegben. Ez a tündérleány az erdők leánya volt. Ott lakott az erdőben, mégpedig gyémántpalotában, egyes-egyedül. No, most már nem volt egyedül.

Örült is a gyermekeknek, hogy nem találta helyét nagy örömeiben. Úgy dajkálta őket, mintha édes gyermekei lettek volna.

Telt-múlt az idő, a gyermekek már hétesztendősek voltak, s egyszer az erdők leánya elküldi a fiút egy korsóval, hogy hozzon vizet a csorgós kútról, de meghagyta erősen, hogy sokáig ne maradjon, siessen vissza a palotába; a korsóra pedig úgy vigyázzon, mint a szeme fényére.

Elmegy a fiú a csorgós kúthoz, s amint éppen vizet akarna meríteni, látja, hogy egy aranytollú madárka mind ott repked fölötte. Mindjárt félbehagyta a vízmerítést, szerette volna megfogni a madarat, kapkodott utána a kezével, a kalapjával, még a korsójával is, de hiába, az aranytollú madár csak ingerkedett vele. Megmegcsapta a szárnyával a fiú arcát, s mikor éppen meg akarta fogni, huss! följebb reppent. Aztán ismét lecsapott a madárka, csalogatta a fiút, addig s addig, hogy a fiú utána dobta a korsót. Haj, istenem, de lett erre sírás! Most ő mit tudjon csinálni? Ha korsó nélkül megy haza, megveri az anyja!

Ez alatt az erdők leánya nem tudta elgondolni, hová maradhat ilyen sokáig a fiú, utána küldötte a kisleányt, de ennek is egy korsót adott a kezébe, s ugyancsak a lelkére kötötte, hogy egy szempillantás alatt mind a ketten otthon legyenek.

Odamegy a kisleány, s hát a testvére sír keservesen.

– Hát te miért sírsz?

– Jaj, hogyne sírnék, lelkem, testvérem! Látod azt a szép aranytollú madarat? Meg akartam fogni, s eltörött a korsóm.

Abban a pillanatban ismét lecsapott az aranytollú madár, s meglegyintette a kisleány arcát.

– Jaj de szép! Jaj de szép! – kiáltott a kisleány, s utánacapott a madárnak.

De ahogy utánacapott, puff! kiesett a korsó a kezéből, s eltört az is. De még csak most volt igazi sírás, de olyan, hogy aki hallja történetesen, megesis a szíve rajtuk.

– Jaj, édes Istenem – sírtak a gyermekek –, most hogy menjünk vissza az anyánkhoz?!

Amint így keseregnek, egyszerre csak megszólal a madár:

– Ne sírjatok, gyerekek! Az, aki titeket felnevelt, nem édesanyátok. A ti édesanyátok ezen a rengeteg erdőn túl lakik, s ennek az országnak a királynéja. Csak gyertek mindenütt utánam, amerre én repülök. Nem viszlek egyenesen haza, mert még valamiképpen elpusztítana az a boszorkány, aki az erdőbe hozott, de ne búsuljatok, majd reátok talál a ti édesszülétek.

Repült a madár keresztül az erdőn szép csendesen, s mentek utána a gyermekek. Mikor aztán az erdő széléhez közeledtek, egyszerre csak lecsapott a madár a földre, s mondotta a gyerekeknek:

– Gyertek ide, gyertek! Ezt az almát, s ezt a vesszőt vegyétek fel!

Odaszaladtak a gyermekek, s hát uram teremtőm, mi van ott: egy gyémántalma s mellette egy aranyvessző!

Az egyik felveszi az almát, a másik a vesszőt, aztán a madár tovább száll, a gyermekek meg mindenütt utána. Kérnek az erdőből, rengeteg nagy pusztaságra érnek, rengeteg nagy pusztaságnak a közepén leszáll az aranytollú madár, s mondja a gyermekeknek:

– No, gyerekek, ezt az almát üssétek meg a vesszővel, s olyan gyémántpalota kerekedik ide, hogy csudájára jár majd az egész világ. A palota hetvenhetedik szobájában egy képet találtok a falon, az az édesapátok s édesanyátok képe lesz. Azt a képet sűrű fátyollal takarjátok le, majd eljő aztán az apátok s az anyátok, s megkérdik tőletek, hogy mi van a fátyol alatt. Ti csak mutassátok meg bátran, abból rátok ismernek, s minden jóra fordul.

Többet nem mondott az aranytollú madárka. A gyermekek megköszönték irántuk való jószágát, s azzal az aranytollú madár visszarepült a rengeteg erdőbe.

Amint a madár elrepült, a gyermekek letették a gyémántalmát a földre, rásuhintottak az aranyvesszővel, s ím, kerekedett belőle egy olyan gyémántpalota, hogy szemük-szájuk tátva maradt a csodálkozástól.

Fölmennek a gyémántgarádcsonkon, végigsétálnak a szobákon, de mi minden volt azokban a szobákban, Istenem, azt emberi száj nem tudná elmondani. Aranylócák, gyémántalmáriomok, ezüstasztalok, ezüstasztalokon aranytálak s poharak, s volt étel-ital, minden, ami jó, megenni való. Maradhattak itt, akár örök életükre, a sok drága jóból ki nem fogynak soha. Eltelt egy hét, el talán kettő is, amíg minden szobát bejártak, s míg mindent jól megcsudáltak, úgy értek a hetvenhetedik szobába, a legutolsóba.

Abban nem volt egyéb a képnél.

Jaj, édes Istenem, de megörültek ennek a képnek!

Csókolták százszor, ezerszer, aztán sűrű fátyollal szépen betakarták, s többet nem volt nyugodalmuk, várták éjjel-nappal az édesanyjukat s az édesapjukat.

Eközben nagy híre ment a gyémántpalotának, jöttek a csudájára mindenfelől. Mindenki jött, csak a király nem.

Hanem addig beszéltek a fülébe az udvarbeli népek, hogy így, hogy úgy, nézze meg, mert olyan szép palotát világon való életében még ő sem látott – hogy ő is elszánta magát a palota látására.

Észrevette ezt a boszorkány, megsejdtette a gonosz lélek, hogy abban a palotában a király gyerekei laknak, s most azon kezdett mesterkedni, hogy a királyt visszatartsa. Fogta magát, valami port vetett a király kávéjába, s a király attól olyan rosszul lett, hogy nem mehetett el, pedig már elé is állott volt a hatlovas hintó.

Mondja a boszorkány a királynak:

– Ó, hagyja el, felséges királyom, minek is menne oda, majd én elmegyek, megnézem, s szegről-végre mindent elmondok felségednek.

– Jól van – mondja a király –, hát eredj, nézd meg.

Elmegy a vén boszorkány a hatlovas hintón, behajtat a palota kapuján, a gyermekek elébe mennek, s fogadják nagy tisztelettel. Járnak-kelnek a kertben, mindent megmutogatnak a vén boszorkánynak; aztán felvezetik a palotába, végigvezetik a szobákon, csak éppen a hetvenhetedikbe nem vezették be.

„Ördög fajtajai – mormogta magában a vén boszorkány –, tudom, hogy mit rejtegettek ottan, de csak várjatok!” Aztán kimentek a palotából, s mikor leértek a kertbe, azt mondja a vén boszorkány:

– Hiszen szép, szép a palota, szép a kert is, de akkor volna csak igazán szép, ha idehoznátok a világ zengő fáját.

Többet nem szólt a boszorkány, elhajtatott, mint a fergeteg, s a gyerekek magukra maradtak, de ettől a pillanattól kezdve a fiúnak nem volt nyugodalma.

Azt mondta a húgának:

– Egy életem, egy halálom, addig meg nem nyugszom, míg a világ zengő fáját meg nem találom.

Hiába beszélt a húga, hogy ne menjen, van elég fa az ő kertjükben, szebbnél szebb, a fiúnak nem volt maradása: elindult hetedhét ország ellen.

Ment, mendegélt a királyfi hegyeken-völgyeken által, hét nap hét éjjel meg sem állott, s akkor ért egy fekete várba. Ennek a várnak a kapuja előtt egy nagy fekete ördög állott strázsát. Rákiált a királyfira:

– Hé, megállj! Ki vagy?! Mit akarsz?!

Mondja a királyfi:

– Én a világ zengő fáját keresem, nem tudna-e kend útbaigazítani?

Mondotta az ördög:

– Sok mindent láttam s hallottam, de a világ zengő fájának hírért sem hallottam. De innét hét mérföldre van még egy ilyen fekete vár, az előtt az egyik bátyám áll strázsát, menj oda, hátha útbaigazít.

Továbbmegy a királyfi, elér ahhoz a fekete várhoz, s hát csakugyan ott áll a kapuja előtt egy nagy fekete ördög, s rákiált az is:

– Hé, megállj! Mit akarsz?!

Mondja a királyfi, hogy mit akar.

– Hírért sem hallottam, fiam. Talán a bátyám tud róla. Eredj, megtalálsz hét mérföldre innét, az is strázsát áll egy ilyen vár előtt, mint én. Az mindent tud, kérd meg szép szóval, talán útbaigazít.

Megy a királyfi a harmadik várhoz, de már messziről megfenyegette az ördög.

– Ide ne jöjj, ha az életed kedves!

– De ha már eddig eljöttem – mondotta a királyfi –, egy életem, egy halálom, nem fordulok vissza.

Ment nagy bátran az ördög elé, köszöntötte illendőképpen.

Rákiált az ördög:

– Mondtam, úgy-e, hogy ne jöjj ide?! Mit akarsz?

Mondotta a királyfi szelíden:

– Ne haragudjék, kend, a világ zengő fáját keresem, ha tudja, merre van, igazítson útba, ha nem tudja, Isten áldja, megyek tovább.

Tetszett az ördögnek ez a bátor beszéd, és azt mondotta a királyfinak:

– Megállj, fiam, megállj! Jó helyen kereskedel: itt van a világ zengő fája ebben a várban. Csak vidd el, ha embere tudsz lenni, én már úgyis meguntam a zengését. Nesze, itt egy aranyvessző, ezzel sújtsd meg a vár hetedik kapuját, arra a kapu megnyílik, te szaladj be. Ne nézz se jobbra, se balra, hívnak, csalogatnak szebbnél szebb asszonyok s leányok, -hogymaradj ott–, de te se rájuk ne nézz, se rájuk ne hallgass, hanem szaladj a kert közepére, ott van a világ zengő fája. Színarany az ága, levele, mindene, s olyan szép nótákat zeng, hogy a szíved majd meghasad belé, de te meg se állj, hanem háromszor kerüld meg visszafelé, aztán szaladj ki, ahogy tudsz, mert ha az orrod előtt becsapódik a kapu, ott maradsz örök életedre.

A királyfi mindenben megfogadta az ördög szavát. Bement a várba, s szaladtak elébe a szép asszonyok s lányok, hívták, csalogatták édes szóval, de ő meg sem állott, félre sem pillantott, futott egyenest a világ zengő fájához, háromszor megkerülte visszafelé, aztán, uccu neki, vesd el magad! ki a várból, mintha szemét vették volna ki. Éppen jókor ért ki, mert mindjárt becsapódott a kapu, rettentő döndüléssel – ott is maradt a csizmája sarka.

Ment a királyfi, meg sem állott hazáig, s hát mire hazaért, ott volt a kert közepében a világ zengő fája. Zengett-zúgott, elhallott a zengése messze földre, s jöttek a népek mindenfelől, látni s hallani a nagy csudát.

Meghallotta a fa hírért a király is.

– No – mondotta –, most már csakugyan elmegyek.

De az az istentelen boszorkány megint valami port kevert a kávéjába, s a királynak most is otthon kellett maradni. Akkor bement hozzá a boszorkány, s mondotta:

– Én nem is tudom, minek kívánczok felséged az után a fa után. Majd én meg nézem minden ága-bogát, levelét, s amit láttam, mindent elmondok felségednek, töviről hegyire.

Hát jól van, a király otthon maradt, a boszorkány elment. A gyermekek fogadják s mutatják nagy örömmel a világ zengő fáját. Majd megpukkadt a boszorkány a bosszúságtól, de jó arcot mutatott, s mondta a királyfinak:

– No, ez igazán szép fa, de még csak az volna a szép, ha ezen a fán énekelne a világ szépen szóló madara.

Ahogy elment a vén boszorkány, indult a királyfi is. Egyenesen azon az úton ment, ahol először járt. Ment az első fekete várhoz, onnét az ördög utasította a másodikhoz; a második a harmadikhoz.

– Hát te mit akarsz itt megint? – kérdezte az ördög.

Mondotta a királyfi:

– Én a világ szépen szóló madarát keresem, ugyan bizony, hallotta-e hírét?

– Nemcsak hírét hallottam, hallom a hangját is mindennap. Meg is untam már, vigyed, ha tudod. Megtalálok a várnak a nyolcadik szobájában. Abban a szobában annyi az aranykalitka, hogy esztendeig sem győznéd megszámlálni. Ezekben a kalitkákban szebbnél szebb aranytollú madarak énekelnek, de te ezekre rá se nézz, mert a világ szépen szóló madara rozsdás kalitkában van, s ha amiatt ott hagynád, bizony mondom neked, élve nem kerülsz ki a várból.

Fogadkozik a királyfi, hogy így, meg úgy, nem bánja, tőle ugyan ellehetnek a többi madarak, rájuk sem néz. Hanem mikor bement a nyolcadik szobába, amennyi madár volt, mind énekelt, csak az nem, melyik a rozsdás kalitkában volt.

Gondolja a királyfi: „Ej, ez nem lehet a világ szépen szóló madara.”

Hirtelen lekapott találmra egy kalitkát, s szaladott ki az udvarra, de ott meg is állott mindjárt, mintha odacövekelték volna. Amint az udvarra ért, egyszerűen kőbálvánnyá változott.

Várja, várja a királykisasszony a bátyját, de hiába várja. Ő bizony, mit gondol, mit nem magában, bezárja a gyémántpalotát, s elindul a bátyja után. Ment egyenesen azon az úton, ahol a bátyját elindulni látta, s addig ment, mendegélt, míg az első fekete várhoz nem ért. Ott állott az ördög most is, és megszólította a leánykát:

– Hát te hol jársz itt, ahol a madár se jár?

– Jaj, ne is kérdeje, ördög bácsi! A bátyámat keresem, aki elment a világ szépen szóló madaráért, s valahol elveszett szegény.

Mondta az ördög:

– Én láttam, mikor itt elment, beszéltem is vele, de visszajönni csakugyan nem láttam. Eredj a bátyámhoz, hét mérföldre van innét a vára, hátha az többet tud, mint én.

Ment a szegény leány, el is ért a második várhoz, de az az ördög sem tudott többet mondani. Ment a harmadikhoz, az már megmondta az igaz valóságot.

– Jó helyen jársz, húgocskám! Itt van a bátyád, csak eredj be a várba, megtalálok kőbálvány képében. Ha szavamat nem fogadta, hát úgy vette hasznát. Ha te reám hallgatsz, a világ szépen szóló madarát is megkapod s a bátyádat is megszabadítod. Szaladj be a nyolcadik szobába, akaszd le hirtelen a rozsdás kalitkát, azzal szaladj ki, a kőbálványt háromszor visszafelé kerüld meg, aztán vissza se nézz, szaladj, ahogy tudsz, meg se állj hazáig.

Bemegy a királykisasszony, látja a bátyját kőbálvány képében, majd megszakadt a szíve, de mégsem állott meg. Futott a nyolcadik szobába, ott sem nézett sem jobbra, sem balra. Tőle ugyan csilloghattak-villoghattak az aranykalitkák, énekelhettek az aranytollú madarak, csak a rozsdás kalitkát nézte, s amint meglátta, lekapta

a szegről, szaladt ki, ott kint a kőbálványt háromszor megkerülte visszafelé, s aztán vissza sem nézett, futott ki a vár kapuján. Így is éppen akkor döntött be a kapu, mikor kilépett, oda is szakadt egy darab a szoknyája széléből. Ott elbúcsúzott az ördögtől, el a másiktól, el a harmadiktól, s ím, halljatok csudát, mikor hazaért, már otthon volt a bátyja. Egyszeriben feleresztették a világ szépen szóló madarát a világ zengő fájára, de olyat még a világ nem hallott, mikor egyszerre zengett a fa s énekelt a madár.

Fának a zengése, madárnak az éneke elhallott a világ végére. De jöttek is a népek világ minden tájékáról, annyian jöttek, hogy nem fértek az udvaron, a kertben, a palotában.

Mikor a király meghallotta a világ szépen szóló madarának az énekét, kikiáltott a kocsisnak, hogy fogjon be a hatlovas hintóba, meg kell, hogy nézze azt a csudát. Hanem az a vén gonosz lélek harmadszor is megrontotta a királyt. Nagy, nehéz betegség verte le a lábáról, hétszer is kirázta a hideg egymás után.

– Lássa, lássa, felséges királyom – mondotta a vén boszorkány –, minek is akart odamenni, bizonyosan amiatt lett beteg. Majd én elmegyek, s megnézem azt a madarat is.

Elmegy a boszorkány, megnézi a madarat, s mondja a királyfinak:

– No, én igazán nem hittem volna, hogy el tudd hozni a világ szépen szóló madarát. Hátha még a világ ezüstitavát ide tudnád hozni, akkor lenne még csak szép a kerted!

Gondolta magában a királyfi: „Hiszen hadd el, elhozom én azt is. Ott van az a tó is, ahol a világ zengő fája volt, láttam én jól.”

Harmadszor is elmegy a királyfi, egyenest abba a fekete várba, ahol a világ ezüstitava volt. De hogy biztatták, csalogatták eddig a tündéraszonyok s leányok, hogy nem: mostan közrefogták, cirókálták-marókálták, édes szóval mondogatták:

– Maradj itt! Mennyországban sem lesz ilyen dolgod!

Egyszer-egyszer megtántorodott a királyfi, de aztán még gyorsabban nekiiramodott, egy szempillantásra megkerülte a tavat visszafelé, azzal ki a várból nagy hirtelen, meg sem állott hazáig, s hát mire hazaért, már ott is volt a tó a világ zengő fája mellett, úszkáltak, játszadoztak benne a szép aranyhalak.

Híre ment a világ ezüstitavának is, de mármost a király sem nem evett, sem nem ivott, csak hogy megláthassa azt a sok csudát.

Hiába mesterkedett a boszorkány, befogatott a hintájába, vitte a feleségét is, mentek egyenest a gyémántpalotába.

A gyermekek eléjük mentek, s amint a király meglátta őket, mindjárt mondta a feleségének:

– Nézd, feleség, hogy hasonlít reád ez a leányka!

– Azám – mondotta a királyné. – Ez a fiú meg szakasztott olyan, mint te.

De nem szóltak semmit a gyermekeknek, csak mentek velük, s megnézték a világ ezüstitavát, a zengő fát, a szépen szóló madarat, aztán fölmentek a palotába, végigsétáltak a szobákon, be a hetvenhetedikbe is.

– Hát az alatt a fátyol alatt mi van? – kérdezte a király.

A gyermekek szépen levették a fátyolt, s ím, ott látta a király s királyné a maga képét. De még csak most ámultak-bámultak igazán. Mindjárt el kellett mondani mindent a gyermekeknek, amit tudtak. Hej, volt öröm, édes Istenem, de milyen nagy öröm!

Egyszeriben vitték a gyermekeket, hintóba ültették, s mentek haza a király palotájába.

– Ki a házból, vén boszorkány! – kiáltott a király.

Ott mindjárt a ló farkára köttette, a városon végighúzatta, aztán a testét négyfelé vágatta, s úgy szegezték ki a vár négy kapujára.

Arra megszólalt a világ zengő fája s a világ szépen szóló madara, de olyan szépen, olyan ékesen, hogy sírt, aki hallotta. Hét álló hétig állott a vendégség a király házában. A zengő fa folyton zengett, a szépen szóló madár folyton énekelt, összegyűlt az egész világ, volt nagy tánc, hejehuja, vigasság.

Holnap legyenek mind a ti vendégetek!

A FIATAL KUTYÁK TÁNCÁ

Ha tudni akarjátok, hogyan jutottak a krí-indiánok a Fialat Kutyaák Táncához, elmondom nektek.

Történt egyszer, hogy egy krí-törzsbeli fiatal harcos kiment a falu határába, hogy sast fogjon. Harci fejdíszét ugyanis sastollból akarta készíteni, no meg arra is kellett neki a sastoll, hogy legyen mit a hajába tűznie.

A sas fogás módja igen egyszerű dolog. A madarász fölmege a dombtetőre, ahol ezek a madarak tanyáznak. Ott egy gödröt ás, amelyet vesszőkkel borít be, ravaszul fűvel is befedi a rejtekhelyet. A gödör mellé csalétkül oda rak egy darab húst. Jó erősen odakötözi, hogy a sasok el ne vihessék. Aztán levetkőzik, és bebújik a gödörbe. Órákon, sőt néha napokon keresztül is ottmarad, míg csak egy sast oda nem csal a hús szaga. Akkor a madarász óvatosan kinyúl a vesszők közötti résen, és lábánál fogva megragadja, majd gyorsan elpusztítja a sast.

Így cselekedett ez a fiatal harcos is, aki olyan szerencsével járt, hogy a Fialat Kutyaák Táncát fölfedezhette. Sokáig lapult ott, a gödör mélyén, és buzgón imádkozott, bárcsak jönne már egy sas, hogy a kényelmetlen lesnek valahára vége szakadjon.

Amint odalent örködik, egyszer csak dobszó üti meg a fülét. Eléggé messziről, de tisztán hangzott, csak azt nem tudta, merről. De dobszó volt, annyi bizonyos. A titokzatos dobszó egész éjjel, szünet nélkül pergett. A következő éjjel, amikor az indián megint a gödör mélyén feküdt, egy titokzatos kéz ismét verte a dobot.

A fiatal harcos elhatározta, hogy végére jár a dolognak. Kimászott a gödörből, és elindult a dobszó irányába. Hosszú ideig vándorolt, míg végre pirkadat előtt egy nagy tó partjára ért. Ott megállt. Biztos volt benne, hogy a hang a tóból jön.

Egy álló napig ott ült, ott merengett a víz partján, keservesen bánkódva rossz sorsa fölött, és egyre imádkozott jobb szerencséért.

Amikor leszállt az éj, ismét elkezdődött a dobolás. Szavára állatok és madarak úsztak át a tavon, megszámlálhatatlan sokaságban.

A fiatal harcos négy napig maradt ott a tóparton, míg végül a fáradtságtól és éhségtől elgyötörten – hiszen napok óta egy falatot sem evett! – mély álomba merült.

Amikor ismét föleszmélt, egy tágas kunyhóban találta magát. Sok-sok nép vette körül. Egy részük táncot járt, a többi meg a fal mellett üldögélt. Különös népek voltak: mindegyik más-más állat vagy madár bőrét viselte. Nyilvánvaló volt, hogy nem mások, mint azok az állatok, akiket a fiatal indián a vízen úszni látott, és akik itt emberi alakjukat vették föl. Egy törzsfő, aki eddig a kunyhó hátterében húzódott meg, fölemelkedett a helyéről, és így szólt a fiatal harcoshoz:

– Hallottuk az imádságodat, kedves barátom, és elhatároztuk, hogy segítünk rajtad. Látod ezeket az embereket? Voltaképpen állatok. Én Kutya vagyok. A Nagy

Szellem kedveli a kutyákat, s ezért varázshatalommal ruházott föl. Én most neked adom az erőmet. Akkor veheted föl az én alakomat, amikor neked tetszik, szellemem mindig védelmezni fog. Tanuld meg ezt a táncot, ismertesd meg népeddel, mert általa mindig kedvezni fog neki a hadiszerencse.

Ezután a Kutya elmagyarázta, hogy mit kell tenniük, ha hadisikerre vágynak. Majd Kutya a társai felé fordult:
– Testvéreim! – mondotta. – Én megajándékoztam hatalmammal ezt a fiatal indiánt. Kövessétek példámat, és segítsetek rajta ti is képességetek szerint.
Egy pillanatig csönd volt. Mintha senki nem kívánt volna válaszolni a főnök szavaira. Végül, nagy sokára, a Bagoly emelkedett szólásra:

– Szívesen segíték rajtad – fordult az ifjú harcos felé. – Bárhová megyek is, mindent látok a sötétben. Ezentúl, ha éjszaka kint járkálsz a szabadban, én mindig veled leszek, és te is úgy fogsz majd látni, akárcsak én. Vedd ezeket a tollakat, és kösd a hajadba.

Ezzel átnyújtott neki egy tollbokkrétát, és leült.

Rövid szünet után a bölénybika állt föl a helyéről. Erejét, kitartását, az ellenség letiprásának képességét ajándékozta az ifjúnak. Emlékkül egy bölénybőrből készült vállszíjat adott neki, s lelkére kötötte, hogy ezt viselje mindig, ha csatába indul.

Azután a sündisznó következett. Néhány tüskével ajándékozta meg a fiatal harcost, hogy legyen mivel díszítenie bőrvét. Így szólt:

– Én is segíték rajtad. Mert nekem az a tudományom, hogy elgyöngítem az ellenségeimet. Mint a vénasszonyok, úgy menekülnek előlem. Ezután ha harcba indulsz, előled is megfutamodnak az ellenségeid, de te utoléred és legyőzöd őket.

Hosszabb szünet után szólalt meg a sas. Mindenki hallani akarta, hogy mit beszél.

– Én is veled leszek, bármerre jársz is – mondta méltóságteljesen –, és beléd oltom harci bátorságomat. Úgy öled meg majd te is ellenségeidet, akárcsak én!

S azzal néhány sastollat nyújtott át a fiatal harcosnak, hogy tűzze a hajába.

Most a kacagó daru volt soron. Egy szárnycsontot adott a fiatal harcosnak, hogy harci sípot készítsen belőle ellenségei elpusztítására.

Azután az őz és a medve jöttek. Az őz a gyorsaság jeléül egy csörgőt adott neki, a medve pedig a szívóssággal, egy övre való prémcsíkkal ajándékozta meg.

A fiatal harcos átvette az állatok ajándékát, majd ismét lefeküdt és mély álomba merült. Amikor fölébredt, megint a tó partján találta magát.

Hazatérve megtanította a krí-törzs tagjait a Fiala Kuttyák Táncára, ez a tánc pedig jó harcosokká tette őket. A fiatal indián megmutatta a törzsbelieknek azokat az ajándékokat is, amelyeket az állatoktól kapott. Így alapította meg a Fiala Kuttyák Társaságát, amelynek tagjai rendszeresen járták a táncot, és élvezték az általa nyert győzelmeiket.

GYEREKEK ÍRTÁK

A RÓKA KALANDJA

Volt egyszer egy róka, elment ennivalót kutatni, de égen, s földön keresve sem talált. Vándorolt tovább és találkozott egy farkassal, aki jó barátja volt a rókának. A farkas azt mondta a rókának, hogy „láttam egy őzet a mezőn”. Róka elindult az őzet keresni, de mint jó barát, elhívta magával a farkast. Mentek, mendegéltek együtt az erdőben, és a málnából előbukkant a nagy, barnamedve. A medvének csak a neve és a testalkata ijesztő, mert egyébként barátságos medvegyóra van. A medve, meglátva a farkast és a rókát, ijedtében barátságot ajánl. Mivel nagyon éhesek voltak és a medve is nagyobb volt náluk, beleegyeztek a barátságba. Róka kérdezi a medvét: nem láttál egy őzikét? De láttam, s mivel annyira félelmetes vagyok, amint meglátott, elszaladt az erdőbe. Az erdő közepén van egy szép forrás, menjünk, nézzük meg, biztos ott lesz. Mentek tovább, mint három jó barát. Mentek, mendegéltek, de az őz észrevette, hogy megy a három jó barát, és ahogy szaladt, megbotlott egy kőben, ami mellett egy szakadék volt és az őz beleesett. Nagyon megsérült az őz, kéri őket, hogy „ne bántsatok, és kérlek, hagyjátok meg az életemet, mutatok nektek egy helyet, ahol lehet találni ételmet, ha kimentetek a szakadékból”. A róka feleli: persze, de akkor elviszel a helyre, ahol az étel van? Mentek mendegéltek és láttak egy kis házat, megijedtek, hogy rossz helyre hozta őket az őz. A medve mondja: kihez hoztál, egy vadászhoz? Azt akarod, hogy meghaljunk, ezért kellett téged kimenteni? Mondja az őz: ne féljete, mert én ismerem őket, segítenek nekünk és ételmet adnak. Róka: Mi megvárunk itt, hozz nekünk ételmet.

Őzike sántítva, megsérülve ment a házhoz, az ablakon kinézett egy ember és kinyitotta az ajtót, amin egy kislány szaladt ki egy elsősegély dobozzal. Az ember megnézte az őzike lábát, ez nagyon súlyos, mondta, bekötözzük és lekezeljük, ne félj, ez nem fog fájni. Az őzike utána bevezeti az embert az erdőbe, ahol a róka, a farkas és a medve várja az őzet. Látják ám, hogy közeledik, s hallják, hogy kihívja őket az erdőből. A róka kérdezi az őzet: miért áll ott az ember, barát-e vagy nem? Látod, bekötötte a sebemet. A farkas mondja, hogy én nem vagyok gyáva nyúl, megyek az őzzel. A medve is így tesz, s a róka is mondja, hogy én is megyek. Így megbízva az őzben elindulnak az ember felé. Az ember a háza elé rak ki ennivalót. A róka nagyon örült, hogy ilyen jó barátai lettek. A ház körül volt mindig ennivaló, így nem kellett éhezniük. De egy nap kiszaladt az erdőből egy nyúl és kiabálta, hogy jön a vadász! Segítsetek, segítsetek! Jött a vadász és közéjük lőtt, mind megijedt a lövéstől és százfele szaladtak. A róka bebújt az üregbe, a farkas a

bokorba, a medve a barlangba, az őz elfutott, a nyúl pedig a nyúlüregbe bújt. Mikor a vadász elment, a nyúl előjött és jelzett, hogy nyusz-nyusz, erre mindenki előjött. Mind megölelték egymást és boldogan éltek, míg meg nem haltak.

JACSMENIK HAJNALKA (14 éves) májtranszplantált

ÉLETEM TÖRTÉNETE

Hol volt, hol nem volt-volt egyszer egy kis lány, akit Hajninak hívtak. Ez a lány, mikor megszületett, kiderült, hogy májbeteg. Az anyukája nagyon megijedt, hogy most mi lesz vele. Menjünk orvoshoz, mondta apa. A legközelebbi orvosi központ Debrecenben volt, ott volt a lány 3 hétig. De mondta az orvos, hogy menjenek Budapestre, mert itt ezzel nem foglalkoznak, mert ilyet még nem csináltak. Na, nagyon gyorsan mentek Budapestre, és hosszasan vizsgálták a lányt. Kiderült, hogy tényleg sürgősen másik májra van szüksége. Mivel Magyarországon nem sok embernek csináltak még ilyen beavatkozást, ezért mondta az orvos, menjenek ki külföldre. Mégpedig Németországba, azon belül Hamburgba. Szerencsére kaptak tolmácsot, mert a család nem beszélte a német nyelvet.

Hamarosan megvizsgálták a lányt, és 3 hónap elteltével műtötték meg. A műtét 6 óra hosszúig tartott, de sikeres volt. A lány az intenzív osztályon feküdt, és még 3 hónapig voltak kint. 3 hónap után hazajöttek Magyarországra. (A műtét egyébként 2001.02.02.-án volt Hamburgban.) Azóta a lány ellenőrzésre jár Budapestre. Nincs vele semmi baj. De szeret nagyon utazni és mindenben részt venni, amiben csak tud. Neki nagyon fontosak a körülötte élő emberek, az, hogy hogyan élhetnek mások más betegséggel. A hétköznapijai átlagosan telnek el, pont úgy, mint a többi napok. Nagyon szereti az állatokat, főleg a kutyákat, macskákat. Most ő 14 éves és 8. osztályos tanuló. Örül, hogy ugyanúgy tekintenek rá, mint a többi diákra és gyerekre. Volt egy lány, aki sokszor csúfolta úgy, hogy „műmájas”, ez nem esett jól neki. Aznap elgondolkodott, hogy mi lett volna ha... Ha nem éli túl a műtétet. De szerencsére túlélte és egy olyan családba nő fel, ahol mindenki szereti és a barátai sem ítélik el. Az életben olyan ember szeretne lenni, hogy ő segít másokon, nem pedig mások őrajta. Sok ember olyan akar lenni, mint Beyoncé, aki kint volt Afrikában és segített a rászorulókon. De sok ember csak híres akar lenni, azt hiszik, hogy valaki attól lesz híres, ha kimegy külföldre. De nem attól lesz valaki híres,

hanem attól, hogy szível és lélekkel csinál valamit. Ez a lány nagyon szeret sportolni, főleg biciklizni. A biciklizést nem egyedül teszi, hanem a barátaival, akik mellette állnak bármi van, ott vannak vele. Volt olyan, hogy Nyíracráról biciklivel elmentek Máriapócsra és vissza. Ez 80 km oda és vissza. De a futás, az nem az erősege. Röplabdázni és zsinórlabdázni, sőt még focizni is szeret. Habár néha kosárlabdázni is, de az már nem annyira a szíve csücske. Nagyon szeret olvasni, főleg romantikus könyveket. De bármit szívesen olvas. Ez a lány nagyon kedves, aranyos, barátságos, segítőkész, jószívű, jó fej, vicces, néha kicsit szétszórt. Teljesen más az ízlése a filmek iránt, mint másoknak. Nagyon szereti a családi filmeket. Hajnának a példaképe: Beyoncé. Sokkal jobban érzi magát, mióta túl van műtéten. Azóta rengeteg változás jött az életébe, de az biztos, hogy amíg a családjá mellett van, addig nem eshet semmi baja. Neki csak egyetlenegy darab kívánsága van: hogy ne kerüljenek olyan sokan ebbe a helyzetbe, amibe ő, és senki ne élje át azt, amit a családjá élt át. Mert ez nagyon nem jó érzés, folyamatosan gyógyszereket szedni és orvosokhoz járni – hát nem leányálom. Kívánok mindenkinek nagyon sok Boldog Karácsonyt és sikerekben gazdag életet. Kevesebb kórházban töltött percekkel.

DOMJÁN ZSÓFIA EMMA (8 éves) szívtranszplantált

EGYSZERVOLT MÉSÉ

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kisbaba. A kisbabának az érkezését nagyon várták már a szülei és mindenki nagyon, nagyon boldog volt, hogy megérkezett a családba. Szülei a Zsófia Emma nevet választották neki. Egy napon azonban kiderült, hogy a szép kislány halálos beteg, súlyos, végzetes szívbetegség lappang kicsi szervezetében.

Nagy volt a bánat az egész családban. Gyógyíthatatlan, mondták az ország legnevesebb doktorai. Sok gyógyszert kapott, de azok eleinte nemigen hatottak a kicsi szívére. Nincs más lehetőség, nem segíthet már rajta semmi, csak esetleg egy igen ritka gyógymód, a szívatültetés. Nem sok esély volt az életben maradásra, hiszen abban az országban, ahova született ilyen módon még egyetlen kisbabát sem gyógyítottak korábban. Ráadásul ilyen kicsi babához illő méretű szívecskére több évet is lehet várni reménytelenül. Nem volt még a korszerű szív működést pótoló

műszív berendezés sem, és az országok közötti szívcsere egyezmény sem működött még akkor. Csupán egyetlen orvos volt, aki idejét és energiáját a gyermeki szívek átültetésének tanulmányozására fordította. Tudományát külföldi iskolákban tanulta, a világnak olyan szerencsés tájain, ahonnan sokan vissza sem tértek. A Mi Doktor Bácsink azonban kivétel volt és kivételes volt a gondviselés, amely a kisbaba útját kísérte.

A kicsi Zsófia Emma sok-sok hónapot töltött a kórházban anyukájával, sokan segítették őket és sok nehézséget kellett megélniük, mire nem sokkal egy éves születésnapja előtt elérkezhetett a műtét napja, majd a gondos ápolásnak köszönhetően már egy hónappal később haza is térhetett a családjához. Kicsi hősrünk ma már nagylány, aki nem emlékszik már a kardiológiai intenzív osztályra – mely kicsi korában az otthona volt- és így beszél jelenlegi életéről: „Az iskolában Bea a legjobb barátnőm és a múltkor 100%-os környezet dolgozatot írtam, csillagos ötösre! Kedvenc tantárgyaim a környezetismeret és a matek. A környezetismeret, mert rengeteget tudok a természetről és azon az órán sokat is szoktunk beszélgetni, a matekot meg azért szeretem, mert könnyen megy. Nagyon várom a nyarat, mert ilyenkor Balatoni táborba megyek, a szervátültetett gyerekek nyári táborába. Nagyon szeretem Zsuzsa nénit, a táborvezetőt és Timi nénit, a tábori menedzserünket. A táborban és más rendezvényeken találkozhatom a „Trappancs”-os barátaimmal. Kórházba már ritkán járok, csak háromhavonta megyek kontrollra, Budapestre, ilyenkor vért vesznek tőlem és megnézik a szívem egy géppel a doktor bácsik, akik nagyon viccesek. Igazából nem különbözik az életem másokétól illetve egy kicsit igen, mert ha az iskolában a mellkasomra pattan egy labda, akkor kicsit izgulok, hogy nehogy baj legyen a szívemre vonatkozólag, de más különbség nincs.”

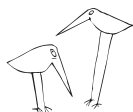
Így volt, mese volt, igaz volt. Aki nem hiszi, járjon utána!

AMBARUS FANNI (11 éves) szívtranszplantált

AZ ÉN TÖRTÉNETEM

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kislány, akit úgy hívtak, hogy Fanni! Ő nyolc éves volt. Egy napon bekerült a kórházba vizsgálatra, ami csak pár napig tartott volna! De sajnos nem engedték haza, mert betegebb lett. Egy hét múlva új egészséges szívet kapott a műtőben. A műtét jól sikerült, pár nap múlva már gyógytornára járt és szépen épült felfelé a lány! Nagyon várta a találkozást a testvérével ezért izgatottan készült a hazatérésre! Egyik este az anyukáját kihívták a szobájából. Azzal a hírrel ment vissza az édesanyja, hogy öltözzön, vegye fel a köntösét, mert holnap mennek haza és most megcsinálják az utolsó vizsgálatot neki! Másnap boldogan kelt és mehetett haza. A kislány otthon nagyon boldog volt, mert rég látta szeretet testvérét. Hetente járt orvoshoz, de minden rendben volt! Élte az életét, mint más gyerek csak a gyógyszerek és a vágás a mellkasán emlékeztetik a műtetre! Tíz évesen ment az osztálytársaihoz iskolába! Azóta 11 éves lett és már ugyan olyan, mint más vele egykorú lány! Szeret sütni és barkácsolni, a műtét óta fáradhatatlan!

AMBARUS FANNI (11 éves) szívtranszplantált

AZ ANGYALI KÉZFOGÁS

Egyszer volt egy kislány, aki olyan világba szállt, hol ember még nem járt. Csupa fehér volt minden, a fák, a virágok, még ő is talán. A lány felmászott egy fára és ott olyat látott, amelyet te sohasem. Egy piciny angyal ült a fán, ki olyan kicsi volt, hogy alig látszott a levelek között.

A lány megkérdezte: – Hogy hívnak?

Az angyal így válaszolt: – Az én nevem Széria!

A kislány szétnézett a fa tetejéről és sírva fakadt!

Így szólt az angyal: – Miért sírsz?

Mire a kislány eképpen válaszolt: – Itt vagyok magam, s nem találok haza!

– Egyet se félj! – szólt Széria. S azzal kézen fogta a kislányt és felröppent vele! Szempillantás alatt haza értek! Elköszöntek egymástól és soha többet nem találkoztak, mert a kislány felnőtt és elvesztette gyermeki lelkét.

MY STORY

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kisfiú, aki úgy született, hogy mindenki megijedt tőle. Abban az időben nem volt gyakori, hogy valaki lesóványodottan, ráncosan, sárgán és fehér foltokkal a nyelvén jöjjön a világra. Elkezdtek vizsgálni, különféle masinákba tették, de ötletük sem volt, hogy mi történhetett a gyermekkel. Eközben ő csak sírt-sírt, itatta az egereket, már ha egy kórházban vannak egerek. Hogy csináljanak valamit elkezdték a nyelvét sikálni, de idővel rájöttek, nem baktériumos, és nem is gombás, hanem csak egy egyszerű térképnyelve van a kicsinek.

A doktorok nem jutottak előrébb, hát elküldték a gyermeket egy nagyobb kórházba, ahol újabb tűszúrások, és vizsgálatok sora következett. A fehérvérsejtesek hosszas töprengés után megállapították, hogy a gyermek egy nagyon ritka betegségben szenved, amiről ebben az időben, leginkább csak lexikonokban olvashattak. Mivel már minden tőlük telhetőt megtettek, és nem tudták mit tegyenek vele, elküldték a fővárosba, hátha meg tudják gyógyítani. Így, hát elindult a család, a hatalmas fővárosba, ahol minden olyan puccos volt. A klinikára belépve érezték, hogy jó helyen vannak, mindenki kedves velük. Ismét hatalmas számítógéppel vezérelt szerkezetekbe fektették a kölyköt, vérét leszívták, infúziót kapott és több injekciót. Végül, mivel az állapota egyre csak romlott, fel kellett vágni a hasát, hogy tisztán lássák, mi is van odabent. Az operációnak meg lett az eredménye, kiderült nagy a baj: a máját ki kell cserélni. Mivel ezt országon belül nem tudták elvégezni, beutalták egy távoli ország kórházába, ahol biztosan kivitelezni tudják a műtétet. És ekkor jöttek csak a bonyodalmak...

A várost kizárólag repülővel lehetett megközelíteni, vagy hajóval, mert az Északi-tenger egyik nagy kikötője köré épült. A repülő tűnt célszerűbbnek. A felszállás simán ment, de a gép rövidesen légörvénybe keveredett. Az oxigénmaszkok, a kézi poggyászok kiestek helyükről. Mindenki pánikba eset. Valaki sikítozott, valaki hányt, de a zacskót nem találta. Az ablak mögött csak szürke köd látszott. A hangosbemondók folyton szajkózták, „Pánikra semmi ok!”, de ez mit sem ért. Majd egy hirtelen pillanatban, az ablakokon beragyogott a napfény, ettől mindenki megkönnyebbült és megnyugodott. Amikor kiszálltak a gépből, már csak a csomagra kellett várni. Sorba jöttek a nagyobb-nagyobb bőröndök, mindenki felkapta a sajátját, és elhúzta a csíkot. Mikor már minden bőröndöt elvettek az utasok a futószalagról, felmerült a kérdés: De hol van a bőrönd és a babakocsi?... Talán kiestek a repülőből, a légörvény során? Nem tudni mi történt, de hosszas várakozás után

vége kigurultak a csomagok, és a család elindulhatott a szállás felé. A hotel közel sem olyan volt, mint amire számítottak. A tábla szerint, a szálloda már több száz éve állt: ütött-kopott fotelek a halban, málló festék a plafonon, régi festmények a falon. A recepciós hölgy is a boldog békeidőkből származott, aki azt mesélte, hogy több ember is végzett magával hotelban, ezért furcsa dolgok történtek az utóbbi időkben. Legyünk óvatosak! A család tudta, hogy holnap kemény napjuk lesz, ezért korán lefeküdtek. Éjszaka kopogásra ébredtek. Apuka ajtót nyitott, de nem látott senkit. Visszaaludtak. Egy óra múlva újra kopogtak. Az anyuka kiment, és ott állt egy arcnélküli ember, öltönyben. Az anya sikított, de ez mit sem érdekelve az arcnélkülit beront a szobába. Torkánál fogva nyomta a falnak az apát, aki elkezdett kapalózni, és majdnem megfulladt a szorító öklöktől. Abban a pillanatban az anya megfogott egy kést, és a hátába vágta az alaknak, aki ettől szilánkokra tört. A földre zuhant, és vele együtt az egész kompánia. A szülők elájultak, eszméletlenül feküdtek a földön, mint két krumpolis zsák. A kisfiú kinyitotta az ajtót, ahol a recepciós öregasszony állt, negédes mosollyal az arcán kérdezte: Bejöhetek? A fiúcska kitarta az ajtót, a vénlány belépett, párszor körbesétált a szobában, és valamit morgogott érthetetlenül magában. A fiú egy nem várt pillanatban, akaratan kívül nekivágódott a falnak, majd azzal a lendülettel a plafonnak. Erre az asszony átváltozott, porfelleggel maga körül, egy csuklyás arc nélküli szörnyé, pont amilyet az anyja megölt. A gyerek kezdte érteni mi történik körülötte, már akart a késhez nyúlni, mikor a szörny az égbe emelte. De ekkor még nem tudta senki, hogy a gyerekek telekinetikus képességei vannak. Elméjével nekilökte a falnak a gonoszt, és belevágta a kést. Ahogy az anyjánál, most is szilánkokra tört, és a gyermekkel a földre zuhant, majd felszívódott. Reggel nyoma sem volt semminek. A történetekre csak a gyerek emlékezett, de nem említette. Elmentek a hatalmas, labirintusnak tűnő szupermodern klinikára. Jöttek a megszokott vizsgálatok, vérvétel és a többi. Pár hét múlva sor került a hibás alkatrész kicserélésére. A gyermek lassan felépült, de a rémálmom folyton előjött. Az alakot néha megpillantotta az utcán, de ha visszanézett már nem volt ott. De ki ő, és ki irányítja? Lassan teltek az évek, a fiúcska felcseperedett, és kezdte elfelejteni azt az éjszakát. Egyik este csengettek. Szülei elmentek vacsorázni, ezért egyedül volt otthon. Ahogy ajtót nyitott, neki esett a háta mögötti tükörnek. Egyből előntötte a régi érzés. Rengeteget gyakorolta, fejlesztette a tárgyak mozgatásának tudományát. Így hát talpra állt, elméjének erejével plafonnak vágta a szörnyet, akinek a feje át is szakította azt. Kést hajított a kölyök felé, de ő szerencsésen kitért a találat elől. A szörnyszülöttet gondolatával elkezdte zsugorítani, aki egyre kisebb lett. Hogy a parányi csuklyás el ne fusson beledobta a tűzbe.

Ezt követően már sose találkozott a szörnyel, nem követte, és álmában sem jött elő. Itt legyen a vége, és akinek nem tetszik, az fusson el véle!

GYEREKEK RAJZOLTÁK

B.Tünde májtranszplantált, 12 éves

J.Hajnalka májtranszplantált, 14 éves

B.Barbara testvér, 10 éves

J.Viktória 1. májtranszplantált, 7 éves

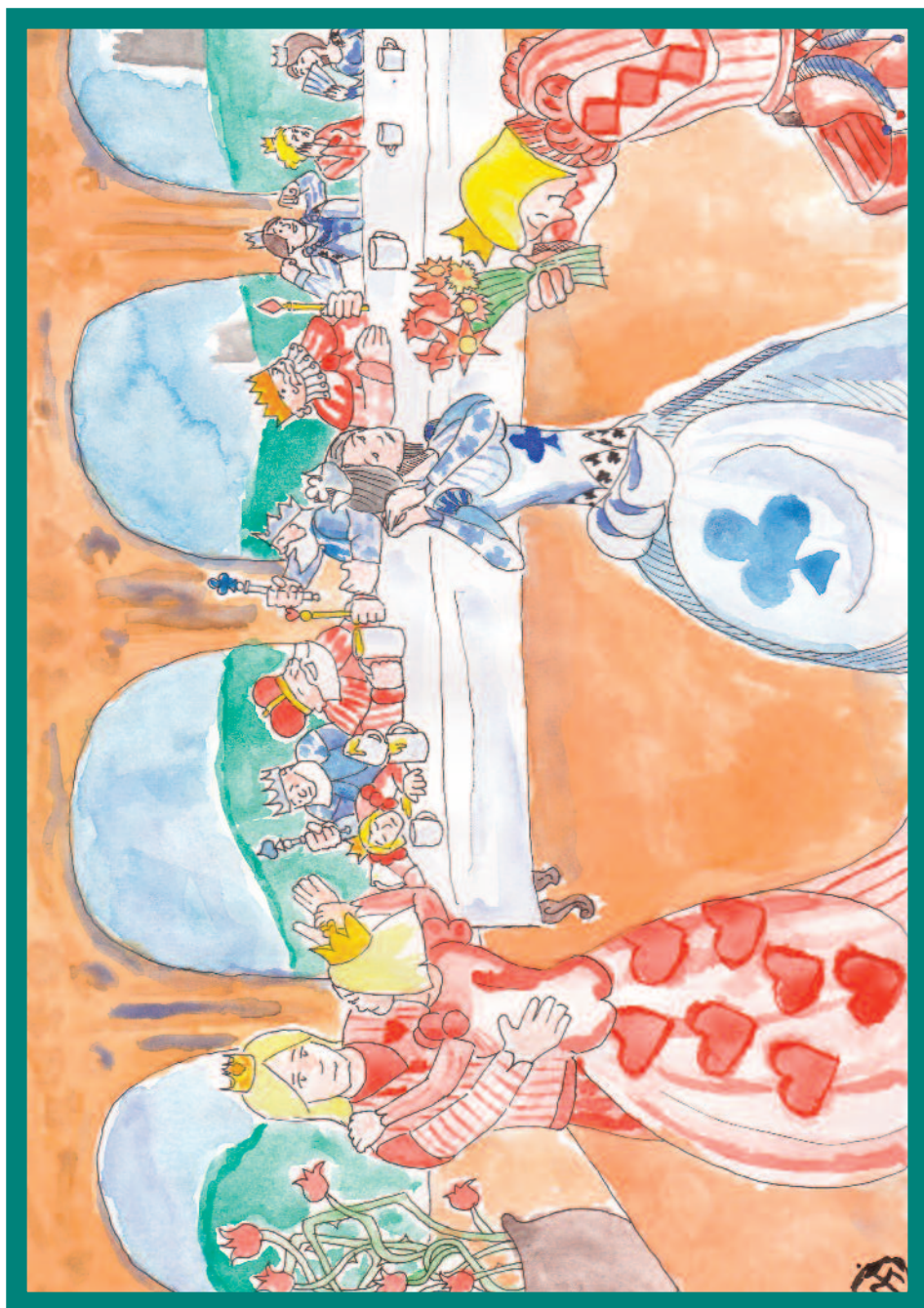
J.Viktória 2. májtranszplantált, 7 éves

R. Petra testvér, 9 éves

Sz. Bence májtranszplantált, 9 éves

T. Tamás 1. vesetranszplantált, 20 éves

T. Tamás 2. vesetranszplantált, 16 éves